

Cinege

Vasi Madártani Tájékoztató

29. szám

Ornithological Newsletter of Vas County

The issue 29th

Szerkesztette:

Gyurácz József

Editor:

J. Gyurácz

Szombathely

2024

Az 50 éves MME tiszteletére

MME

**Magyar Madártani és
Természetvédelmi
Egyesület**

ISSN 1416-6356

ISSN 1786-2000 on-line változat

Kiadja a

Chernel István Madártani és Természetvédelmi Egyesület

I. Chernel Ornithological and Nature Conservation Society

(MME 8. Sz. Vas Megyei Helyi Csoportja, The Vas County Group of MME/BirdLife Hungary)

9700 Szombathely, Károlyi G. tér 4., honlap: www.chernelmte.extra.hu,

<https://www.facebook.com/tomordi.madarvarta>

https://real-j.mtak.hu/view/journal/Cinege_-_Vasi_Mad=E1rtani_T=E1j=E9koztat=F3.html

dr.habil. Gyurácz József

elnök/president

dr. Kóta András

titkár/secretary

Horváth Ildikó

gazdasági vezető/economic secretary

dr. Bánhidi Péter

Illés Péter

alelnök/vice-president

Lőrincz Csilla

titkárhelyettes/vice-secretary

Tartalom

EGYESÜLETI ÉLET	Oldal
Visszatekintés 2024-re	5
TERMÉSZETVÉDELEM	
<i>Szentirmai István, Harsányi Krisztián: Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság madártani tevékenységei 2024-ben</i>	7
MONITORING, FAUNISZTIKA	
<i>Kóta András: A fehér gólya (<i>Ciconia ciconia</i>) állományfelmérése Vas vármegyében 2024-ben</i>	14
<i>Gyurác József, Bánhidi Péter: Madárgyűrűzés a Tömördi Madárvártán 2024-ben</i>	18
<i>Harsányi Krisztián: Színes gyűrűs jelölések és megkerülések, illetve megfogás nélkül azonosított fémgyűrűs madarak Vasban - 2024</i>	24
<i>Kóta András: Érdekes megfigyelések Vas vármegyében 2024-ben</i>	26
<i>Heincz Miklós, Illés Péter: Gatyáskuvik (<i>Aegolius funereus</i>) előfordulása a kőszegi Alsó-erdőn</i>	31
<i>Kelemen Tibor: Érdekes széncinege (<i>Parus major</i>) költés Szombathelyen</i>	33
<i>Góczán József: Az Őrségi Nemzeti Park bölényrezervátumában előforduló madárfajok felmérése</i>	34
<i>Szinetár Csaba, Gyurác József, Keszei Balázs, Ambrus András, Kugler Péter, Dankovics Róbert, Kovács Tibor: Ifjúsági Biodiverzitás Napok Zsennyén (2024.05.16-18.)</i>	42
<i>Szinetár Csaba: Adatok a Rába vasi szakaszának 2024. évi kérszrajzásaihoz (<i>Palingenia longicauda, Ephoron virgo</i>) és a lárvatelepeinek ismeretéhez</i>	49
KRÓNIKA	
<i>Bánhidi Péter: Madárgyűrűzés – Görögország, Albánia 2024</i>	52
<i>Bakler-Szigeti Ibolya, Kovács Patrik, Somogyi Csaba: Madárbarát Kör Vát</i>	53
<i>Gyurác József: A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület első 50 éve, Magyarország épületlakó pókjai. Expedíció a lakásunkban, Magyarország harkályai (könyvismertetések)</i>	55
<i>Gyurác József: Beszámoló az MME és az MME Vas Megyei Helyi Csoport megalakulásának 50. évfordulója alkalmából megrendezett országos és helyi ünnepekről</i>	58
<i>Széll Kálmán levele Gyurác Ferencnek az „Egy sólyom az égre szállt. Válogatás Bechtold István leveleiből” című könyvről</i>	61
<i>Gyurác József avatóbeszéde az MME Kőszegi Helyi Csoport alapításának 50. évfordulójára készített emléktábla avatása alkalmával</i>	64
<i>Gyurác József: 50 év „A természet szolgálatában”, az MME Vas Megyei Helyi Csoport története napilapokban és folyóiratokban megjelent írások tükrében</i>	69
<i>A Chernel István Madártani és Természetvédelmi Egyesület munkájának támogatói 2024-ben</i>	85

Contents

	Pages
SOCIETY LIFE	
Looking back on 2024	5
CONSERVATION	
<i>István Szentirmai, Krisztián Harsányi</i> : Bird protection activities by Őrség National Park Directorate in 2024	7
MONITORING ON THE FAUNA	
<i>András Kóta</i> : Results of the White Stork (<i>Ciconia ciconia</i>) monitoring project of Vas County in 2024	14
<i>József Gyurácz, Péter Bánhidi</i> : Bird Ringing at the Tömörd Bird Ringing Station in 2024	18
<i>Krisztián Harsányi</i> : Colour ringing of birds or metal ringed birds identified without being caught in Vas County, 2024	24
<i>András Kóta</i> : Avifaunistical data of the rare bird species in Vas County, 2024	26
<i>Miklós Heincz, Péter Illés</i> : The first record of the Boreal Owl (<i>Aegolius funereus</i>) in Vas County	31
<i>Tibor Kelemen</i> : A special nesting site of a Great Tit (<i>Parus major</i>) in Szombathely	33
<i>József Góczán</i> : Survey of bird species in the buffalo reserve of the Őrség National Park	34
<i>Csaba Szinetár, József Gyurácz, Balázs Keszei, András Ambrus, Péter Kugler, Róbert Dankovics, Tibor Kovács</i> : The Youth Biodiversity Days in Zsennye	42
<i>Csaba Szinetár</i> : Data on the 2024 mayfly hatches (<i>Palingenia longicauda</i> , <i>Ephoron virgo</i>) and the knowledge of their larval colonies in the Vas County section of the Rába River	49
CHRONICLE	
<i>Péter Bánhidi</i> : Bird ringing – Greece, Albania 2024	52
<i>Iboly Bakler-Szigeti, Patrik Kovács, Csaba Somogyi</i> : Bird Friends Group of Vát	53
<i>József Gyurácz</i> : The first 50 years of the BirdLife Hungary. The building-dweller spiders of Hungary. Woopeckers of Hungary (book reviews)	55
<i>József Gyurácz</i> : Report on the national and local celebrations of the 50 th anniversary of BirdLife Hungary and Vas County Local Group of BirdLife Hungary	58
Letter from <i>Kálmán Széll</i> to <i>Ferenc Gyurácz</i> of the book "A falcon flew into the sky. A selection from the letters of <i>István Bechtold</i> "	61
Speech by <i>József Gyurácz</i> on the occasion of the unveiling of the commemorative plaque commemorating the 50 th anniversary of the founding of the Kőszeg Local Group of BirdLife Hungary	64
<i>József Gyurácz</i> : 50 years "In the service of nature", the history of the Vas County Local Group of BirdLife Hungary in the light of articles published in newspapers and magazines	69
Sponsors of the <i>István Chernel</i> Ornithological and Nature Conservation Society in 2024	85

EGYESÜLETI ÉLET

Visszatekintés 2024-re Looking back on 2024

The article lists the projects in 2024. Those not mentioned in the rest of this newsletter are: environmental education programs, awards, applications for funding.

Január 6-án hét tagtársunk vett részt az MME 50 éves jubileumi közgyűlésén, Gödöllőn. Csatlakoztunk az Országos Sasszinkron Vas vármegyei felméréséhez, amelyet az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság szervezett. Január 19-én nagy érdeklődés kísérte a Magyar Nyugat Könyvkiadó gondozásában megjelent, az „*Egy sólyom az égre szállt*” című könyv bemutatóját Kőszegen, az evangélikus középiskola dísztermében. Február 17-én 14 órakor a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpontban tartottuk meg rendes évi taggyűlésünket és a csoport 50 éves jubileumi rendezvényét. A tagság meghallgatta és elfogadta a vezetőség 2023. évi szakmai és pénzügyi beszámolóját, valamint a helyi csoport 2024. évi munkatervét és költségvetését. Kiemelkedő önkéntes munkájáért elismerő oklevélben és jutalomkönyvben részesült tíz tagtársunk. A jutalmak átadása után Haraszthy László előadása és könyvbemutatója következett, majd emléktáblát avattunk a csoport megalapításának helyszínén, a kőszegi evangélikus középiskolában. Februárban bekapcsolódtunk a teelő erdei fülesbaglyok országos felmérésébe, 34 felmért településen összesen 194 madarat számoltunk meg. Március 7-én a Savaria Múzeum által szervezett, az év élőlényeit bemutató rendezvényen Dankovics Róbert tagtársunk a kaszpi haragossiklóról, dr. Gyurácz József pedig a kerecsensólyomról tartott előadást. 2024. április 2-től április 9-ig rendeztük meg a Tömördi Madárvárta tavaszi madárgyűrűző programját. Az egyhetes gyűrűzés során több óvodás és diák csoportot is fogadtunk, köztük a Soproni Egyetem hallgatóit. Április 12-én öt vasi város, Celldömölk, Jánosháza, Sárvár, Szombathely és Vép iskoláinak kilenc csapata mérte össze tudását a Madarak és Fák Napja Országos Verseny Vas vármegyei fordulóján, melynek szervezője idén is Kelemen Tibor volt. A Szombathelyi Erdészeti Zrt. központjában megrendezett vasi forduló résztvevőit dr. Gyurácz József, a helyi csoport elnöke és Varga László a Szombathelyi Erdészeti Zrt. erdei iskolai referense köszöntötte. Április 20-án elkezdjük az idei év Állandó Ráfordítású Gyűrűzés (CES) programját a Tömördi Madárvártán, amelyen természetvédelmi terepgyakorlat keretében az

ELTE szombathelyi biológiai tanár képzésének hallgatói is részt vettek. Május 17-én a Kossuth Rádió „A Hely” című műsorának munkatársai készítettek riportot a madárvártán dolgozó tagtársainkkal az itt folyó munkáról.

A fészkelő fehér gólyák felmérése mellett június második felében az Őrségi Nemzeti Park Igazgatósággal (koordinátor Harsányi Krisztián) közösen rendeztük (koordinátor dr. Kóta András) meg a fehér gólya fiókáinak látványgyűűzését Celldömölkön, Szombathelyen, Kőszegen és a városok környékén, valamint az Őrség néhány településén. A mintegy 1600 érdeklődő 28 fészeknél összesen 82 fióka gyűűzését figyelhette meg. Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság munkatársaival együttműködve több ritka és veszélyeztetett madárfaj, pl. parlagi sas, hamvas rétihéja előfordulását és/vagy fészkelését állapítottuk meg és szükség esetén a védelmi intézkedéseket is segítettük. Júniusban Góczán József és Tóth Mihály tagtársunk befejezte a fészkelő madárfajok felmérését az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság kondorfai bölényrezervátumában. Július 8-án a Csányi Alapítvány a Gyermekekért Természetismereti és Idegen Nyelvi Táborának diákjai is betekintettek a Tömördi Madárvárta tevékenységébe. Júliusban a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központja érdekesnek tartotta a Cinege, Vasi Madártani Tájékoztató kötetét arra, hogy elhelyezze REAL repozitóriuma REAL-J gyűűjteményében. Július 28-tól november 2-ig folyamatosan működtettük a Tömördi Madárvárta Actio Hungarica madárgyűűzési programját. Augusztusban a madárvárta műűködési területén lévő rétek természetvédelmi célú száűűzőzésát a nemescsói Jurisich Mezőgazdasági Zrt. közreműűködésével valósítottuk meg. Egy-egy tagtársunk részt vett az MME Vízimadár-védelmi Szakosztály által szervezett felmérésekbe (pl. sirály szinkronfelmérés).

Október 5-én és 6-án a Tömördi Madárvártára szervezett madármegfigyeléssel bekapcsolódtunk az Európai Madármegfigyelő Napok akcióba. Az MME 2024. évi, küldöttközgyűűlésén Takács Árpád és Vörös Norbert képviselte csoportunkat. Ez évi tevékenységünkről is többször hírt adtunk különböző lapokban, rádiókban, tévékben és a Tömördi Madárvárta közösségi oldalán.

Tagtársainknak köszönjük áldozatkész segítségüket és további eredményes munkát kívánunk!

A *Chernel István* Madártani és Természetvédelmi Egyesület, MME Vas Megyei Helyi Csoport vezetősége

TERMÉSZETVÉDELEM

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság madártani tevékenységei 2024-ben

Szentirmai István – Harsányi Krisztián

Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság
9941 Őriszentpéter, Városszer 57., e-mail: istvan.szentirmai@onpi.hu

I. Szentirmai, K. Harsányi: Ornithological activities of Őrség National Park Directorate in 2024

Őrség National Park Directorate carried out a number of ornithological surveys and conservation activities in Vas County during this year as well. We counted one and a half time more raptors at the eagle census this year in January, than the previous year. We participated in the county-wide survey of rare and colonial nesting birds (RTM) and censused selected bird species along the protected section of River Rába. We completed the Common Bird Census (MMM) in 5 UTM quadrant, and registered more than 2000 individuals of 103 species. We checked altogether 244 medium-voltage electric poles and found seven electrocuted birds. We received and treated 279 injured birds in our Bird Protection and Rescue Centre in Kőszeg. We organised several events for promoting bird protection. The yearly check of our artificial nest boxes was completed: 177 passerine nest boxes and 31 Barn Owl boxes were investigated.

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság idén is számos madártani felmérést és madárvédelmi tevékenységet végzett Vas vármegye területén. A januári sasszinkron alkalmával másfélszer annyi madarat számoltunk, mint az előző évben. Az RTM program által érintett fajok felmérését is elvégeztük, továbbá a Rába védett szakaszán kenuról végeztünk madárszámlálást. Elvégeztük az MMM program szerinti felméréseket 5 db UTM négyzetben, melynek során 103 madárfaj több mint 2000 egyedét észleltük. Összesen 244 közép feszültségű oszlopot ellenőriztünk le és 7 elpusztult madarat találtunk. A kőszegi Madárvédelmi Mentőközpontban 479 sérült vagy elárvult madarat láttunk el, továbbá népszerűsítő, szemléletformáló előadásokat, akciókat szerveztünk. Mesterséges odútelepeink éves ellenőrzése is megtörtént: 177 énekesmadár odút és 31 gyöngybagoly ládát vizsgáltunk meg.

Sasszinkron

Az országos programot Igazgatóságunk koordinálja a vármegyében, a felmérők között azonban jelentős számban vannak az MME Vas Megyei Helyi Csoportjának önkéntesei is. A résztvevők száma és az érintett területek kiterjedése nagyjából megegyezett az elmúlt években tapasztaltakkal. Az előző két év átlagához képest másfélszer annyi madarat láttunk: az egerészölyvek (*Buteo buteo*) száma másfélszereződött, a vörös vércséké (*Falco tinnunculus*) megduplázódott, illetve a

látott vörös kányák (*Milvus milvus*) mennyisége is évről évre növekszik. A felmérésre kijelölt napok kétség kívül legérdekesebb ragadozómadár-megfigyelése a Rácz Attila természetfotós által a Kőszegi-hegységben megörökített 3. naptári éves szirti sas (*Aquila chrysaetos*) volt. A program eredményeit az alábbi táblázatban foglaltuk össze:

Érintett UTM négyzetek (2,5x2,5 km)	172 db
Megfigyelők száma	34 db
Összes ragadozó példányszáma	745
egerészölyv (<i>Buteo buteo</i>)	565 pld.
vörös vércse (<i>Falco tinnunculus</i>)	79 pld.
kékes rétihéja (<i>Circus cyaneus</i>)	33 pld.
vörös kánya (<i>Milvus milvus</i>)	31 pld.
rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	14 pld.
karvaly (<i>Accipiter nisus</i>)	14 pld.
kis sólyom (<i>Falco columbarius</i>)	3 pld.
héja (<i>Accipiter gentilis</i>)	2 pld.
barna kánya (<i>Milvus migrans</i>)	1 pld.
vándorsólyom (<i>Falco peregrinus</i>)	1 pld.
gatyás ölyv (<i>Buteo lagopus</i>)	1 pld.
szirti sas (<i>Aquila chrysaetos</i>)	1 pld.

Ritka és telepesen fészkelő madárfajok (RTM)

A felmérések az alább felsorolt madárfajokra terjedtek ki. Ezek közül a ragadozómadarakra vonatkozó eredményeket táblázatos formában foglaljuk össze, a többi fajt szövegesen írjuk le. A korábbi évekhez hasonlóan a **fehér gólya** (*Ciconia ciconia*) aktuális állományával a megszokott módon külön cikk foglalkozik (Kóta 2024).

**Fokozottan védett ragadozómadarak és a fekete gólya (*Ciconia nigra*)
költési eredményei (ld. alábbi táblázat)**

faj	biztos revír	sikeres költés	sikertelen költés	kérdéses kimenetelű költés	megfigyelt fiókák
fekete gólya (<i>Ciconia nigra</i>)	7	4	2	1	8
darázsölyv (<i>Pernis apivorus</i>)	3			3	
parlagi sas (<i>Aquila heliaca</i>)	1		1		
hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>)	2	1	1		1
vörös kánya (<i>Milvus milvus</i>)	1	1			2
barna kánya (<i>Milvus migrans</i>)	5	4	1		8
rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	8	6		2	9
gyöngybagoly (<i>Tyto alba</i>)	14	9		5	29
kuvik (<i>Athene noctua</i>)	4			4	
törpekuvik (<i>Glaucidium passerinum</i>)	0				
füleskuvik (<i>Otus scops</i>)	10			10	
uhu (<i>Bubo bubo</i>)	4	1		3	2
uráli bagoly (<i>Strix uralensis</i>)	0				
vándorsólyom (<i>Falco peregrinus</i>)	1	1			3

Daru (*Grus grus*): Az idei évben nem volt bizonyított költése a fajnak a vármegyében, de átnyaraló egyedek ismét feltűntek a korábbi fészkelőhelyen.

Haris (*Crex crex*): Kőszegszerdahelynél 2, az Őrségi Nemzeti Park területén pedig 9 revírről volt tudomásunk. A 2024-es jó év volt a faj számára a vármegyében a csapadékos nyárnak köszönhetően.

A keleti országrészből a költőhelyen tapasztalt áradások miatt sok madár áthúzódott a Dunántúlra. Emellett pedig az élőhelyek kaszálása is későbbre tolódott a szokásosnál. A nemzeti park területén minden évben teljes felmérés zajlik, így lehetőség van az évek közti összehasonlításra. Ebből az látszik, hogy idén újabb helyeken is megjelentek a harisok, illetve egy-egy tradicionális költőhelyen jelentősen megnőtt a sűrűségük. Előfordult, hogy egy kb. 60 ha-os gyepkomplexumon egyszerre 5 dürgő hímét rögzítettünk. A nemzeti parkon kívül a felmérés csak a rendszeresen használt költőhelyekre szorítkozott, így nem tekinthető reprezentatívnak a vármegye területére.

Gólyatöcs (*Himantopus himantopus*): Idén nem volt a fajnak bizonyított költése Vas vármegyében.

Gulipán (*Recurvirostra avosetta*): Idén nem volt a fajnak bizonyított költése Vas vármegyében.

Küszvágó csér (*Sterna hirundo*): Az idei évben nem volt bizonyított fészkelése a fajnak.

Gyurgyalag (*Merops apiaster*) és **partifecske** (*Riparia riparia*): A Rába Szentgotthárd és Csákánydoroszló közötti szakaszán összesen 212 db költőüreget számoltunk a gyurgyalag esetében és 92-öt a partifecske esetében. A gyurgyalag esetében ez jelentősen elmarad a tavalyi eredményektől, aminek alapvetően két oka van. Az egyik, hogy 2024-ben nem terjedt ki a felmérés a Csákánydoroszló-Sárvár közötti szakaszra, a másik pedig, hogy a júniusi árvíz elmosta a korábbi költőtelepek egy jelentős részét. A vármegye kavicsbányáiban további 297 gyurgyalag és 80 partifecske költőüreget találtunk. Mivel néhány rendszeresen használt fészkelőhely kimaradt, a felmérés nem tekinthető teljesnek.

Vetési varjú (*Corvus frugilegus*): Április első felében ellenőriztük a megyében ismert telepeket. Az állományok túlnyomó része továbbra is Szombathely környékére koncentrálódik, valamint ezektől elkülönülve Szentgotthárdon találhatóak jelentősebb mennyiségben. 2024-ben összesen 28 kisebb-nagyobb telepen 1976 fészket számoltunk. Legnagyobb egyedszámban

Táplánszentkereszten (2 helyen 495 fészek), Szombathely Pelikán parkban (360 fészek), Szentgotthárdon (345 fészek) és Vépen (110 fészek) fészkeltek a vetési varjak. Az előző évhez képest Szombathelyen több újabb fészektelep is előkerült.

Fészkelő vízimadarak monitoringja a Rábán

2024-ben két alkalommal jártuk végig kenuval a Rába Szentgotthárd és Csákánydoroszló közötti védett szakaszát, először május elején, majd július elején. Az alábbiakban a két alkalom alatt megfigyelt maximális egyedszámokat adjuk meg, figyelembevéve azt is, hogy a fészkelő állományok megállapítása volt a célunk. Kis liléből (*Charadrius dubius*) 11 felnőtt és 2 fiatal egyedet, billegetőcankóból (*Actitis hypoleucos*) 27 egyedet, erdei cankóból (*Tringa ochropus*) 11 egyedet figyeltünk meg. A cankók esetében ezek valamivel magasabb egyedszámok, mint a tavalyi évben. Ennek oka talán a májusi felmérés során tapasztalt kedvezően alacsony vízállás lehetett, melynek köszönhetően sok volt a fészkelésre alkalmas zátony, illetve kavicsos partszakasz. Júniusban azonban heves áradások vonultak le a Rábán, így a fészekaljok jelentős arányban meg is semmisülhettek. Hegyi billegetőből (*Motacilla cinerea*) 13, jégmadárból (*Alcedo atthis*) pedig 8 egyedet számoltunk, ami nagyon hasonló a tavalyi felmérés eredményéhez.

Mindennapi Madaraink Monitoringja (MMM)

Az ide évben a nemzeti park igazgatóság munkatársai összesen 5 db 2,5 km x 2,5 km-es UTM négyzetben végezték el a felmérést. Az összesen 10 felmérési alkalom során 103 madárfaj, összesen 2398 egyedet regisztráltak. A leggyakoribb fajok a széncinege (*Parus major*), az erdei pinty (*Fringilla coelebs*), barátposzáta (*Sylvia atricapilla*), a fekete rigó (*Turdus merula*) és vörösbegy (*Erithacus rubecula*) voltak. A ritkább fajok közül a például a haris, a karvalyposzáta (*Curruca nisoria*), az erdei pacsirta (*Lullula arborea*) és a fekete gólya került távcső elé.

Középfeszültségű áramhálózat felmérése

2024. november közepéig két régióban (Őrség, körmendi szeméttelép) összesen 244 oszlopot ellenőriztünk, melyek alatt 7 áramütött madár tetemét találtuk meg (holló *C. corax*, vetési varjú, vörös vércse).

Madármentés

A kőszegi Madárvédelmi Mentőközpontba 2023 novemberétől 2024 október végéig 53 madárfaj 479 sérült vagy elárvult egyede került be. A leggyakoribb fajok a fekete rigó (54), a molnárfecske (*Delichon urbicum*) (47), a füsti fecske (*Hirundo rustica*) (45), a fehér gólya (39) és az énekes rigó (*T. philomelos*) (30) voltak. A

Mentőközpontban élő tartósan sérült madaraink közül az idei szezonban három fehér gólya párnál volt sikeres költés, összesen 8 fiókát neveltek fel. A fenti időszakban 225 egyed repatriálására került sor, ebből 17 példány fokozottan védett fajhoz tartozott: 14 fehér gólya, 1 törpegém (*Ixobrychus minutus*), 1 kuvik (*Athene noctua*) és 1 gyöngybagoly (*Tyto alba*). A repatriált madarak természetvédelmi értéke összesen 9.325.000 Ft.

Mindezekon felül a szeptember közepén bekövetkezett fecskevész néhány napja során további 273 molnárfecskét és füsti fecskét fogadtunk, melyek közül 91 példányt sikerült az időjárás kedvezőbbre fordulásával röpképes állapotban elereszteni. Ezek természetvédelmi értéke összesen 4.550.000 Ft.

2023 novemberétől 2024 október végéig 13, a mentőközpontban gondozott, majd egyedi jelöléssel szabadon engedett fehér, illetve egy fekete gólyáról, valamint négy fekete rigóról érkezett visszajelzés, összesen 26 alkalommal. Egy 2020-ban visszavadított fiatal fehér gólyát Szügy településen (Nógrád vármegye) figyeltek meg (Papp Ferenc) fészken, párban, 2024 májusában. Egy 2022-ben adult madárként repatriált fehér gólya idén már másodszor költött Körmenden (dr. Kóta András). A 2023 augusztusában fiatalként bekerült, majd az átteleltetést követően elengedett fekete gólyát két héttel később kétszer is leolvasták a Szentgotthárdhoz közeli ausztriai Königsdorfbán. Ezen a nyáron a Chernel-kerti röpde tetején fészkelő „vad” fehér gólyapár fészkebe három elárvult fiókát csempésztünk a meglévő kettő mellé. Ebből a fészkaljából repült ki az a madár, amelyet 2024. augusztus 15-én a várpalotai hulladéklerakónál láttak (Forintos Viktor). Egy július 11-én a mentőközpont gólyaudvarában megjelölt fiatal fehér gólyát augusztus végén, a szombathelyi szeméttelen figyeltek meg (Harsányi Krisztián), majd szeptember közepén már Salzburg tartományban (St. Michael im Lungau), a Mura mentén került távcső elé.

Ugyanebben az időszakban öt Vas vármegyében kézre került gyűrűs madár érkezett a mentőközpontba: négy vasi fészekben kelt fiatal fehér gólya és egy füsti fecske. A szeptemberi fecskevész során a szombathelyi Csónakázó-tónál begyűjtött madarat néhány nappal korábban jelölték Fenékpusztán (Benke Szabolcs).

Szemléletformálás madarakkal

Idén is csatlakoztunk a fehér gólya fiókák látványgyűűzéséhez, melynek keretében az Őrségben, Kemenesalján és Kőszeghegyalján összesen 19 helyszínen 55 növendék madarat jelöltük meg, jelentős lakossági érdeklődés (mintegy 1200

kilátogató) kíséretében. Szintén látványgyűrés során jelöltük meg az egyik kőszegi mesterséges költőládban nevelkedő vörös vércse fiókákat.

Madárvédelmi Mentőközpontunk munkatársai idén egy helyszínen (Kőszeg) tartottak ismeretterjesztő programot gyerekeknek kézhez szoktatott madarainkkal.

Odútelepek

Az Őrségi Nemzeti Park területén négy helyszínen üzemeltetünk énekesmadár-odútelepet. Csörötneken 28 db-ot foglaltak a 40-ből a következő arányban: széncinege 12 db, örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) 9 db, kék cinege (*Cyanistes caeruleus*) 3 db, csuszka (*Sitta europaea*) 4 db. A rábagyarmati telepen 38 odúból 25-ben volt bizonyított költés a következő arányban: széncinege 16 odúban, mezei veréb (*Passer montanus*) 5 odúban, csuszka 1 odúban, örvös légykapó 3 odúban. A szalafői "Őserdő" erdőrezervátum szegélyében található jelenleg 35 odút számláló telepen 13 odúban volt bizonyított a fészkelés az alábbi megoszlásban: örvös légykapó 10, széncinege pedig 3 odúban. A szőcei 29 db odúból mindössze 10-ben volt bizonyított költés, amelyből 9-ben széncinegék voltak, kék cinegék pedig 1 odúban. Az odúban talált fiókák közül meggyűrtünk 23 széncinegét, 6 kék cinegét és 18 örvös légykapót.

A Chernel-kerti odútelepünket idén két alkalommal, április és május végén ellenőriztük. Az áprilisi ellenőrzéskor az odúk 60%-ában találtunk valamilyen aktív költésre utaló nyomot, a májusi ellenőrzéskor ez az arány alacsonyabb, mindössze az összes odú (25 db) 24%-a volt. A kirepült utódok pontosabb számának meghatározásához több ellenőrzésre lett volna szükség, de elmondható, hogy 53 fióka valószínűleg sikeresen elhagyta a madárodúkat. A legtöbb költőhelyet széncinege foglalta el, de egy-egy odúban költött kék cinege és csuszka is.

Az Igazgatóság által felügyelt 31 db gyöngybagoly költőládban négy helyen gyöngybaglyok, hat helyen vörös vércsék költöttek.

Köszönetnyilvánítás

Köszönettel tartozunk mindazoknak a terepmadarászoknak, akik adataikkal hozzájárultak az egyes programokhoz. Emellett köszönjük azon munkatársaink közreműködését, akik részt vettek valamelyik felmérésben, illetve a fenti írás összeállításában.

MONITORING, FAUNISZTIKA

A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) állományfelmérése Vas vármegyében 2024-ben

Kóta András

9700 Szombathely, Benczúr Gyula utca 14., e-mail: vasimadarasz@gmail.com

A. Kóta: Results of the White Stork (*Ciconia ciconia*) monitoring project of Vas County in 2024

In 2024, altogether 225 nests of White Stork (*Ciconia ciconia*) have been recorded. 191 nests among these have been inhabited but only 157 pairs of these have brooded. In total, 483 offsprings have left their nests successfully. The average number of tended nestlings has been 3.08 of the successful parents.

2024 nem csak a szokásos gólyaeltár éve volt Vas vármegyében, hanem az ötévenként megrendezett nemzetközi fehérgólya-felméréshez is szolgáltatott adatokat. A felmérést Gyurácz József, Koszorús Péter, Kóta András, Kutschi Péter, Somogyi Csaba és Wéber-Radványi Krisztián végezte. A koordinálás, összesítés és az MME gólyás online adatbázisába (www.termeszetenen.mme.hu/#/golyales) való adatrögzítés Kóta András munkája volt.

2024 egyértelműen a gólyák éve volt Vas vármegyében. Rengeteg új fészek, rengeteg pár és rengeteg kirepülő fióka örvendeztette meg a felmérőhálózat tagjait! Barbácsy Zoli bácsi publikációiból tudjuk, hogy a vasi gólyapopuláció a 90-es évek végén volt a csúcson, a legtöbb pár 1996-ban költött nálunk, szám szerint 338. Akkor egy lassú, de sajnos folyamatos hanyatlás indult be, aminek mélypontja 2019-ben volt, amikor csupán 135 pár volt a teljes megyére terjedő felmérés eredménye. Az azóta eltelt 5 szezonban szerencsére a csökkenés megállt és egy határozott emelkedés szemtanúi vagyunk. 2024-ben 225 fészekben 191 pár költését követtük nyomon. A 157 sikeres párunknál 483 fióka kirepülését regisztráltuk. A 2024-es év így még a kiemelkedő 2023-as évre is rátett egy lapáttal: ilyen sok pár és ilyen sok fióka már legalább 2013 óta nem volt a vármegyénkben! 13 fészek is volt, amiben 5 gólyakölyök cseperedett!

11 település adott otthont kettőnél több gólyapárnak. A legtöbb költés Szombathelyen volt, a 14 párból 10 volt sikeres, összesen 30 fióka repült ki. Körmenden 10 párból 8 volt sikeres (25 fióka), 5-5 pár fészelt Bajánsenyén (4 sikeres, 12 fióka), illetve Szentgotthárdon (2 sikeres, 5 fióka). 4 gólyapár volt

Sárváron (mindegyik sikeres, 16 fióka). 3-3 pár volt Bükön, Gyöngyösfaluban, Magyarlakon, Balogunyomban, Egyházsrádócon és Sorkifaludon.

22 új fészekről szereztünk tudomást az idei szezonban, ezek közül kettőnél tudjuk biztosan, hogy nem 2024-ben épültek. Sorkifaludon a Taródháza-majornál előkerült fészken már 2023-ban is volt költés. A legnagyobb megdöbbenést az „új” acsádi fészkek okozta, mert eddig nem volt benne az adatbázisunkban, pedig több helyi lakos egybehangzó állítása szerint már minimum 8 éve költenek rajta gólyák. Vasasszonyfán legalább 2004 óta, Gencsapátiban minimum 10 éve nem volt gólyapár, sőt Váton és Bögötén soha korábban nem költöttek gólyák!

Annak ellenére, hogy számos településen (pl. Szergény, Celldömölk) ezek szét véglegesen rossz állapotú, évek óta lakatlan fészekmaradványok, mégis összességében tízzel emelkedett a fészkek száma a tavalyihoz képest.

A felmérés során kiemelten figyeltünk a gólyafészkek közelében lévő veszélyes oszlopokra, vezetékekre, illetve a megdőlő fészkekre és jelentettük ezeket az illetékeseknek. Az elmúlt 5 költési szezon nagyon biztató eredményei ellenére sok feladat van a gólyavédelemben. Folytatni kell az elmúlt pár év tendenciáját, hogy az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság szakemberei és az MME aktivistái hatására az áramszolgáltató tegyen madárbaráttá minél több veszélyes villanyoszlopot!

Nagy erőket mozgósítottunk annak felderítésére, hogy a költésben lévő gólyák közül mennyi a gyűrűs. 113 fészeknél van infónk, hogy viselt-e jelölést valamelyik szülő, 55 fészeknél mindkét szülő lábát sikerült ellenőrizni. 23 vasi fészken kezdett gyűrűs madár költésbe, Bozsokon és Káldon a pár mindkét tagja jelölt volt. A 25 madár közül 4 esetében sajnos eredménytelenül próbáltuk kikódolni a számot (Vashosszúfalu, Sárvár-Rábasömjén, Káld és Nári). 21 madár esetén sikerült a kódot leolvasni. Közülük 1 madár kifejlett korban kapta a jelölést a kőszegi Chernelkerten, a többi fiókaként a fészken került a gyűrűzők kezébe, így utóbbiak esetében a kelés éve és helye is ismert. A vasi fészkelők átlagos kora 2024-ben (20 madár adata alapján) kicsivel több, mint 6,5 év, az átlagos kelési távolság több, mint 180 km! A legidősebb madarunk 14 éves, egyben ő a távolsági rekorder is, légvonalban 481 km-re a mostani fészketől látta meg a napvilágot Németországban. Leolvastunk 7 magyar, 4 szlovén, 3 cseh, 2 szlovák, 2 német, 1 horvát és 1 lengyel gyűrűt. A magyar madarak a szomszédos vármegyékből (Zala,

Veszprém és Győr-Moson-Sopron) származnak, vasi kelésű költőmadárról nem tudunk.

1. táblázat. Fehér gólya (*Ciconia ciconia*) fészekadatok Vas vármegyében 2024-ben

Járás	Fészek -adatok	Üres fészek- tartó	Lakat- lan fészek	Lakott fé- szek	Magá- nyos gólya (HE)	Költőpár kirepülő fiatalok nélkül (HPo)	Sikeres költőpár (HPm)
Celldömölki	39	22	3	14	0	1	13
Körmendi	95	43	8	44	0	7	37
Kőszegi	33	12	1	20	1	4	15
Sárvári	80	34	8	38	2	5	31
Szentgotthárdi	40	22	3	15	0	6	9
Szombathelyi	99	44	4	51	0	11	40
Vasvári	39	23	4	12	0	0	12
Összes:	425	200	31	194	3	34	157

2. táblázat. Összehasonlító adatok az elmúlt évek költési sikerességéről

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
kirepült fiókák száma	460	279	321	272	328	315	221	380	305	366	392	483
gólyapárok száma	179	183	65	57	158	146	135	155	166	163	186	191
gólyafész- kek száma	237	234	230	226	224	212	208	210	217	207	215	225
az összes pár fiókaátlaga (JZa)	2,57	1,52	1,94	1,73	2,08	2,15	1,64	2,45	1,96	2,25	2,11	2,53
a sikeres párok fiókaátlaga (JZm)	2,8	2,18	2,31	2,32	2,60	2,78	2,23	2,87	2,42	2,73	2,76	3,08

3. táblázat. A Vas vármegyei gólyafészkek (n = 225) eloszlása az aljzatok alapján 2024-ben

Járások	összes fészkek	kémény + kazán-kémény	villanyoszlop	önálló oszlop	egyéb
Celldömölki	17	2 (11,8%)	13 (76,5%)	2 (11,8%)	0
Körmendi	52	14 (26,9%)	35 (67,3%)	3 (5,8%)	0
Kőszegi	21	4 (19%)	12 (57,1%)	4 (19%)	1 (4,8%)
Sárvári	46	8 (17,4%)	32 (69,6%)	6 (13%)	0
Szentgotthárdi	18	0	15 (83,3%)	3 (16,7%)	0
Szombathelyi	55	6 (10,9%)	38 (69,1%)	11 (20%)	0
Vasvári	16	3 (18,8%)	13 (81,3%)	0	0
Összes	225	37 (16,4%)	158 (70,2%)	29 (12,9%)	1 (0,4%)

Célunk a jövőben továbbra is a szoros együttműködés az Őrségi Nemzeti Park gólyavédelemben munkálkodó szakembereivel, mert 2025-ben is szeretnénk Vas vármegye teljes felmérését elvégezni. Köszönet azoknak, akik nagyobb területek felmérését vállalták: Gyurácz József, Koszorús Péter, Kutschi Péter, Somogyi Csaba és Wéber-Radványi Krisztián. Köszönet illeti a települések lakosait is, akik információkkal segítettek az adatgyűjtést.

Irodalom

www.termeszeten.mme.hu/#/golyales

Kóta A. (2012): Beszámoló a Magyar Madártani Egyesület Vas megyei Csoportjának 2012. évi fehér gólya (*Ciconia ciconia*) fészkekfelvételéről. *Cinege* 17: 10-13.

Kóta A. (2013): Beszámoló a Magyar Madártani Egyesület Vas megyei Csoportjának 2013. évi fehér gólya (*Ciconia ciconia*) fészkekfelvételéről. *Cinege* 18: 14-18.

Kóta A. (2014): A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) helyzete Vas megyében 2014-ben. *Cinege* 19: 29-33.

Kóta A. (2015): Fogvatkozó fehér gólyák (*Ciconia ciconia*) Vas megyében. *Cinege* 20: 13-17.

Kóta A. (2016): A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) állományfelvételése Vas megyében 2016-ban. *Cinege* 21: 13-18.

Kóta A. (2017): A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) állományfelvételése Vas megyében 2017-ben. *Cinege* 22: 22-27.

Kóta A. (2018): A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) állományfelvételése Vas megyében 2018-ban. *Cinege* 23: 11-14.

Kóta A. (2019): A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) állományfelvételése Vas megyében 2019-ben. *Cinege* 24: 41-44.

Kóta A. (2020): A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) állományfelvételése Vas megyében 2020-ban. *Cinege* 25: 32-35.

Kóta A. (2021): A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) állományfelvételése Vas megyében 2021-ben. *Cinege* 26: 15-18.

- Kóta A. (2022): A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) állományfelmérése Vas megyében 2022-ben. Cinege 27: 37-40.
- Kóta A. (2023): A fehér gólya (*Ciconia ciconia*) állományfelmérése Vas megyében 2023-ban. Cinege 28: 17-20.

Madárgyűrűzés a Tömördi Madárvártán 2024-ben

Gyurácz József¹ – Bánhidi Péter²

1. Eötvös Loránd Tudományegyetem, SEK BDPK, Biológiai Tanszék
9700 Szombathely, Károlyi G. tér 4., e-mail: gyuracz.jozsef@sek.elte.hu
2. 9745 Meszlen, Béke u. 51., e-mail: drbanhidip@freemail.hu

J. Gyurácz, P. Bánhidi: Bird Ringing at the Tömörd Bird Ringing Station in 2024

The Constant Effort Sites (CES) program - which started in 2004 - has continued. We have ringed 149 birds of 25 species during the days of CES. In addition to the CES program, a one week-long spring bird-ringing action was organized. In total, 320 specimens of 31 species were ringed. The autumn action lasted from 28 July until 2 November. In total, 6898 specimens of 73 species were captured with 1407 recaptured individuals of 46 species. The first table shows the species and numbers of ringed birds during the CES, in spring and in autumn. These actions were very popular among laypeople.

Az idei tavasz-nyár a tavalyihoz képest lényegesen csapadékosabb volt, július elejéig a Nagy-tó ("alsó kör") és a Kis-tó szegélyében ("felső kör") lévő hálókhoz is gumicsizmában lehetett bemenni. . A "tavi" hálók (18-23) idén a magas vízállás miatt a 17-es háló melletti, a tómeder északi szélében lévő bokorfüzesből délre, a bokrossal többé-kevésbé párhuzamosan álltak. Augusztusban és szeptember első hetében gyakori volt a 33 Celsius fok vagy annál magasabb napi maximum hőmérséklet. Szeptember második hetében és a harmadik hét első napján a Boris mediterrán ciklon vihara (erős szél, eső) miatt sok fa kidőlt, letört. A szélsőséges napok miatt a hálókat sokszor összehúztuk, a madárfogást szüneteltettük.

A tavaszi madárgyűrűzés 2024. április 2-től április 9-ig tartott. 23 db 12 méter hosszú függönyhálót használtunk. 31 faj 320 példányát gyűrűztük meg, és 15 faj 110 visszafogását regisztráltuk.

A következő program a tavaszi vonulási időszak végén és a fészkelési időben történő – CES (Constant Effort Site) néven ismert – vizsgálat volt. 2023. április 15. és július 13. között kilenc alkalommal végeztünk napi 6 órás gyűrűzést 13 db 12 méter hosszú függönyhálóval. A CES programban 25 faj 149 példányát gyűrűztük meg, és 20 faj 51 visszafogását rögzítettük. Az idén egy Angliából koordinált nemzetközi program keretében ragadós rovarcsapdákat is alkalmaztunk a rovarrevő madarak táplálékforrásainak vizsgálata céljából. Az utolsó CES napon a Csányi

Alapítvány természetismereti táborában résztvevő gyerekek is megismerkedhettek a madárvárta tevékenységével.

A nyári-őszi madárgyűrés 2024. július 28-án kezdődött és folyamatosan tartott november 2-ig, 28 db 12 méter hosszú függőhálót használtunk. Ez volt a huszonnegyedik nyári-őszi Actio Hungarica program Tömördön. Az őszi programban 73 faj 6898 példányát gyűrtük meg és 1407 esetben fogtuk vissza 46 faj egyedeit. A három madárgyűrés programban gyűrt madárfajok egyedszámát a fajok abc sorrendjében az 1. táblázat tartalmazza. Fogtunk egy olasz gyűrűs vörösbegyét (*Erithacus rubecula*), egy szlovák gyűrűs erdei szürkebegyet (*Prunella modularis*), egy horvát gyűrűs fekete rigót (*Turdus merula*) és egy finn gyűrűs foltos nádiposzáját (*Acrocephalus schoenobaenus*). Egy Tömördön gyűrt csilpcsalpüzikét (*Phylloscopus collybita*) Franciaországban, egy fekete rigót Szlovákiában, egy kék cinegét (*Cyanistes caeruleus*) Horvátország területén, egy fenyvescinegét (*Periparus ater*) pedig Olaszországban fogtak vissza. A madarak külföldi madárgyűrő központoktól 2024-ben érkezett gyűrés és megkerülési adatait a 2. táblázat tartalmazza.

A madárvártát idén is több száz óvodás, általános és középiskolás diák, valamint egyetemi hallgató kereste fel szervezett keretek között. Az ELTE Savaria Egyetemi Központ biológianár szakos hallgatóinak természetvédelmi terepgyakorlatát idén is a madárvártára és környékére szerveztük. Több középiskolás diák a madárvártán teljesítette közösségi szolgálatát. A Soproni Egyetem hazai és külföldi hallgatóinak szakmai gyakorlatát is részben a madárvártán rendezték meg. Kámán Regina, a Szegedi Tudományegyetem biológus hallgatója egy hetes szakmai gyakorlatát töltötte a madárvártán. Az Európai Madármegfigyelő Napok alkalmából is sokan érkeztek Tömördre. A nemescsói Jurisich Mezőgazdasági Rt. közreműködésével a rétek egy részét idén is sikerült szárazúzózni. Az Állatorvostudományi Egyetem Parazitológiai és Állattani Tanszéke részére idén is gyűjtöttünk élősködő állatokat.

Állandó munkatárs volt: Göncz István Nagykanizsa.

Gyűrők: Bánhidi Péter Meszlen, Bátty Kolos Tata, Góczán József Körmend, Gyurác József Bük, Illés Péter Szombathely, Kiss Csilla Sopron, Kalmár Sándor Sopron, Koszorús Péter Sótóny, Kovács Patrik Táplánszentkereszt, Kovács Dávid Budapest, Lukács Zoltán Budapest, Tatai Sándor Tárnokréti, Vágfalvi Simon Kőszeg, Varga László Lukácsháza.

1. táblázat. A Tömördön gyűrűzött madarak egyedszáma fajonként

Faj	Tavaszi vonulás 2024. 04.02 – 04.09.	CES 2024. 04.20 – 07.08.	Őszi vonulás 2024. 07. 28 – 11. 02.
1. barátcinege (<i>P. palustris</i>)	2	5	26
2. barátposzáta (<i>S. atricapilla</i>)	100	31	1164
3. berki tücsökmadár (<i>L. fluviatilis</i>)	-	-	3
4. búbosbanka (<i>U. epops</i>)	-	-	1
5. cigánycsuk (<i>S. rubicola</i>)	-	-	2
6. citromsármány (<i>E. citrinella</i>)	3	1	88
7. cserregő nádiposzáta (<i>A. scirpaceus</i>)	1	-	9
8. csicsörke (<i>S. serinus</i>)	-	-	2
9. csilpcsalpfüzike (<i>Ph. collybita</i>)	37	16	764
10. csuszka (<i>S. europaea</i>)	1	3	12
11. egerészölyv (<i>B. buteo</i>)	-	-	1
12. erdei fülesbagoly (<i>A. otus</i>)	-	-	1
13. erdei pinty (<i>F. coelebs</i>)	7	3	38
14. erdei pityer (<i>A. trivialis</i>)	-	-	27
15. erdei szürkebegy (<i>P. modularis</i>)	-	-	125
16. énekes nádiposzáta (<i>A. palustris</i>)	-	3	52
17. énekes rigó (<i>T. philomelos</i>)	8	5	192
18. fekete rigó (<i>T. merula</i>)	7	2	478
19. fenyőpinty (<i>F. montifringilla</i>)	-	-	139
20. fitiszfüzike (<i>Ph. trochilus</i>)	2	-	185
21. foltos nádiposzáta (<i>A. schoenobaenus</i>)	-	-	51
22. fülemüle (<i>L. megarhynchos</i>)	-	-	20
23. füsti fecske (<i>H. rustica</i>)	-	-	19
24. guvat (<i>R. aquaticus</i>)	-	-	1
25. hamvas küllő (<i>P. canus</i>)	2	-	1
26. házi rozsdafarkú (<i>Ph. ochruros</i>)	3	-	10
27. házi veréb (<i>P. domesticus</i>)	-	-	2
28. hegyi fakusz (<i>C. familiaris</i>)	1	1	12
29. jégmadár (<i>A. atthis</i>)	-	-	2
30. karvaly (<i>A. nisus</i>)	-	-	2
31. karvalyposzáta (<i>C. nisoria</i>)	-	-	8
32. kenderike (<i>C. cannabina</i>)	-	-	13
33. kerti geze (<i>H. icterina</i>)	-	-	21
34. kerti poszáta (<i>S. borin</i>)	-	1	38
35. kerti rozsdafarkú (<i>Ph. phoenicurus</i>)	3	1	9
36. kék cinege (<i>C. caeruleus</i>)	5	9	504
37. kis fakopáncs (<i>D. minor</i>)	1	-	1
38. kis légykapó (<i>F. parva</i>)	-	-	2
39. kis poszáta (<i>C. curruca</i>)	16	3	107
40. kormos légykapó (<i>F. hypoleuca</i>)	-	1	36

41. közép fakopáncs (<i>D. medius</i>)	-	1	4
42. lappantyú (<i>C. europaeus</i>)	-	-	1
43. léprigó (<i>T. viscivorus</i>)	-	-	1
44. macskabagoly (<i>S. aluco</i>)	-	-	1
45. meggyvágó (<i>C. coccothraustes</i>)	1	3	37
46. mezei pacsirta (<i>A. arvensis</i>)	-	-	1
47. mezei poszáta (<i>C. communis</i>)	1	3	81
48. mezei veréb (<i>Pas. montanus</i>)	1	-	48
49. nádi sármány (<i>E. schoeniclus</i>)	-	-	171
50. nádi tücsökmadár (<i>L. luscinoides</i>)	-	-	8
51. nagy fakopáncs (<i>D. major</i>)	1	-	18
52. nagy fülemüle (<i>L. luscinia</i>)	-	-	2
53. nyaktekercs (<i>J. torquilla</i>)	-	-	11
54. ökörszem (<i>T. troglodytes</i>)	12	1	94
55. örvös légykapó (<i>F. albicollis</i>)	-	1	3
56. őszapó (<i>Ae. caudatus</i>)	3	3	113
57. rozsdás csuk (<i>S. rubetra</i>)	-	-	15
58. rövidkarmú fakusz (<i>C. brachydactyla</i>)	-	-	12
59. sárgafejű királyka (<i>R. regulus</i>)	1	-	341
60. seregély (<i>S. vulgaris</i>)	-	-	1
61. sisegő füzike (<i>Ph. sibilatrix</i>)	-	-	30
62. süvöltő (<i>P. pyrrhula</i>)	-	-	2
63. szajkó (<i>G. glandarius</i>)	1	-	4
64. széncinege (<i>P. major</i>)	3	12	285
65. szőlőrigó (<i>T. iliacus</i>)	1	-	11
66. szürke légykapó (<i>M. striata</i>)	-	2	54
67. tengelic (<i>C. carduelis</i>)	-	-	14
68. tövisszűrő gébics (<i>L. collurio</i>)	-	3	113
69. tüzesfejű királyka (<i>R. ignicapilla</i>)	1	-	69
70. vörösbegy (<i>E. rubecula</i>)	94	35	1150
71. zöld küllő (<i>P. viridis</i>)	-	-	2
72. zöldike (<i>Ch. chloris</i>)	1	-	33
Összesen	320	149	6898

Segítők: Bánhidi Márton Szombathely, Bognár Balázs Komárom, Csáki Péter Kőszeg, Haag Ders, Erdő Ádám Szombathely, Égető János Nagykanizsa, Fülöp Viktor, Garamszegi Abigél, Góczán Levente Körmend, Houlbrooke Max, Horváth Márton Táplánszentkereszt, Horváth Virág, Illés Dorottya Kőszeg, Illés Armand, Kaposvári Imre és Marcell, Kárpáti László Egerág, Kálmán Leó, Kedmenec József Sopron, Kiss Richárd és Kiss Zsolt Szurdokpüspöki, Kiss Viktória, Komlós Marianna Sopron, Koszorús Ildikó, Koszorús Gábor és Koszorús Veronika Sótorny, Kovács Orsolya Szombathely, Kovács Csaba Kőszeg, Kozma György, Lendvai Imre

Szombathely, Lepold Ágnes Kőszeg, Lepold Zoltán Tököl, Maronics Nóra Szombathely, Marton Zoltán Tömörd, Molnár Balázs, Molnár Ágoston, Molnár Zsombor Sopron, Mesteri Róza Szombathely, Molnár György és Molnár András Győr, Monostori Aurél, Móricz Dániel, Móricz Milán, Pánczél Zsolt, Pánczélné Major Eszter, Póla Miklós, Riba Krisztina Sopron, Ruff Andrea Szombathely, Sarkadi Máté és Olivér, Sánta Ádám, Schubert Bálint, Surányi Máté Szombathely, Süle Ildikó Nagykanizsa, Somogyvári Csaba, Lovranics Dávid, Lovrencics Bálint, Lőrincz Csilla Szombathely, Szalai Márton, Szigetvári Erika Szombathely, Szegvári Krisztián Szombathely, Szoboszlay Orsolya, Takács Árpád ŐNPI, Takács Péter Tapolca, Tomor Ádám Győr, Tóth Ábel, Tóth Bence Táplánszentkereszt, Vágfalvi Simon Kőszeg, Visi Katalin Sopron, Vörös Norbert Szombathely. Köszönjük önzetlen munkáját mindazoknak, akik gyűrűzőként vagy segítőként sokat tettek a madárgyűrűzési programok sikeres lebonyolításáért.

Június 6-án került adásba a Kossuth Rádió „A Hely” című műsorában a madárvártánkon május 17-én készített riport. Köszönjük Burkert Rudolf riportert, Dancs Zoltán hangmérnököt, Gergő Judit szerkesztőt, valamint dr. Kalmár Sándor és Vörös Norbert tagtársunk közreműködését! A műsor ajánlójának szövege: *„Azt mondják, hogy boldogok, akiknek a szenvedélyük a munkájuk. Nos, a madarászok biztosan ilyen emberek. Nomád körülmények között, esőben, hőségben, hajnaltól napnyugtáig figyelik a madárvonulást, gyűrűzik a csilpcsalpfüzikét, réti tücsökmadarat, mezei poszátát és a többieket, jegyzetelnek és mérnek szorgosan, hogy majd egyszer munkájuk beérjen, és évek múltán tudományos következtetéseket vonjanak le a megfigyelésekből. Egy Vas vármegyei eldugott helyen található a Tömördi Madárvárta, itt jártuk végig ornitológusokkal a hálókat, gyűjtöttük be és gyűrűztük meg a madarakat. És persze rácsodálkoztunk egy újabb különleges Helyre világunkban...”* A riport meghallgatható itt: <https://mediaklikk.hu/kossuth-radio/cikk/2024/06/05/a-hely-a-tomordi-madarvarta/>.

2024-ben két új tanulmány jelent meg, melyeket részben vagy egészben a madárvárta adatainak felhasználásával készítettünk:

Keve, G., Csörgő, T., Gyurác, J., Hornok, S. 2024. Contributions to our knowledge on avian louse flies (*Hippoboscidae: Ornithomyiinae*) with the first European record of the African species *Ornithoctona laticornis*. – Parasites & Vectors. 17, Article number: 237

Gyurác, J., Bánhidi, P., Góczán, J., Illés, P., Kalmár, S., Koszorús, P., Lukács, Z., Molnár, P., Németh, Cs., Varga, L. 2024. Comparative study of annual and daily capture-recapture and biometrics of two tree creeper species (*Certhia*

spp.) in the post-breeding season over 23 years in western Hungary. – *Ornis Hungarica* 32(1): 61–79. DOI: 10.2478/orhu-2024-0005

2. táblázat. Tömördön gyűrűzött és belföldön vagy külföldön megkerült, valamint a Tömördön megkerült és külföldön vagy belföldön gyűrűzött madarak 2023-ban érkezett adatai. Rövidítések: AH = Actio Hungarica, Gy = gyűrűzés adatai, M = megkerülés adatai, 1 = 1. évében lévő madár, 1+ = 1 évnél idősebb madár, 2 = 2. évében lévő madár, 2+ = 2 évnél idősebb madár, H = hím, T = tojó

Faj EURING Kód	Gy M	Kor/ Ivar	Dátum	Hely	Koo.	Távolság km	Gyűrűző
Fekete rigó TURMER	Gy	1/T	2023.10.25.	Tömörd (AH)	47°21'N 16°40'E	134	Ottó Erzsébet
	M	1/T	2024.04.24.	Nové Zámky Szlovákia	47°59'N 18°10'E		
Fenyvescinege PARATE	Gy	1/-	2023.09.09.	Tömörd (AH)	47°21'N 16°40'E	392	Kiss Csilla
	M	1/-	2023.11.20.	Bulla Olaszország	46°33'N 11°38'E		
Csilpcsalpfüzike PHYCOL	Gy	1/-	2023.07.30.	Tömörd (AH)	47°21'N 16°40'E	1088	Góczán József
	M	1/-	2024.01.13.	Mireval Franciaország	43°31'N 3°49'E		
Erdei szürkebegy PRUMOD	Gy	1/-	2024.09.30.	Poniky Szlovákia	48°42'N 19°15'E	243	Kováts Dávid
	M	1/-	2024.10.24.	Tömörd (AH)	47°21'N 16°40'E		
Kék cinege PARCAE	Gy	1/-	2024.10.10.	Tömörd (AH)	47°21'N 16°40'E	219	Varga László
	M	1/-	2024.10.19.	Jaskovo Horvátország	45°33'N 15°29'E		

Színes gyűrűs jelölések és megkerülések, illetve megfogás nélkül azonosított fémgyűrűs madarak Vasban - 2024

Harsányi Krisztián

Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság
9730 Kőszeg, Aradi vértanúk parkja, e-mail: krisztian.harsanyi@onpi.hu

K. Harsányi: Colour ringing of birds or metal ringed birds identified without being caught in Vas County, 2024

The author presents the results of the colour ringing of birds in Vas County. 160 individuals of 10 species were ringed by colour rings from 1 October 2023 to 31 October 2024 in Vas County.

Az alábbi összefoglaló a 2023 októbere és 2024 novembere között Vas vármegyéhez kötődő színes gyűrűs jelöléseket és lezárt megkerüléseket veszi számba, valamint kitér a távolról leolvasott fémgyűrűs madarakra is. Az egyes adatok után zárójelben a gyűrűző(k) vagy az észlelő(k) neve szerepel.

A fenti az időszakban 160 madárra került színes gyűrű a vármegyében, a következő faji megoszlás szerint (csillagozva a megye tekintetében először ilyen módon jelölt faj):

- 119 fehér gólya - *Ciconia ciconia* (Harsányi Krisztián, Koszorús Péter),
- 1 fekete gólya* - *Ciconia nigra* (Harsányi Krisztián),
- 1 karvaly - *Accipiter nisus* (Harsányi Krisztián),
- 3 héja - *Accipiter gentilis* (Harsányi Krisztián),
- 1 hamvas rétihéja - *Circus pygargus* (Harsányi Krisztián),
- 4 egerészölyv - *Buteo buteo* (Harsányi Krisztián),
- 12 vörös vércse - *Falco tinnunculus* (Harsányi Krisztián),
- 3 vándorsólyom - *Falco peregrinus* (Prommer Mátyás),
- 1 holló* - *Corvus corax* (Harsányi Krisztián),
- 15 fekete rigó - *Turdus merula* (Ottó Erzsébet).

A fehér gólyák nagy részére a látványgyűrűzések során került gyűrű, a hamvas rétihéját és a vándorsólymokat fészken gyűrűzték, a vörös vércsék többsége költőládákban kapott gyűrűt. A többi madár a Chernel-kerti Madárvédelmi Mentőközpontból szabadon engedett példány (a repatriált madarak megkerüléseit az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság madártani tevékenységéről szóló írás taglalja részletesen).

A Vasban színes gyűrűt kapott madarak közül idén is jó néhány került elő távol a vármegyétől. Májusban egy 2023-ban Toronyban fiókaként jelölt (Koszorús Péter) fehér gólyát észleltek Csehországban (dr. Peter Pjencák), a cseh-lengyel határ közelében (Bystré). Júliusban több ízben leolvastak a nyíregyházi hulladéklerakónál egy fehér gólyát (Gilányi Gábor), amely 2023-ban a kőszegfalvi fészekben kapott színes gyűrűt (Harsányi Krisztián). Szintén ebben a hónapban rögzítette egy kameracsapda (Jan Studecky) a csehországi Dobrichovban azt a hamvas rétihéja tojót, fészken, fiókáit etetve, amelyet 2022 júliusában Vasegerszegnél jelöltek (Harsányi Krisztián). Ez az első magyar gyűrűs hamvas rétihéja megkerülés az országban. Augusztusban Lipcse mellett (Pönitz) azonosítottak egy fehér gólyát (Gunter Ehlers), amely 2023-ban Gyöngyösfaluban kapott fiókaként gyűrűt (Harsányi Krisztián).

2023 októbere és 2024 novembere között 174 alkalommal sikerült színes gyűrű alapján azonosítani madarakat a vármegye területén, összesen 89 példányt, az alábbi faji megoszlás szerint:

- 20x bütykös hattyú (6 pld) - *Cygnus olor* (Borbás Katalin, Csemesz Sándor, dr. Kóta András, Takács Árpád), közte szlovén madár,
- 1x kis lile (1 pld) - *Charadrius dubius* (Tóth Kornél),
- 1x sztyeppi sirály (1 pld) - *Larus cachinnans* (Harsányi Krisztián),
- 5x sárgalábú sirály (5 pld) - *Larus michahellis* (Harsányi Krisztián, dr. Kóta András), közte horvát, német, albán madarak,
- 2x küszvágó csér (1 pld) - *Sterna hirundo* (dr. Kóta András),
- 1x nagy kócsag (1 pld) - *Ardea alba* (Koszorús Péter),
- 135x fehér gólya (69 pld) – (Árvai Csaba, Bakacsi Gábor, Borbás Katalin, Harsányi Krisztián, Koszorús Péter, dr. Kóta András, Orbán Attila, Ottó Erzsébet, Szász Előd, Wéber-Radványi Krisztián), közte lengyel, német, cseh, osztrák, horvát, szlovák, szlovén madarak,
- 1x vándorsólyom (1 pld) - (Kutschi Péter),
- 8x fekete rigó (4 pld) - (Ottó Erzsébet).

Áprilisban a vármegyénkben fészkelő vándorsólyom pár hímjéről derült ki a színes gyűrűje alapján (Kutschi Péter), hogy a Somlón jelölték fiókaként 2022-ben (Prommer Mátyás). Júniusban a Herpenyő-melléken (Sótony) olvastak le egy nagy kócsagot (Koszorús Péter), amelyet 2023-ban a dunavarsányi gémtelenen gyűrűztek a fészekben, ahol kikelt (Csopják Tamás Viktor). Szeptemberben egy

olyan sárgalábú sirályt sikerült azonosítani a szombathelyi szeméttelen (dr. Kóta András), amely az albán Divjake-Karavasta Nemzeti Parkban kapta jelölését fiókaként május végén (Mirjan Topi), 734 km-re a későbbi megfigyelés helyszínétől. Az elmúlt években egyre gyakrabban sikerül - elsősorban az optikai eszközök fejlődésének köszönhetően - a csak fémgyűrűvel jelölt madarakat távolról, megfogás nélkül azonosítani. Idén egy ilyen leolvasás történt a vármegyében, egy magyar gyűrűs fehér gólyát figyeltek meg ilyen módon Acsádon júliusban (dr. Kóta András). A madarat 2021 nyarán jelölték fiókaként Újkéren (Győrig Előd).

Köszönet illeti a gyűrűzőket, a leolvasókat, valamint Madárgyűrűzési Központ munkatársait az adatok összegyűjtésében nyújtott segítségükért!

Érdekes megfigyelések Vas vármegyében 2024-ben

Kóta András

9700 Szombathely, Benczúr Gyula utca 14., e-mail: vasimadarasz@gmail.com

A. Kóta: Avifaunistical data of the rare bird species in Vas County, 2024

The report presents the most interesting data from the season 21 November 2023 and 20 November 2024. The Boreal Owl (*Aegolius funereus*) was observed for the first time in Vas County, 2024.

A megyében ritkán előforduló madárfajok megfigyelési adatainak gyűjtése az elmúlt években kialakított rendszer szerint 2024-ben is folytatódott. Alábbi dolgozatomban ismertetem a 2023. november 21. és 2024. november 20. között megfigyelt megyei ritkaságokat, mely adatok elsősorban a következő madarászoknak köszönhetőek (abc-sorrendben): Borbás Katalin, Eredics Bálint Koppány, Horváth Balázs, Illés Péter, Jandrasits László, Kóta András, Somogyi Csaba és Tóth Kornél. Az adatokat kiegészítettem a www.birding.hu madártani honlap és adatbázis adataival és egyéb (az interneten elérhető, vagy szóbeli közlések nyomán szerzett) információkkal.

A legritkább madárfajok esetében a megfigyelések számát az alábbi könyv adatai alapján adtam meg: GYURÁ CZ J. & KÓTA A. (2020): *Vas megye madarainak névjegyzéke. Nomenclator Avium Comitatus Castriferrei in Hungaria*. Magyar Nyugat Könyvkiadó, Szombathely. Figyelembe vettem a Névjegyzék lezárása után a megyében előkerült, számomra ismertté vált adatokat is.

A vizsgált időszakban kettő leírandó madárfaj került elő a megyében: a gatyáskuvik (*Aegolius funereus*) és a kis hattyú (*Cygnus columbianus*). A korábbi

gyakorlatnak megfelelően ebben a beszámolóban is csak akkor szerepeltetek leírandó ritka fajt, ha arról van fotó, vagy több megfigyelő is látta. A madarászok közötti gyors információ-áramlásnak és az egyre jobb fotós felszereltségnek köszönhetően ezek a feltételek mind a kettő faj esetében teljesültek, így megelőlegezve az MME Nomenclator Bizottság hivatalos döntését ezek hitelesítettnek tekinthetők.

Egy új fajjal gazdagodott a tavalyi ritkaságbeszámoló óta Vas vármegye madárvilága. Heincz Miklós és Illés Péter kitartó éjszakai bagolykutatásainak újabb gyümölcseként egy teelő gatyáskuvik (*Aegolius funereus*) került elő a kőszegi Alsó-erdőből. Történelmi adatunk volt már erről a fajról, de az a Nomenclator Bizottság felé nem számít hitelesítettnek, a magyar névjegyzékben sem szerepel, így a mostanit lehet elfogadni első észlelésnek.

Ismereteink szerint megyénkben eddig valaha legfeljebb 10 alkalommal megfigyelt, kiemelkedő ritkaságok listája a vizsgált időszakból (a latin név után az egyes fajok valaha volt, összesített megfigyeléseinek sorszáma):

gatyáskuvik (*Aegolius funereus*) 1.;

kis hattyú (*Cygnus columbianus*) 2.;

füstös réce (*Melanitta fusca*) 7.;

pusztai ölyv (*Buteo rufinus*) 8.;

szirti sas (*Aquila chrysaetos*) 9.;

pásztorgém (*Bubulcus ibis*) 10.

Részletes lista azokról a madárfajokról, amelyekről legfeljebb 3 megfigyelés gyűlt össze 2023. november 21. és 2024. november 20. között:

Kis hattyú (*Cygnus columbianus*)

2023. december 12-29. Celldömölk, Marcal mente, 1 ad. pld. (Horváth Balázs és mások).

Nílusi lúd (*Alopochen aegyptiaca*)

július 22. Ölbő, horgásztavak, 1 pld. (Jandrasits László).

Vörös ásólúd (*Tadorna ferruginea*)

november 5. Szentgotthárd, árapasztó vápa tó, 1 pld. (Jandrasits László).

Hegyi réce (*Aythya marila*)

2023. december 3. Ölbő, kavicsbányató, 1 pld. (Tóth Kornél);

2023. december 25. Csénye, Sárvári-horgásztó, 1 pld. (Kóta András), feltehetőleg azonos a dec. 3-án megfigyelt madárral;

január 1. – február 11. Táplánszentkereszt, Gyöngyöshermán, kavicsbányató, max. 2 pld. (Borbás Katalin).

Füstös réce (*Melanitta fusca*)

2023. december 23. Kőszeg, Abért-tó, 5 pld. (Illés Péter, ill. Kóta András).

Örvös bukó (*Mergus serrator*)

2023. december 3. Ölbő, kavicsbányató, 1 tojó színezetű pld. (Tóth Kornél).

Aranylile (*Pluvialis apricaria*)

2023. december 30. Csénye, szántófield, 5 pld. (Molnár András, Molnár Dániel);

március 9-15. Celldömök, Marcal-melletti belvízfolt, max. 50 pld. (Horváth Balázs, ill. Somogyi Csaba).

Parti lile (*Charadrius hiaticula*)

szeptember 8. Ölbő, kavicsbányató, 1 pld. (Borbás Katalin, Tóth Kornél).

Temminck-partfutó (*Calidris temmickii*)

május 1. Ölbő, kavicsbányató, 1 pld. (Tóth Kornél).

Apró partfutó (*Calidris minuta*)

május 1. Ölbő, kavicsbányató, 5 pld. (Tóth Kornél);

május 4. Sárvár, út melletti belvíz, 2 pld. (Eredics Bálint Koppány).

Kis sirály (*Hydrocoloeus minutus*)

április 21. Kőszeg, Abért-tó, 1 ad. pld. (Illés Péter);

május 11. Kőszeg, Abért-tó, 1 imm. pld. (Kóta András).

Szerecsensirály (*Ichthyaetus melanocephalus*)

július 27. Szombathely, Csónakázó-tó, 2 juv. pld. (Kóta András).

Heringsirály (*Larus fuscus*)

július 4. Táplánszentkereszt, Gyöngyöshermán, kavicsbányató, 1 pld. (Borbás Katalin);

augusztus 31. Szombathely, szeméttelap, 1 ad. pld. (Harsányi Krisztián);

november 3. Táplánszentkereszt, Gyöngyöshermán, kavicsbányató, 1 pld. (Borbás Katalin).

Lócsér (*Hydroprogne caspia*)

április 21. Ölbő, kavicsbányató, 1 pld. (Tóth Kornél, Tóth-Dénes Erik);

május 4. Ölbő, kavicsbányató, 1 pld. (Tóth Kornél, ill. Kóta András, ill. Molnár Dániel).

Fattyúszerkő (*Chlidonias hybrida*)

május 5. Dozmat, víztározó, 1 pld. (Kóta András);

június 1. Rábapaty, Északi kavicsbányató, 4 pld. (Tóth Kornél).

Sarki búvár (*Gavia arctica*)

2023. december 3. Táplánszentkereszt, Gyöngyöshermán, kavicsbányató, 1 pld. (Borbás Katalin);

2023. december 23. Kőszeg, Abért-tó, 1 pld. (Kóta András);

november 16. Gersekarát, Sárvíz-tó, 1 pld. (Bognár Szabolcs).

Kanalasgém (*Platalea leucorodia*)

március 15. Rábapaty, északi kavicsbányató felett 6 pld. átrepült (Tóth Kornél).

Bölgébika (*Botaurus stellaris*)

február 4. Szombathely, Gyöngyöshermán, kavicsbányató, 1 pld. (Kóta András, Kóta Mihály);

május 19. Rábapaty, déli kavicsbányató, 1 ad. hím pld. (Tóth Kornél).

Pásztorgém (*Bubulcus ibis*)

július 29. Ölbő, szántó, 2 pld. (Tóth Kornél).

Békászó sas (*Clanga pomarina*)

május 28. Söpte, külterület, 1 pld. (Kóta András).

Fekete sas (*Clanga clanga*)

november 17-19. Körmend, külterület, 1 juv. pld. (Sövegjártó Máté, ill. Harsányi Krisztián).

Szirti sas (*Aquila chrysaetos*)

január 13. Velem, Asztal-kő alatt, 1 imm. pld. (Rácz Attila).

Fakó rétihéja (*Circus macrourus*)

Az elmúlt években a vasi madarászok kiemelten figyelik a rétihéjákat, valószínűleg ennek köszönhető, hogy szinte minden évben előkerül a fakó rétihéja is. A vizsgált időszakban 3 tavaszi vonuló madár mellett kiemelkedő volt, hogy első alkalommal télen is távcsöveink elő került a faj, 2023. december 30. és 2024. január 1. között valószínűleg ugyanaz a hím madár bukkant fel 3 helyen Sárvár és Csénye határában (Borbás Katalin, Tóth Kornél).

Pusztai ölyv (*Buteo rufinus*)

szeptember 23. Ikervár, szántó, 1 pld. (Rottenhoffer István).

Gatyáskuvik (*Aegolius funereus*)

december 8-16. Kőszeg, Alsó-erdő, min. 1 pld. (Heincz Miklós, Illés Péter ill. Heincz Miklós, Illés Péter, Illés Benedek).

Uráli bagoly (*Strix uralensis*)

november 5. Szentgotthárd, Máriaújfalu, 1 pld. (Jandrasits László).

Szalakóta (*Coracias garrulus*)

június 9. Sárvár, külterület, 1 pld. (Tóth Kornél, Tóth-Dénes Erik);

június 18. Dozmat, víztározó, 1 pld. (Kóta András, Kóta Mihály).

Kerecsensólyom (*Falco cherrug*)

október 23. Zsédeny, külterület, 1 pld. (Tóth Kornél, Tóth-Dénes Erik).

Fülemülesítke (*Acrocephalus melanopogon*)

március 31. Rábapaty, déli-kavicsbányató, 2 hím pld. (Tóth Kornél);

október 18. Tömörd, Madárvárta, 1 imm. (1y) pld. gyűrűzve (Bátky Kolos).

Vízirigó (*Cinclus cinclus*)

január 11. Kőszeg, Gyöngyös-patak, 1 pld. (Illés Péter);

július 6. Kőszeg, Gyöngyös-patak, 1 juv. pld. (Illés Péter);

november 12-17. Kőszeg, Gyöngyös-patak, 1 pld. (Illés Péter, ill. Eredics Bálint Koppány).

Parlagi pityer (*Anthus campestris*)

Ez a Nyugat-Dunántúlon kifejezetten ritka faj idén is előkerült két alkalommal is a költési időben a Kenyeri reptér környékén (Borbás Katalin, Tóth Kornél).

Zsezse (*Acanthis flammea*)

január 24. Körmend, Rába-mente, 1 pld. (Bedőcs Gyula).

Köszönet mindenkinek, aki bármilyen módon segített, hogy meg tudjam írni ezt az összefoglalót: Bátky Kolos, Bedőcs Gyula, Bognár Szabolcs, Borbás Katalin, Csemesz Sándor, Döbrösi Roland, Eredics Bálint Koppány, Gál Szabolcs, Gyurác József, Harsányi Krisztián, Heincz Miklós, Horváth Balázs, Illés Péter, Jandrasits László, Molnár Dániel, Rác Attila, Rottenhoffer István, Somogyi Csaba, Sövegjártó Máté és Tóth Kornél.

Irodalom

Gyurác J. & Kóta A. (2020): Vas megye madarainak névjegyzéke. *Nomenclator Avium Comitatus Castriferrei in Hungaria*. Magyar Nyugat Könyvkiadó, Szombathely.

Kóta A. (2012): Érdekes megfigyelések Vas megyéből 2012-ben. *Cinege* 17: 10-13.

Kóta A. (2013): Érdekes madárfaunisztikai megfigyelések Vas megyéből 2013-ban. *Cinege* 18: 36-40.

Kóta A. (2014): Érdekes megfigyelések Vas megyében 2014-ben. *Cinege* 19: 54-58.

Kóta A. (2015): Érdekes megfigyelések Vas megyében 2015-ben. *Cinege* 20: 49-54.

Kóta A. (2016): Érdekes megfigyelések Vas megyében 2016-ban. *Cinege* 21: 25-31.

Kóta A. (2017): Érdekes megfigyelések Vas megyében 2017-ben. *Cinege* 22: 44-50.

Kóta A. (2018): Érdekes megfigyelések Vas megyében 2018-ban. *Cinege* 23: 51-55.

Kóta A. (2019): Érdekes megfigyelések Vas megyében 2019-ben. *Cinege* 24: 58-63.

- Kóta A. (2020): Érdekes megfigyelések Vas megyében 2020-ban. Cinege 25: 52-56.
 Kóta A. (2021): Érdekes megfigyelések Vas megyében 2021-ben. Cinege 26: 33-39.
 Kóta A. (2022): Érdekes megfigyelések Vas megyében 2022-ben. Cinege 27: 50-55.
 Kóta A. (2023): Érdekes megfigyelések Vas vármegyében 2023-ban. Cinege 28: 46-50.

Gatyáskuvik (*Aegolius funereus*) előfordulása a kőszegi Alsó-erdőn

Heincz Miklós¹ – Illés Péter²

1. 9476 Zsira, Locsmándi u. 46., e-mail: heincz.miklos@gmail.com
 2. 9700. Szombathely, Alkotás u. 24., e-mail: illes.peter.gabor@gmail.com

M. Heincz, P. Illés: The first record of the Boreal Owl (*Aegolius funereus*) in Vas County.

One specimen of the species was observed between 6 and 18 December 2023 in a forest near Kőszeg.

A megtalálás története

2023.12.08. 18 óra (Heincz Miklós és Illés Péter)

Esti baglyozásra indultunk. Már régóta kiterjedt a figyelmünk a többi bagolyfaj mellett a gatyáskuvikra is, de ez idáig (a Kőszegi-hegység osztrák oldalán, az Írott-kőtől 2 km-re nyugatra, télen megfigyelt példányon¹ kívül, valamint egy-egy „gyanús” hangtól eltekintve, amikor a gatyás gyanúját végül is „elhessegettük”) sem a hegy hazai oldalán, sem az Alsó-erdőn nem volt hozzá szerencsénk... Egészen mostanáig. Az, hogy ezen az estén az uhu is szólt (hím és tojó válaszgatott egymásnak) jelezte, hogy „baglyos este” a mai. Macskabaglyon kívül azért nem gondoltuk, hogy gatyás is befut majd. A Péruskától délre, egy középkorú erdei fenyvesnél megállva gyanús, „vakkantásszerű” hangot hallottunk. Hanglejátszást követően tőlünk kb. 15 m távolságra egy gatyáskuvik (*Aegolius funereus*) jött be, és egy erdei fenyő oldalsó ágára leült. Egy percig tudtuk figyelni kézi lámpafény megvilágítása mellett, távcsővel is. Egy oldalsó ágon, közel a törzshöz ült, fejét ide-oda forgatta. Jól meg tudtuk figyelni a faji bélyegeit: a törpekuviknál nagyobb, a macskabagolynál kisebb (kb. kuvik méretű). Tollazata barna alapon világosan foltozott, pettyezett. Nagy fej, világos fátyol. Később röptében is láttuk, szárnyai lekerekítettek voltak. Ekkor este később egy ideig még hallottuk egyszer-egyszer,

¹ Köszönjük Benjamin Schedl-nek az osztrák oldali megtalálását és a jelzését! B. Schedl a Kőszegi-hegység osztrák oldalán 2022-ben talált az Írott-kőtől 2 km-re telelő gatyáskuvikot, később a határ közeléből több helyen is talált még telelő példányt.

azután már nem. Nem lehetetlen, hogy kettő madár is volt, de ezt nem tudtuk később megerősíteni. Nagyszerű élmény volt.

Értesítettük a madarász társakat. Még aznap este 22 órakor Harsányi Krisztián és Németh Csaba is kereste a helyszínen. Megfigyelésük szerint „hangra egyből cuppantott, majd elrepült felettük a lámpa fényében, és egy pillanatra leült a sűrűben, azután továbbállt. Utána többször cuppantott még innen-onnan. Egy vagy kettő, nem volt egyértelmű.” Éjfélkor kimentek újra, de megint csak elsuhanni látták, illetve szólt közléről, távolról.

2023.12.09-én 17-18 óra között Ottó Erzsébet, Rába Veronika, Gyurácz József, Bódis Gábor és Illés Péter ötször hallották „megcsikkanni” ugyanazon az erdőrészből a gatyást.

2023.12.11. 17-19.30 között Heincz M., Illés P. és Illés Benedek által lejátszott hanghívásra válaszolt egyet-egyet a madár, egyszer hosszabban is szólt ugyanott.

2023.12.13. 16.15-17.15 között Illés P., Illés B. hosszas hallgatóság és várakozás után eleinte nem volt válasz a hanglejátszásra. Közel fél óra várakozás után hanglejátszásra 6-szor „csikkantott” vissza a madár. Az előfordulási hely, ugyanaz a középkorú erdei fenyves, ahol egyébként már a harmadik feltáró út vágatot vágják bele a munkagépek az elmúlt napokban.

2023.12.16. 16-18.30 között (Heincz M., Illés P., Illés B.)

A madár nagyon rejtőzködő volt, nem vagy csak nehezen jön be hangra, nem hagyta magát megpillantani. Inkább egy-egy csikkantással árulja el jelenlétét. Heincz Miklósnak ma sikerült egy távoli fotót is csinálnia a magasan elrepülő madárról. A nászénekre nem reagált, csak a hívóhangokra válaszolt.

Összegzés

Egy gatyáskuvik (*Aegolius funereus*) jelenlétét 2023. december 8-16-a között többször is igazoltuk a kőszegi Alsó-erdőn. December 30-án az Ablánc-pataktól keletre egy fenyvesben, majd az Őskohók környékén egy fiatal fenyvesben is hallottunk egy-egy gatyáskuvikszerű csikkantást. Ezt követően a tél folyamán többször kerestük még ezeken a helyeken, de nem találtunk rá.

A gatyáskuvik ritka kóborló és fészkelő hazánkban. A Magyarország madáratlasza (2021.) szerint ez idáig három bizonyított hazai fészkelése volt az Északi-középhegységből. Magashegységi faj. Vonuló, kóborló példányai azonban sík- és dombvidéken is megjelennek.

Elgondolásunk szerint eddig is előfordulhattak, és reményeink szerint lesznek is még a hóborította magas hegyekből teletörelő lehúzó gatyáskuvikok a környéken.

Érdekes széncinege (*Parus major*) költés Szombathelyen

Kelemen Tibor

9700 Szombathely, Gothard Jenő Általános Iskola, Benczúr Gyula u. 10.,
e-mail: triatlon1963@gmail.com

T. Kelemen: A special nesting site of a Great Tit (*Parus major*) in Szombathely
The chicks have fledged from a nest under a canal cover.

2024. április 26-án reggel 8:00 órakor kimentem a szombathelyi Csónakázó-tóra, hogy reményeim szerint meg tudom figyelni, a már év eleje óta többször észlelt búbos cinegét. A volt Tó vendéglőnél álltam meg a parkolóban, mert az ott lévő nyírfák körül szoktam velük találkozni. Rövid nézelődés után egy széncinegére (*Parus major*) lettem figyelmes, csőrében egy zöld hernyóval a vendéglőhöz közeli nyírfára szállt, majd rövidesen leröppent a talajra. Gondoltam még gyűjt egy kis elemóziát a fiókáknak, de legnagyobb meglepetésemre egy gyors mozdulattal eltűnt a földön lévő öntöttvas fedlap nyílásában. Megvártam, míg elmegy, majd óvatosan felemeltem a fedlapot, ami alatt 7 példány teljesen kitollasodott fióka lapult, illetve tátogott. Gyorsan készítettem pár fotót és visszatettem a fedlapot mielőtt visszaérkeztek volna a szülők. Utána még készítettem fotókat távolabbról, valamint a környékről. Sok érdekes széncinege költéssel találkoztam, de ilyenrel még nem. A fiókák május elején kirepültek.

Az Őrségi Nemzeti Park bölényrezervátumában előforduló madárfajok felmérése

Góczán József

9900 Körmend, Nádaljai út 57., e-mail: goczanjozsef72@gmail.com

J. Góczán: Survey of bird species in the buffalo reserve of the Őrség National Park

During the four surveys, 363 individuals of 42 bird species were recorded. Of particular importance are the population of the Red-backed Shrike (*Lanius collurio*) and Whinchat (*Saxicola rubetra*)

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság a Chernel István Madártani és Természetvédelmi Egyesületet bízta meg a bölényrezervátum területén előforduló madárfajok felméréseivel. A felmérést az egyesület felkérésére 2024 fészkelési időszakában végeztem el, melynek célja a madárfajok jelenlétének, előfordulási helyének, és a potenciális fészkelő párok számának becslése volt.

A felmérés módszerül az MME Mindennapi Madaraink Monitoringja (MMM) módszerét vettem alapul. A területen 10 felmérési pontot jelöltem ki (1. ábra), azonban az elsődleges szempont nem a felmérési pontok egyenletes eloszlása volt. Igyekeztünk minden jellemző élőhelytípusban, vagy annak közvetlen közelében felmérési pontot kijelölni, valamint a terep tagoltsága miatt úgy vettem fel a pontokat, hogy azokról minél nagyobb területet lehessen belátni. Ez a területen élő bölények miatt is fontos volt. Egy-egy ponton tíz percet tartózkodtam és feljegyeztem minden észlelt madarat (látott és hallott egyedeket, valamint az átrepülőket egyaránt). A megfigyeléseket kézi távcsővel, illetve a nagyobb távolságokra lévő madarak esetében spektívvel végeztem. A nappali felméréseket a kora reggeli órákban végeztem, minden esetben jó időjárási körülmények (derült, szélcsendes, csapadékmentes idő) között. Az éjszakai felmérés során is megfelelőek voltak az időjárási viszonyok.

A felmérések időpontjai:

2024. április 13.

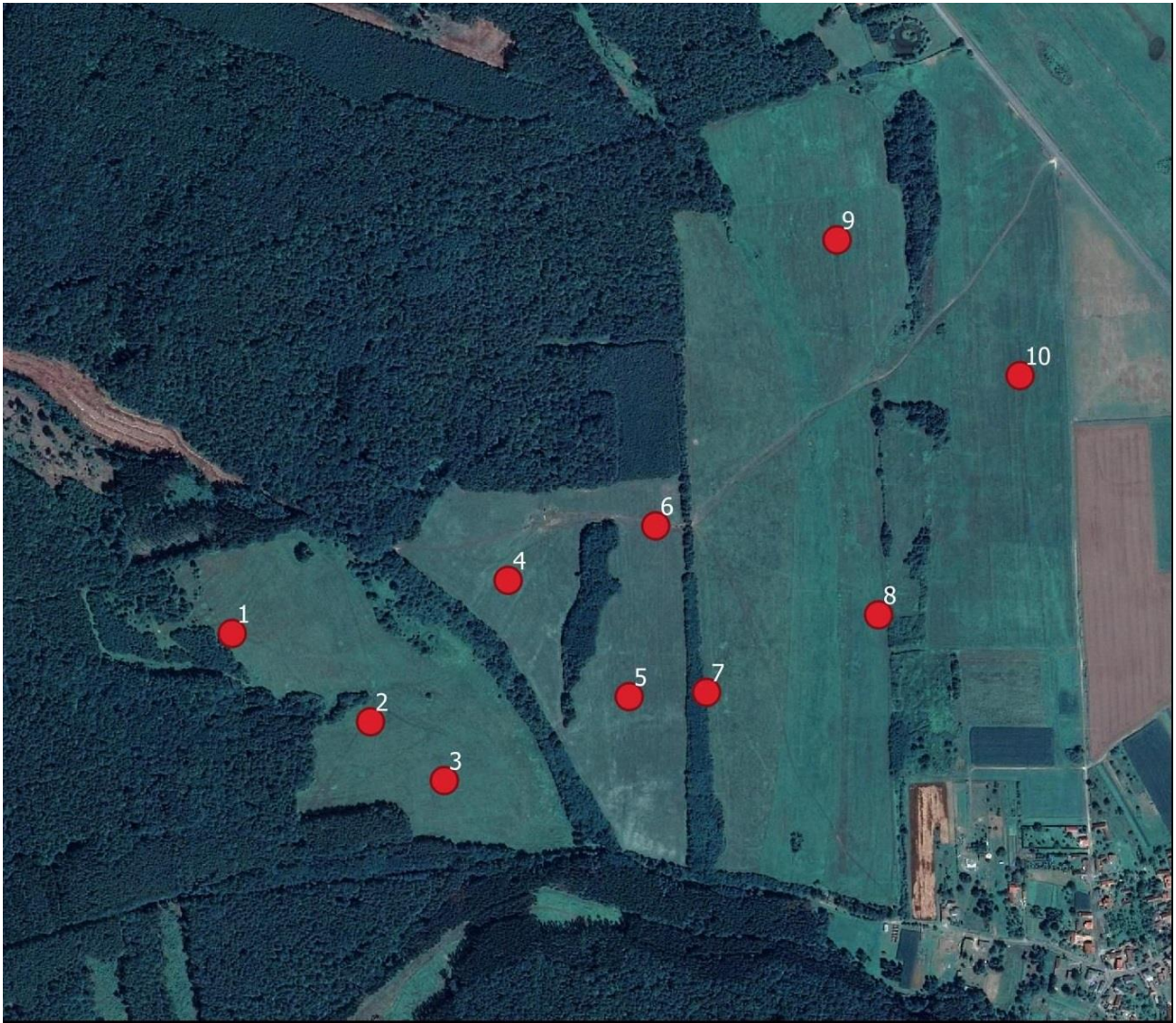
2024. május 12.

2024. május 24. (éjszakai felmérés)

2024. június 08.

Eredmények

Összesen 42 madárfaj, 363 egyedét láttam vagy hallottam a felmérések során. A felmérések eredményeit a Madáratlasz Programba (<https://map.mme.hu/users/login>) is rögzítettem.

1. ábra. Felmérési pontok elhelyezkedése a bölényrezervátumban

A területen észlelt madárfajok listája és a fészkelésük valószínűsége

Barátcinege (*Poecile palustris*): Egyetlen alkalommal láttam a 6. pont melletti erdősávban (A1 kategória).

Barátposzáta (*Sylvia atricapilla*): Több alkalommal és helyszínen volt hallható a hímek éneke (B2).

Búbos banka (*Upupa epops*): Két alkalommal hallottam jellegzetes hangját (A1).

Cigánycsuk (*Saxicola rubicola*): A területen legalább 4 pár fészkelése valószínűsíthető, de láttam fiatalokat etető öregeket is, így költése biztos (C3).

Citromsármány (*Emberiza citrinella*): Az éneklő hímek előfordulása alapján fészkelése valószínű (B2).

Csilpcsalpfüzike (*Phylloscopus collybita*): Több helyen is hallható volt minden felméréskor, így fészkelése valószínű (B2).

- Dolmányos varjú (*Corvus cornix*): Minden nappali felmérésnél ugyanott, a 9. pont melletti erdősávnál láttam, megfigyeltem táplálék hordását is, így fészkelése biztos (C5).
- Egerészölyv (*Buteo buteo*): 2 alkalommal láttam a terület felett keringő példányokat, fészkelése csak lehetséges (A1).
- Énekes rigó (*Turdus philomelos*): Több éneklő madarat is hallottam, így fészkelése valószínű (B2).
- Erdei fülesbagoly (*Asio otus*): Az éjszakai felmérés során 2 példányt láttam, a területen lévő erdősávokban költése lehetséges (A1).
- Erdei pinty (*Fringilla coelebs*): Több éneklő hímeket is hallottam több alkalommal, így fészkelése valószínű (B2).
- Erdei pityer (*Anthus trivialis*): A műúttól legtávolabbi részben minden alkalommal láttam, hallottam éneklő hímeket, így költése valószínű (B2).
- Fácán (*Phasianus colchicus*): Többször hallottam dürgési hangot, költése feltételezhető (B2).
- Fekete harkály (*Dryocopus martius*): Egyetlen alkalommal hallottam a hangját, költése nem valószínű (A1).
- Fekete rigó (*Turdus merula*): Láttam még alig repülő juvenilis madarakat, így költése biztosra vehető (C3).
- Fürj (*Coturnix coturnix*): Több alkalommal hallottam jellegzetes hangját, költhet a területen (A2).
- Füsti fecske (*Hirundo rustica*): Neki megfelelő fészkelőhely hiányában nem költ a területen, de a faluban fészkelő egyedek gyakran láthatók a területen (X).
- Gyurgyalag (*Merops apiaster*): Egy mélyebb keréknyom oldalában 2 fészkelőüreget kezdtek kiásni, de nem költöttek a területen (X).
- Holló (*Corvus corax*): Többször láttam átrepülni a terület felett, költésére kicsi az esély (A1).
- Kakukk (*Cuculus canorus*): Több egyedet is hallottam a felmérések során (X).
- Kék cinege (*Cyanistes caeruleus*): Több alkalommal is megfigyeltem, költése valószínű (B2).
- Kis poszáta (*Curruca curruca*): Két alkalommal figyeltem meg egy-egy bokron napozó példányt, költése lehetséges (A1).
- Lappantyú (*Caprimulgus europaeus*): Az éjszakai felmérés során egy példány hangját hallottam a 9-es pontnál, költhet a vizsgált területen (A1).

- Léprigó (*Turdus viscivorus*): Láttam fiókáinak táplálékot szállító egyedét, így fészkelése biztosra vehető (C5).
- Meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*): Két alkalommal láttam átrepülni a terület felett, költése lehetséges (A1).
- Mezei pacsirta (*Alauda arvensis*): Több éneklő hímét is láttam, hallottam a területen, fészkelése ez alapján valószínű (B2).
- Mezei poszáta (*Curruca communis*): Egy fészket építő egyedét láttam a 9-es pontnál, költése valószínűsíthető (B6).
- Nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*): Fészkelése lehetséges az erősávokban (B2).
- Nyaktekerecs (*Jynx torquilla*): Az áprilisi felmérés napján több egyed is szólt a területen, ezek nagy része valószínűleg még vonulásban volt, mert a későbbi felmérések során csak 1-2 egyed hangját hallottam (B2).
- Örvös galamb (*Columba palumbus*): Minden alkalommal láttam és hallottam több egyedét, fészkelése valószínű (B2).
- Örvös légykapó (*Ficedula albicollis*): Egyetlen alkalommal láttam és hallottam egy hímét, a 3-as pontnál, fészkelése elképzelhető (A2).
- Őszapó (*Aegithalos caudatus*): Frissen kirepült családot láttam az 1-es pontnál, így költése biztosra vehető (C3).
- Rozsdás csuk (*Saxicola rubetra*): Több pár is költött a területen, több helyen is láttam párban lévő adult madarakat (B2).
- Sárgarigó (*Oriolus oriolus*): Többször is hallottam hangját, valamint láttam egymást üldöző hím egyedét, ez alapján költése valószínűsíthető (B2).
- Seregély (*Sturnus vulgaris*): A legnagyobb példányszámban megfigyelt faj, az alacsonyabb fűvel borított részeken gyakran láttam kisebb csapatokban, valamint több átrepülő egyedét is megfigyeltem. Költése a területen valószínűsíthető (B1).
- Sordély (*Emberiza calandra*): A több alkalommal és helyen megfigyelt éneklő hímek miatt fészkelése valószínűsíthető (B2).
- Szajkó (*Garrulus glandarius*): Néhány alkalommal hallottam az erősávokban, ott költése feltételezhető (B2).
- Szécinege (*Parus major*): Az 5-ös pontnál láttam eleséget hordó adult madarat, így költése biztosra vehető (C5).

Tövisszúró gébics (*Lanius collurio*): A vizsgálati terület mindhárom részében előfordul, legnagyobb számban a középső területrészen. A 7-es ponton megtalált tojásos fészkek alapján költése bizonyított (C6).

Vadgerle (*Streptopelia turtur*): Többször is hallottam hangját, költése lehetséges a vizsgálati területen (B2).

Vörösbegy (*Erithacus rubecula*): Többször hallottam énekét az erdősávokból, illetve a műúttól legtávolabbi rész erdeifenyveséből, költése valószínűsíthető (B2).

Zöld küllő (*Picus viridis*): Néhányszor hallottam hangját, költése lehetséges (A1).

Az egyes felmérési pontokon észlelt madárfajok és azok egyedszámai a nappali felmérések során, pld. = példány:

1-es pont:

Április 13.	Május 12.	Június 08.
<i>Ph. colchicus</i> 1 pld.	<i>Ae. caudatus</i> 9 pld.	<i>S. rubetra</i> 4 pld.
<i>C. palumbus</i> 2 pld.	<i>S. turtur</i> 1 pld.	<i>A. trivialis</i> 1 pld.
<i>T. merula</i> 2 pld.	<i>Ph. colchicus</i> 1 pld.	<i>C. palumbus</i> 3 pld.
<i>T. philomelos</i> 2 pld.	<i>O. oriolus</i> 1 pld.	<i>P. major</i> 1 pld.
<i>C. canorus</i> 1 pld.	<i>A. trivialis</i> 2 pld.	<i>S. atricapilla</i> 1 pld.
<i>Ph. collybita</i> 1 pld.	<i>T. merula</i> 1 pld.	<i>C. caeruleus</i> 1 pld.
<i>E. citrinella</i> 1 pld.	<i>S. rubicola</i> 2 pld.	<i>Ph. collybita</i> 1 pld.
<i>F. coelebs</i> 1 pld.	<i>C. canorus</i> 1 pld.	<i>C. coturnix</i> 1 pld.
<i>E. calandra</i> 1 pld.	<i>Ph. collybita</i> 1 pld.	<i>O. oriolus</i> 1pld.
<i>P. major</i> 1 pld.	<i>C. palumbus</i> 2 pld.	
<i>P. viridis</i> 1 pld.	<i>S. atricapilla</i> 1 pld.	
<i>E. rubecula</i> 1 pld.	<i>E. citrinella</i> 1 pld.	
<i>S. atricapilla</i> 2 pld.	<i>G. glandarius</i> 1 pld.	

2-es pont:

Április 13.	Május 12.	Június 08.
<i>Ph. collybita</i> 1 pld.	<i>E. citrinella</i> 1 pld.	<i>S. rubetra</i> 3 pld.
<i>T. merula</i> 1 pld.	<i>Ph. colchicus</i> 1 pld.	<i>C. coturnix</i> 1 pld.
<i>F. coelebs</i> 1 pld.	<i>Ph. collybita</i> 1 pld.	<i>C. palumbus</i> 1 pld.
<i>A. trivialis</i> 3 pld.	<i>S. atricapilla</i> 1 pld.	<i>C. corax</i> 1 pld.
<i>C. corax</i> 2 pld.	<i>T. merula</i> 1 pld.	<i>L. collurio</i> 2 pld.
	<i>T. philomelos</i> 1 pld.	<i>C. curruca</i> 1 pld.
	<i>C. palumbus</i> 1 pld.	
	<i>C. communis</i> 1 pld.	
	<i>C. canorus</i> 1 pld.	
	<i>G. glandarius</i> 1 pld.	
	<i>S. rubicola</i> 1 pld.	
	<i>C. corax</i> 1 pld.	
	<i>L. collurio</i> 3 pld.	

3-as pont:

Április 13.	Május 12.	Június 08.
<i>A. trivialis</i> 2 pld.	<i>S. rubetra</i> 4 pld.	<i>C. palumbus</i> 1 pld.
<i>J. torquilla</i> 1 pld.	<i>A. trivialis</i> 1 pld.	<i>C. coturnix</i> 1 pld.
<i>G. glandarius</i> 1 pld.	<i>C. canorus</i> 1 pld.	<i>O. oriolus</i> 1 pld.
	<i>C. palumbus</i> 1 pld.	<i>C. canorus</i> 1 pld.
	<i>O. oriolus</i> 1 pld.	<i>A. trivialis</i> 1 pld.
	<i>F. albicollis</i> 1 pld.	<i>S. rubetra</i> 1 pld.
	<i>Ph. colchicus</i> 1 pld.	<i>S. rubicola</i> 4 pld.
		<i>L. collurio</i> 2 pld.
		<i>Ph. collybita</i> 2 pld.
		<i>H. rustica</i> 1 pld.

4-es pont:

Április 13.	Május 12.	Június 08.
<i>Ph. collybita</i> 2 pld.	<i>F. coelebs</i> 1 pld.	<i>T. merula</i> 2 pld.
<i>E. citrinella</i> 1 pld.	<i>L. collurio</i> 2 pld.	<i>S. atricapilla</i> 1 pld.
<i>T. merula</i> 1 pld.	<i>C. canorus</i> 1 pld.	<i>T. philomelos</i> 1 pld.
<i>Ph. colchicus</i> 1 pld.	<i>J. torquilla</i> 1 pld.	<i>L. collurio</i> 5 pld.
<i>G. glandarius</i> 1 pld.	<i>S. vulgaris</i> 3 pld.	<i>E. citrinella</i> 2 pld.
<i>P. viridis</i> 1 pld.	<i>Ph. colchicus</i> 1 pld.	<i>Ph. collybita</i> 1 pld.
<i>T. philomelos</i> 1 pld.	<i>E. citrinella</i> 1 pld.	<i>C. palumbus</i> 1 pld.
<i>J. torquilla</i> 1 pld.	<i>O. oriolus</i> 1 pld.	<i>S. turtur</i> 1 pld.
<i>C. palumbus</i> 1 pld.	<i>H. rustica</i> 2 pld.	<i>H. rustica</i> 1 pld.
<i>C. coccothraustes</i> 1 pld.	<i>Ph. collybita</i> 1 pld.	<i>C. coccothraustes</i> 1 pld.
<i>D. martius</i> 1 pld.	<i>C. palumbus</i> 1 pld.	

5-ös pont:

Április 13.	Május 12.	Június 08.
<i>C. corax</i> 2 pld.	<i>S. rubicola</i> 1 pld.	<i>H. rustica</i> 6 pld.
<i>P. viridis</i> 1 pld.	<i>L. collurio</i> 2 pld.	<i>L. collurio</i> 6 pld.
<i>A. trivialis</i> 3 pld.	<i>E. citrinella</i> 1 pld.	<i>E. citrinella</i> 1 pld.
<i>T. philomelos</i> 1 pld.	<i>S. vulgaris</i> 2 pld.	<i>S. turtur</i> 1 pld.
<i>C. curruca</i> 1 pld.	<i>P. major</i> 1 pld.	<i>S. atricapilla</i> 1 pld.
<i>E. citrinella</i> 1 pld.		<i>U. epops</i> 1 pld.
		<i>C. corax</i> 1 pld.
		<i>Ph. colchicus</i> 1 pld.
		<i>C. palumbus</i> 1 pld.
		<i>F. coelebs</i> 1 pld.

6-os pont:

Április 13.	Május 12.	Június 08.
<i>A. trivialis</i> 2 pld.	<i>L. collurio</i> 3 pld.	<i>T. philomelos</i> 1 pld.
<i>Ph. collybita</i> 1 pld.	<i>S. vulgaris</i> 4 pld.	<i>C. corax</i> 1 pld.
<i>P. viridis</i> 1 pld.	<i>E. citrinella</i> 2 pld.	<i>C. canorus</i> 1 pld.
<i>J. torquilla</i> 1 pld.	<i>S. turtur</i> 1 pld.	<i>T. merula</i> 1 pld.
<i>C. canorus</i> 1 pld.	<i>C. canorus</i> 1 pld.	<i>S. atricapilla</i> 1 pld.
<i>P. palustris</i> 1 pld.	<i>T. viscivorus</i> 1 pld.	<i>L. collurio</i> 4 pld.
<i>E. citrinella</i> 2 pld.	<i>F. coelebs</i> 1 pld.	<i>Ph. colchicus</i> 1 pld.

<i>Ph. colchicus</i> 1 pld.	<i>O. oriolus</i> 3 pld.	<i>G. glandarius</i> 1 pld.
	<i>C. palumbus</i> 2 pld.	<i>D. major</i> 1 pld.
	<i>A. trivialis</i> 1 pld.	<i>C. palumbus</i> 1 pld.
		<i>O. oriolus</i> 1 pld.
		<i>E. citrinella</i> 1 pld.
		<i>S. vulgaris</i> 1 pld.
		<i>H. rustica</i> 2 pld.
		<i>F. coelebs</i> 1 pld.

7-es pont:

Április 13.	Május 12.	Június 08.
<i>B. buteo</i> 1 pld.	<i>C. coturnix</i> 1 pld.	<i>L. collurio</i> 4 pld.
<i>C. corax</i> 1 pld.	<i>H. rustica</i> 1 pld.	<i>H. rustica</i> 3 pld.
<i>C. canorus</i> 1 pld.	<i>E. citrinella</i> 2 pld.	<i>P. major</i> 1 pld.
<i>S. rubicola</i> 2 pld.	<i>S. rubetra</i> 2 pld.	<i>S. rubicola</i> 2 pld.
<i>Ph. collybita</i> 1 pld.	<i>L. collurio</i> 2 pld.	<i>E. calandra</i> 1 pld.
<i>E. citrinella</i> 1 pld.	<i>S. rubicola</i> 2 pld.	

8-as pont:

Április 13.	Május 12.	Június 08.
<i>E. citrinella</i> 1 pld.	<i>L. collurio</i> 4 pld.	<i>U. epops</i> 1 pld.
<i>T. merula</i> 1 pld.	<i>E. citrinella</i> 1 pld.	<i>L. collurio</i> 2 pld.
<i>T. philomelos</i> 1 pld.	<i>H. rustica</i> 7 pld.	<i>S. vulgaris</i> 5 pld.
<i>C. corax</i> 1 pld.	<i>E. calandra</i> 1 pld.	<i>E. calandra</i> 2 pld.
<i>Ph. colchicus</i> 2 pld.	<i>T. merula</i> 1 pld.	<i>E. citrinella</i> 1 pld.
<i>C. cornix</i> 1 pld.	<i>M. apiaster</i> 1 pld.	<i>T. merula</i> 1 pld.
<i>P. major</i> 1 pld.	<i>S. atricapilla</i> 1 pld.	<i>H. rustica</i> 2 pld.
<i>A. arvensis</i> 1 pld.		<i>S. rubetra</i> 1 pld.
<i>S. vulgaris</i> 2 pld.		<i>O. oriolus</i> 1 pld.
		<i>S. atricapilla</i> 2 pld.

9-es pont:

Április 13.	Május 12.	Június 08.
<i>S. communis</i> 1 pld.	<i>L. collurio</i> 2 pld.	<i>L. collurio</i> 1 pld.
<i>P. viridis</i> 1 pld.	<i>E. citrinella</i> 1 pld.	<i>S. vulgaris</i> 6 pld.
<i>Ph. colchicus</i> 1 pld.	<i>S. vulgaris</i> 1 pld.	<i>F. coelebs</i> 1 pld.
<i>J. torquilla</i> 1 pld.	<i>C. cornix</i> 1 pld.	<i>H. rustica</i> 1 pld.
<i>Ph. collybita</i> 1 pld.	<i>C. corax</i> 1 pld.	<i>C. palumbus</i> 1 pld.
<i>P. major</i> 1 pld.	<i>J. torquilla</i> 1 pld.	
<i>C. caeruleus</i> 2 pld.	<i>T. viscivorus</i> 1 pld.	
	<i>B. buteo</i> 2 pld.	
	<i>A. trivialis</i> 1 pld.	
	<i>O. oriolus</i> 1 pld.	
	<i>C. communis</i> 1 pld.	
	<i>S. rubicola</i> 1 pld.	

10-es pont:

Április 13.	Május 12.	Június 08.
<i>S. vulgaris</i> 1 pld.	<i>C. coturnix</i> 1 pld.	<i>O. oriolus</i> 1 pld.

<i>A. arvensis</i> 2 pld.	<i>A. arvensis</i> 1 pld.	<i>A. arvensis</i> 2 pld.
<i>Ph. colchicus</i> 1 pld.		<i>S. rubicola</i> 1 pld.
		<i>E. calandra</i> 1 pld.

Az éjszakai felmérés (május 24.) madarai

1-es pont: *A. otus* 1 pld.

4-es pont: *A. otus* 1 pld.

9-es pont: *C. europaeus* 1 pld.

Összefoglalás

A bölényrezervátum területén 10 felmérési pontot jelöltem ki, minden ponton 10 percet töltöttem, miközben feljegyeztem minden látott és hallott madarat. Összesen 4 alkalommal végeztem felmérést a költési időszak során, ebből háromszor nappal, egyszer pedig éjszaka. A nappali felméréseket a kora reggeli órákban, ideális időjárási viszonyok közt végeztem. Ezek időpontjai: április 13., május 12. és június 8. Az éjszakai felmérés a teljes besötétedés után, május 24-én történt.

A négy felmérés során összesen 42 madárfaj 363 egyedét rögzítettem. A 42 fajból 3 biztosan nem fészkel a bölényrezervátum területén (X kategória), 12 faj fészkelése lehetséges (A kategória), 20 faj költése valószínűsíthető (B kategória), míg 7 faj fészkelése bizonyosságot nyert (C kategória). Nyilván a költő madárfajok száma lényegesen magasabb, mint 7, azonban a bölények miatt a terület nem járható be szabadon, így például nincs lehetőség a fészkek felkutatására.

Kiemelkedő jelentőségű a terület tövisszúró gébics (*Lanius collurio*) állománya, az 1-es és a 10-es pont kivételével mindenhol észleltem, különösen nagy számban a rezervátum középső blokkjában, minimum 20 pár költött a területen. A másik jelentős állományú, ritkának számító faj a rozsdás csuk (*Saxicola rubetra*), melyet az 1-es, a 2-es, a 3-as, a 7-es és a 8-as pontokon is észleltem. Az egyes és a kettes pontról egyszerre 2-2 párt is megfigyeltem.

Tóth Mihálynak köszönöm a felméréshez nyújtott segítségét.

Ifjúsági Biodiverzitás Napok Zsennyén (2024.05.16-18.)

Szinetár Csaba¹, Gyurácz József¹, Keszei Balázs², Ambrus András³, Kugler Péter⁴,
Dankovics Róbert⁵, Kovács Tibor⁶

1. ELTE SEK BDPK, Biológiai Tanszék, 9700 Szombathely, Károlyi G. tér 4.,
e-mail: szcsaba.bdtf@gmail.com
2. Jurisich Miklós Gimnázium, Kőszeg, e-mail: keszeib@gmail.com
3. FHNP Igazgatóság, nyugalmazott szakreferens,
e-mail: ambrus.andras@gmail.com
4. FHNP Igazgatóság, Sarród, e-mail: kugler.peter@fhnp.hu
5. Savaria Múzeum, Szombathely, e-mail: danrobert13@gmail.com
6. Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság, e-mail: summanaturae@gmail.com

Cs. Szinetár, J. Gyurácz, B. Keszei, A. Ambrus, P. Kugler, R. Dankovics, T. Kovács: The Youth Biodiversity Days in Zsennye

The Youth Biodiversity Days took place from 16-18 May 2024 in Zsennye. During the programme 216 species of plants and animals (including 45 protected species) were observed.

Az Ifjúsági Biodiverzitás Napok első nyugat-magyarországi rendezvényére 2022-ben került sor a Tömördi Madárvárta területén, melynek botanikai eredményeiről Balogh Lajos számolt be a Cinege 27. számában. A rendezvényről, mint I. Tömördi Ifjúsági Biodiverzitás Napról több tudósítás is megjelent az érintett intézmények világhálós felületein. 2023. március 31-én, második alkalommal ismét ez a helyszín adott otthont II. Tömördi Ifjúsági Biodiverzitás Napnak. Mindkét alkalommal az ELTE SEK Biológia Tanszékének hallgatói, valamint a Szombathelyi Nagy Lajos Gimnázium diákjai voltak a résztvevők. A 2024. május 16-18. között új helyszínen és az előző évektől eltérően többnapos programot sikerült megvalósítani. A program helyszíne ezúttal Zsennye, konkrétan a Bezerédj kastély parkja, valamint az ahhoz közeli Rába-Sorok torkolatvidéke volt. Ebben az évben az ELTE hallgatói és a Szombathelyi Nagy Lajos Gimnázium tanulói mellett a Jurisich Miklós Gimnázium (Kőszeg) diákjai is meghívottjai és aktív résztvevői voltak a három napos programnak. A programon együttesen 21 diák, illetve egyetemi hallgató vett részt.

Az adatgyűjtés elsősorban az alábbi élőlénycsoportokra terjed ki: Növények, Pókok, Lepkék, Kétéltűek és Hüllők, Madarak, illetve Denevérek. Az adatgyűjtés során alkalmazott módszerek nem jártak a növények és állatok tartós begyűjtésével, zavarásával, illetve elpusztításával, így a közölt flóra-, illetve faunalistához nem kapcsolódnak gyűjteményi példányok.

A program részeként május 17-én délelőtt Dankovics Róbert vezetésével a helyi általános iskolások vettek részt faj- és élőhelyismereti túrán a kastélypark területén. Az időjárás mérsékelt szeszélyessége ellenére a tervezett éjszakai fénycsapdázást, valamint denevérek detektorral történő felmérését (monitorozását) is sikerült megvalósítani. Jelen közlemény célja a program során megfigyelt fajok listájának dokumentálása és közreadása.

Néhány további élőlénycsoport megfigyelt fajainak határozásában, illetve a határozások ellenőrzésében az alábbi szakértők voltak segítségünkre: dr. Kondorossy Előd, dr. Kenyeres Zoltán, Sallai Zoltán, dr. Sárospataki Miklós és dr. Szél Győző. A kétnapos program során 103 növény, 4 puhatestű, 16 pók, 49 rovar és 44 gerinces faj megfigyelésére került sor. A mellékelt táblázat taxononként betűrendes sorrendben tartalmazza a fajok magyar, illetve tudományos nevét. A 216 feljegyzett fajból 45 védett, ezeket vastagon szedve, valamint V jelöléssel ellátva mutatja a táblázat:

Növények
amerikai duglászfenyő <i>Pseudotsuga menziesii</i>
amerikai narancseper <i>Maclura pomifera</i>
apró szulák <i>Convolvulus arvensis</i>
babérmeggy <i>Prunus sect. Laurocerasus</i>
borzas bükköny <i>Vicia hirsuta</i>
borzas sás <i>Carex hirta</i>
csíkos kecskerágó <i>Euonymus europaeus</i>
csillagos májmoha <i>Marchantia polymorpha</i>
csomós ebír <i>Dactylis glomerata</i>
édeslevelű csüdfű <i>Astragalus glycyphyllos</i>
egybibés galagonya <i>Crataegus monogyna</i>
erdei csitri <i>Moehringia trinervia</i>
erdei gyömbérgyökér <i>Geum urbanum</i>
erdei ibolya <i>Viola reichenbachiana</i>
erdei nefelejcs <i>Myosotis sylvatica</i>
erdei sás <i>Carex sylvatica</i>
erdei szálkaperje <i>Brachypodium sylvaticum</i>
erdei szamóca <i>Fragaria vesca</i>
erdei tisztessű <i>Stachys sylvatica</i>
erdei turbolya <i>Anthriscus sylvestris</i>
európai bükk <i>Fagus sylvatica</i>
fehér akác <i>Robinia pseudoacacia</i>
fehér here <i>Trifolium repens</i>
fehér mécsvirág <i>Silene alba</i>
fehér vadgesztenye <i>Aesculus hippocastanum</i>
fekete bodza <i>Sambucus nigra</i>

fekete dió <i>Juglans nigra</i>
fekete nadálytő <i>Symphytum officinale</i>
Felálló madársóska
foltos árvacsalán <i>Lamium maculatum</i>
foltos kontyvirág <i>Arum maculatum</i>
franciaperje <i>Arrhenatherum elatius</i>
gyepúrózsa <i>Rosa canina</i>
hegyi juhar <i>Acer pseudoplatanus</i>
juharlevelű platán <i>Platanus × acerifolia</i>
Júlia borbolya <i>Berberis julianae</i>
karcsú gyöngyvirágcserje <i>Deutzia gracilis</i>
kerek repkény <i>Glechoma hederacea</i>
kerti gyöngy vessző <i>Spiraea x vanhouttei</i>
keskenylevelű perje <i>Poa angustifolia</i>
kínai mézesfa <i>Euodia hupehensis</i>
kislevelű hárs <i>Tilia cordata</i>
kisvirágú hunyor <i>Helleborus dumetorum</i> V
kisvirágú nebáncsvirág <i>Impatiens parviflora</i>
kocsányos tölgy <i>Quercus robur</i>
korai juhar <i>Acer platanoides</i>
korai nyáriorgona <i>Buddleja alternifolia</i>
közönséges bojtorján <i>Arctium lappa</i>
közönséges borostyán <i>Hedera helix</i>
közönséges gyertyán <i>Carpinus betulus</i>
közönséges jegenyefenyő <i>Abies alba</i>
közönséges lucfenyő <i>Picea abies</i>
közönséges medvetalp <i>Heracleum sphondylium</i>
közönséges mogyoró <i>Corylus avellana</i>
közönséges tarackbúza <i>Elymus repens</i>
lándzsás útifű <i>Plantago lanceolata</i>
lapulevelű keserűfű <i>Persicaria lapathifolia</i>
ligeti seprence <i>Erigeron annuus</i>
magas aranyvessző <i>Solidago gigantea</i>
magas kőris <i>Fraxinus excelsior</i>
magyar varfű <i>Knautia drymeia</i>
meddő rozsnok <i>Bromus sterilis</i>
mezei cickafark <i>Achillea collina</i>
mezei Juhar <i>Acer campestre</i>
mezei sóska <i>Rumex acetosa</i>
mocsári nőszirm <i>Iris pseudacorus</i>
mocsári sás <i>Carex acutiformis</i>
nagy útifű <i>Plantago major</i>
nagylevelű hárs <i>Tilia platyphyllos</i>
nehézságú gólyaorr <i>Geranium robertianum</i>
odvas keltike <i>Corydalis cava</i>
orvosi tüdőfű <i>Pulmonaria officinalis</i>

ösztrűs veronika <i>Veronica chamaedrys</i>
pénzlevelű lizinka <i>Lysimachia nummularia</i>
pireneusi gólyaorr <i>Geranium pyrenaicum</i>
piros virágú vadgesztenye <i>Aesculus x carnea 'Briotii'</i>
podagrafű <i>Aegopodium podagraria</i>
pongyola pitypang <i>Taraxacum officinale</i>
ragadós galaj <i>Galium aparine</i>
réti boglárka <i>Ranunculus acris</i>
réti csenkesz <i>Festuca pratensis</i>
réti here <i>Trifolium pratense</i>
réti kakukktorma <i>Cardamine pratensis</i>
réti lednek <i>Lathyrus pratensis</i>
réti margitvirág <i>Leucanthemum vulgare</i>
ritkás sás <i>Carex remota</i>
salátaboglárka <i>Ranunculus ficaria</i>
sovány perje <i>Poa trivialis</i>
sövénykeserűfű <i>Fallopia dumetorum</i>
széleslevelű salamonpecsét <i>Polygonatum latifolium</i>
szerb luc <i>Picea omorika</i>
szibériai nőszirm <i>Iris sibirica</i> V
termesztett pasztinák <i>Pastinaca sativa</i>
üstökös gyöngyike <i>Muscari comosum</i>
vad százszorszép <i>Bellis perennis</i>
vadmurok <i>Daucus carota</i>
vadszeder <i>Rubus fruticosus</i>
változó boglárka <i>Ranunculus auricomus</i>
vérehulló fecskéfű <i>Chelidonium majus</i>
vesszős fagyal <i>Ligustrum vulgare</i>
vörös tölgy <i>Quercus rubra</i>
zilált kásafű <i>Milium effusum</i>
zöld juhar <i>Acer negundo</i>
Állatok
Puhatestűek
éticsiga <i>Helix pomatia</i>
fehércsikos meztelencsiga <i>Limax cinereoniger</i>
márványozott csiga <i>Arianta arbustorum</i>
spanyol csupaszcsgiga <i>Arion vulgaris</i>
Pókok
csodáspók <i>Pisaura mirabilis</i>
csonka karolópók <i>Pistius truncatus</i>
fekete-sárga karolópók <i>Synaema globosum</i>
hegyi zugpók <i>Tegenaria ferruginea</i>
karcsú zugpók <i>Agelena gracilis</i>
kétszínű fűrgekaroló <i>Philodromus dispar</i>
koronás keresztspók <i>Araneus diadematus</i>
közönséges karolópók <i>Xysticus kochi</i>

rácsos kalitpók <i>Clubiona comta</i>
rejtett keresztеспók <i>Meta meriane</i>
réti keresztеспók <i>Mangora calypha</i>
sárga dajkapók <i>Cheiracanthium mildei</i>
sárgafoltos gyászfarkaspók <i>Pardosa alacris</i>
sovány karolópók <i>Tibellus oblongus</i>
tök keresztеспók <i>Araniella cucurbitina</i>
vonalas törpepók <i>Enoplognatha ovata</i>
Rovarok
Poloskák
mezeipoloska <i>Dionconotus neglectus</i>
tölgy-csipkés poloska <i>Corythucha arcuata</i>
vöröslábú címeres poloska <i>Pentatoma rufipes</i>
Hártyásszárnyúak
házi méh <i>Apis mellifera</i>
magyar gubacsdarázs <i>Andricus hungaricus</i>
mediterrán poszméh <i>Bombus haematurus</i>
suskagubacs <i>Andricus quercuscalicis</i>
Lepkék (Éjszakai lepkék)
aranybagoly fajpár <i>Diachrysia chrysis/stenochrysis</i>
bélyeges púposszövő <i>Drymonia dodonea</i>
bükkfa-zöldbagoly <i>Pseudoips prasinana</i>
c-betűs fűbagoly <i>Xestia c-nigrum</i>
cseppfoltos ezüstbagoly <i>Macdunnoughia confusa</i>
fehérpettyes rétibagoly <i>Mythimna albipuncta</i>
fehérsávós apróbagoly <i>Deltote pygarga</i>
fehérszegélyű fűbagoly <i>Ochropleura plecta</i>
fenyőszender <i>Sphinx pinastri</i>
foltos fehéraraszoló <i>Lomographa temerata</i>
galaj-tarka araszoló <i>Epirrhoe alternata</i>
hamvas törpearaszoló <i>Pasiphila chloerata</i>
hamvas zuzmószövő <i>Pelosia muscerda</i>
hársfaszender <i>Mimas tiliae</i>
kormos púposszövő <i>Gluphisia crenata</i>
közönséges szürke araszoló <i>Macaria alternata</i>
L-betűs gyapjaslepke <i>Arctornis l-nigrum</i>
málnaszövő (málnapohók) <i>Macrothylacia rubi</i>
nagy pávaszem <i>Saturnia pyri</i> V
ormányos karcsúbagoly <i>Hypena proboscidalis</i>
pettyes faaraszoló <i>Hypomecis punctinalis</i>
pettyes faaraszoló <i>Hypomecis punctinalis</i>
sárga zuzmószövő <i>Eilema sororcula</i>
selymes lórombagoly <i>Rivula sericealis</i>
szőlőszender <i>Deilephila elpenor</i>
tejszínű medvelepke <i>Spilosoma lubricipeda</i>
tollaslábú karcsúbagoly <i>Herminia tarsipennalis</i>

vonalkás földibagoly <i>Axylia putris</i>
vörhelyes szegfűbagoly <i>Sideridis rivularis</i>
zuzmóbagoly <i>Laspeyria flexula</i>
zuzmósínű zöldbogoly <i>Moma alpium</i>
Bogarak
rezes futrinka <i>Carabus ullrichi</i> V
ligeti futrinka <i>Carabus nemoralis</i> V
nagy szarvasbogár <i>Lucanus cervus</i> V
nagy hőscincér <i>Cerambyx cerdo</i> V
harlekin katica <i>Harmonia axyridis</i>
kétfoltos bibircsesbogár <i>Malachius bipustulatus</i>
fekete gyalogcincér <i>Dorcadion aethiops</i>
mogyoróormányos <i>Curculio nucum</i>
aranyos rózsabogár <i>Cetonia aurata</i>
zöld varádicslevelész <i>Chrysolina graminis</i>
Halak
balkáni csík <i>Sabanejewia balcanica</i> V
fejes domolykó <i>Leuciscus cephalus</i>
kínai razbóra <i>Pseudorasbora parva</i>
rózsás márna <i>Barbus barbus</i>
vágó csík <i>Cobitis taenia</i> V
Kétéltűek
barna varangy <i>Bufo bufo</i> V
erdei béka <i>Rana dalmatina</i> V
kecskebéka <i>Pelophylax kl. esculentus</i> V
Hüllők
európai lábatlangyík <i>Anguis fragilis</i> V
fürge gyík <i>Lacerta agilis</i> V
Madarak
barátposzáta <i>Sylvia atricapilla</i> V
csicsörke <i>Serinus serinus</i> V
csilpcsalpfüzike <i>Phylloscopus collybita</i> V
csuszka <i>Sitta europaea</i> V
dolmányos varjú <i>Corvus cornix</i>
erdei pinty <i>Fringilla coelebs</i> V
fehér gólya <i>Ciconia ciconia</i> V
fekete rigó <i>Turdus merula</i> V
füsti fecske <i>Hirundo rustica</i> V
gyurgyalag <i>Merops apiaster</i> V
házi veréb <i>Passer domesticus</i> V
holló <i>Corvus corax</i> V
kék cinege <i>Cyanistes caeruleus</i> V
közép fakopáncs <i>Dendrocoptes medius</i> V
mezei veréb <i>Passer montanus</i> V
nagy fakopáncs <i>Dendrocopus major</i> V
nyaktekercs <i>Jynx torquilla</i> V

ökörzem <i>Troglodytes troglodytes</i> V
rövidkarmú fakusz <i>Certhia brachydactyla</i> V
sárgarigó <i>Oriolus oriolus</i> V
seregély <i>Strunus vulgaris</i> V
szajkó <i>Garrulus glandarius</i>
széncinege <i>Parus major</i> V
vörösbegy <i>Erithacus rubecula</i> V
zöld küllő <i>Picus viridis</i> V
Emlősök
európai sün <i>Erinaceus roumanicus</i> V.
nyest <i>Martes foina</i>
Fajra határozható denevér genusok
közönséges törpedenevér <i>Pipistrellus pipistrellus</i> V
szoprán törpedenevér <i>Pipistrellus pygmeus</i> V
rőt koraidenevér <i>Nyctalus noctula</i> V
Fajcsoportra határozható denevér genusok
kései denevér/ rőt koraidenevér/ fehértorkú denevér <i>Eptescius/Nyctalus/Vespertilio</i> sp. V
szürke hosszúfűlű-denevér/ barna hosszúfűlű-denevér <i>Plecotus</i> sp. V
Myotis sp. nagy valószínűséggel vízi denevér <i>Myotis daubentonii</i> V
fehérszélű vagy durvavitorlájú törpedenevér <i>Pipistrellus kuhlii/Pipistrellus nathusii</i> V

A program megvalósítását a Zöld Forrás Pályázat, PTKF/411/2023, a Magyar Biodiverzitás-kutató Társaság és Zsennye Község Önkormányzata támogatta. A MBKT vezetősége részéről dr. Kovács Tibor elnök és Sallee-Kereszturi Barbara kommunikációs referens, humánökológus vett részt a program megvalósításában.

Irodalom

- Balogh L. (2022): A Nagy-tó környékén 2022-ben tartott I. Tömördi Ifjúsági Biodiverzitás Nap növényelőfordulási eredményei. Cinege 27: 64-69.
- Kariusz-Horváth P. (2024): Kis Biodiverzitás Napok – Zsennye. Értesítő a 2023/2024-es tanévről, Jurisich Miklós Gimnázium és Kollégium, 70-72 pp.
- Szinetár Cs. (2022): NLG-s diákok a Tömördi Madárvártán. Sikeres volt az I. TIBIN (Tömördi Ifjúsági Biodiverzitás Nap). A Szombathelyi Nagy Lajos Gimnázium blogja, 2022. VI. 5. https://nlking.blogspot.com/2022/06/nlg-s-diakok-tomordi-madarvartan.html?spre=fb&fbclid=IwAR3tMEI8LM-d7LG1kegHxDGrUYLU-Ys_l6V8nzFWNuA5IZybLhfmIw6qp8M

Adatok a Rába vasi szakaszának 2024. évi kérészrajzásaihoz (*Palingenia longicauda*, *Ephoron virgo*) és a lárvatelepeinek ismeretéhez

Szinetár Csaba

ELTE SEK BDPK, Biológiai Tanszék, 9700 Szombathely, Károlyi G. tér 4.,
e-mail: szcsaba.bdtf@gmail.com

Cs. Szinetár: Data on the 2024 mayfly hatches (*Palingenia longicauda*, *Ephoron virgo*) and the knowledge of their larval colonies in the Vas County section of the Rába River

The article describes the observed swarms of the two protected species of mayflies in the county section of the Rába River in 2024, as well as the observations of larval colonies of the Danube Mayfly (*Ephoron virgo*).

Az előző két év (2022-23) adatgyűjtésének folytatásaként 2024 során is megfigyeléseket végeztünk a Rába két tömegesen rajzó kérészfajának rajzásával, valamint lárvaelőfordulásaiival kapcsolatban.

Tiszavirág (*Palingenia longicauda*)

A faj imágóinak 2024-es első rábai megjelenését május 28-án Bogáti András észlelte Molnaszecsődnél. A közúti híd lábánál lévő csónakkikötő úszóstégjének felszínére leszálló hím szubimágó vedléséről készített jó minőségű videófelvétel bejárta a közösségi médiát. Szintén Bogáti András figyelte meg a faj repülő példányait ugyanezen a napon a Rába három további pontján, Körmenden, Rábahidvégen és Püspökmolnáriban (Bogái András szóbeli közlése). A vasi szakasról további ezévi imágó megfigyelésekről nincs tudomásunk. Június első napjaiban a Rába győri belterületi szakaszáról érkezett megfigyelés. A Radó-sziget közelében figyeltek meg kis egyedszámban repülő imágókat (Peimli Piroska és Gunics Zoltán szóbeli közlése.) A faj Körösökben és a Tiszában élő népességei esetében is korábbi rajzásokról számoltak be a tudósítások ebben az évben. A Körösökön már a rábaival egyidőben, a Tiszán pedig rövid idővel ezt követően már június első hetében erős rajzásokat figyeltek meg. A tiszavirág rábai népességéhez kapcsolódó további adatként emelendő ki, hogy a dunavirág lárvatelepeinek augusztusi megfigyelése során, Molnaszecsőd közelében tiszavirág lárvákat is megfigyeltem, illetve fotóztam. A fényképek alapján Kovács Tibor véleménye szerint 1, legfeljebb 2 vedléssel a kirepülés előtti példányokról volt szó, melyek átalakulása jövő év nyarán várható.

Dunavirág (*Ephoron virgo*)

A Rába esetében egyértelműen a dunavirág tekinthető a domináns, tömeges rajzású kérészfajnak. A 2024-es megfigyeléseim előre kitűzött célja a tömeges rajzások helyszíni megfigyelésén túl, a faj lárvakori fejlődésére, a lárvák életmódjára és konkrét előfordulási helyeinek feltérképezésére irányult. Kizárólag terepi megfigyeléseket végeztem. A dunavirág rajzásáról az első 2024. évi értesítést augusztus 3-án kaptam Körmendről. Augusztus 6-án és 7-én is intenzív rajzást figyeltem meg már Nicknél is. Első saját megfigyelésem augusztus 7-én történt Körmendnél. A korábbi években többször megtapasztalt intenzív rajzást figyeltem meg ekkor. Az ELTE SEK Biológiai Tanszékének híradásában számoltam be róla, melyet az idén indult *Dunavirágzás Facebook* csoport oldalán is megosztott dr. Kriska György. (Ez utóbbi közösségi felület tette lehetővé a Budapesten, illetve a Dunakanyar térségében zajló rajzások követését.) Augusztus 8-án, a sárvári szakaszon a Paduc étteremnél jeleztek rajzást. Ezt követően több héten keresztül szinte folyamatosak voltak a rajzások a Rába vasi szakaszán, melyek általában csak a főmeder környezetében voltak megfigyelhetők. Magam több este és éjszaka folyamán követtem a rajzásokat Körmendnél a városi strand felett a turbina ági befolyójánál. Az augusztus 7-én megfigyeltnél még intenzívebb rajzás zajlott augusztus 21-én este a körmendi szakaszon.

A dunavirág lárváinak megfigyelését augusztus 15-22. között végeztem a Csákánydoroszló és Egyházashollós közötti folyószakasz bejárása során. A vizsgálati időszakban jelentkező lassú apadás lehetővé tette, hogy a folyó függőleges, ún. szakadó partjainak vízszintközeli részein megfigyeléseket végezzek. Korábbi tapasztalataim szerint a vizsgált szakaszon több helyen is vannak az ásó típusú kérészlárvákra jellemző lyukakkal (lakóüregekkel) lyuggatott szakadópartok. Ezen felül próbagyűjtéseket végeztem olyan a kavicsos aljzatú mederrészekben is, melyek közelében intenzív rajzások voltak megfigyelhetők. A tömeges rajzásokat produkáló térségekben több helyen megtaláltam azokat a kiterjedt lárvatelepeket, melyek a szakadó partokban fejlődnek. Az utolsó stádiumban lévő lárvák a folyó partfalában lévő lakójáratokban tartózkodnak. Feltételezem, hogy csak akkor hagyják el járataikat mielőtt a vedlésükre és kirepülésükre kerül sor. A telepekhez közeli algabevonattal rendelkező kavicspadokon csupán más kérészfaj (*Ecdyonurus sp.*) lárváit figyeltem meg. Más hazai folyóvizek esetében feltételezik, hogy a lárvák fejlődéséhez és végső

kifejlődéshez a meder alján lévő algabevonat jelenti a táplálékot. Az általam ezen a folyószakaszon tapasztaltak alapján kétségesnek tartom, hogy a lárvák fejlődésében a mederfenék élőbevonatában lévő algák, primer produkciójának volna döntő szerepe. A fenti hipotézist nem támasztják alá a Rába megyei szakaszán jellemző jellegzetes lárvatelepek. Produkcióbiológiai megközelítésben sem látszik helytállónak, hogy a tapasztalt tömeges rovar-biomassza a Rábán az algabevonat primer produkciójára lenne visszavezethető. Sokkal valószínűbb, hogy a folyó szabályozatlan szakaszaira nézve tipikus szakadó magaspartok folyamatosan megújuló rétegeiben elraktározott korhadó növényi anyag és a planktonikus életmódú algák képezhetik azt az erőforrást, ami ezért a kiemelkedő mennyiségű rovar-biomasszáért felelős. Véleményem szerint a kirepülés előtt álló dunavirág lárvák vedlésére és kirepülésére az aktuális vízszint alakulása közvetlen hatással lehet. Az augusztus második felében jelentkező folyamatos apadás „tárta fel” – tette jól láthatóvá – a partfalakban lévő lakótelepeket, melyek esetében a felszín közeli lakóüregeknek már többnyire felemás lábú rákok voltak a lakói. A szárazra került, rendkívül tagolt mikroélőhelyeket kistestű futóbogarak, valamint pókok foglalták el.

A 2023-as beszámolóban utaltunk rá, hogy komoly lehetőséget látunk a két védett kérész rajzásainak monitorozásában a vízügyi létesítményeknél működő automata kamerarendszerek képrögzítési lehetőségeiben. Sajnálattal kell megjegyeznem, hogy e téren nem sikerült ebben az évben továbblépnünk a megfigyelőrendszer időszakos meghibásodása miatt. Ennél még sajnálatosabb, hogy a fényszennyezésből fakadó pusztulás továbbra is jelentős azokon a hidakon, ahol a hidak kivilágítása tömegesen az úttestre irányítja a petezésre felkészült nőtényeket. Meggyőződésem, hogy a közlekedés biztonságának veszélyeztetése nélkül is volna megoldás a fenti természetkárosítás mérséklésére.

A 2024-es rajzások megfigyelésében adatszolgáltatóként az alábbi személyektől kaptam információkat, melyekért ezúton is köszönetem fejezem ki: Bogáti András, Varga Gábor, Tóth Judit, Harsányi Krisztián, Szabó Ervin, Konkoly Arnold, Tresz Csaba, Gunics Zoltán és Peimli Piroska. A dunavirág Dunán zajló rajzásairól dr. Kriska Györgytől kaptam friss információkat, illetve az általa indított önálló Facebook csoport hírközlései alapján értesültem. A vizsgált fajokkal kapcsolatos pótolhatatlan információkat Kovács Tibornak köszönöm.

Irodalom

- Szinetár Cs. (2022): Adatok a Rába Vas megyei szakaszának 2022-es évi kéreszrajzásaihoz (*Ephoron virgo*, *Palingenia longicauda*). Cinege 27: 62-64.
- Szinetár Cs., Harsányi K. (2023): Adatok a Rába vasi szakaszának 2023. évi kéreszrajzásaihoz (*Palingenia longicauda*, *Ephoron virgo*). Cinege 28: 57-59
- KNP.hu (2024): Már javában zajlik a tiszavirágzás (2024. június 05.)
<https://www.knp.hu/hu/hirek/mar-javaban-zajlik-a-tiszaviragzas-602>

KRÓNIKA

Madárgyűrűzés – Görögország, Albánia 2024

Bánhidi Péter

9745 Meszlen, Béke u. 51., e-mail: drbanhidip@freemail.hu

P. Bánhidi: Bird ringing – Greece, Albania 2024

The Tömörd Bird Ringing Station team has been participating in the autumn Balkan Moustached Warbler (*Acrocephalus melanopogon*) research programme. This year birds were ringed in Greece (Petra) and Albania (Orikum). First Black-faced Bunting (*Emberiza spodocephala*) ringing in the Balkans.

2024-ben a Tömördi Madárvártát képviselve ismét gyűrűztük a madarakat a Balkánon a fülemülesítke akció keretében. Ezúttal csak hárman voltunk, Lőrincz Csilla, Kiss Ádám Szurdokpüspökiből, és jómagam. A munkát a görögországi Petrában kezdtük október 19-én. 7 napot töltöttünk itt. Átlagosan napi 100 madár kapott gyűrűt. Egy magyar fülemülesítke (*Acrocephalus melanopogon*) visszafogásunk volt, viszont akadtak érdekességek is. Hálóba került egy rozsdás nádiposzáta (*A. agricola*) és egy vándorfüzike (*Phylloscopus inoratus*) is.

A következő héten az albániai Orikumban dolgoztunk. Alacsonyabb napi egyedszám mellett egyre növekedett a naponta hálóba került fülemülesítkéék száma. Itt már akadtak magyar visszafogások (Kis-Balaton, Fertő tó). Eközben Görögországban egy másik tömördi csapat tevékenykedett Polovitzer Péter vezetésével. A csapat tagjai voltak még Riba Krisztina, Ruff Andrea és Szegvári Krisztián. Tőlük kaptuk a hírt, hogy fogtak egy sarkantyús pityert (*Anthus richardi*), ami igazán különlegességnek számít.

Másnap aztán jött számunkra az igazi szenzáció. Hálóba került egy feketearcú sármány (*Emberiza spodocephala*). Ez a madár ritka szibériai kóborló, a Balkánról eddig még egy adata sem volt. 2024-ben Belgiumban fogtak egy példányt. A balkáni fülemülesítke expedíciók szervezője (más okból éppen a helyszínen volt) azt mondta miközben gratulált, hogy megfogtam életem madarát. Én úgy

gondoltam, nem nekem kell gratulálni, hanem a madárnak, mire azzal zárta le a vitát, hogy „aki kijár, annak kijár”.

Úgy gondolom, ez évben is sikeres munkát végeztünk a Balkánon, hozzá tudtunk valamit tenni a helyi természetvédelmi tevékenységhez az adatok gyűjtésével. Amíg erőt érzünk ehhez magunkban, folytatjuk.

Madárbarát Kör Vát

Bakler-Szigeti Ibolya¹ – Kovács Patrik² – Somogyi Csaba³

1. 9748 Vát, Fő utca 49., e-mail: madarbaratkorvat@gmail.com

2. 9761 Táplánszentkereszt, Szent Lőrinc stny 11.

3. 9500 Celldömölk, Marx utca 74.

I. Bakler-Szigeti, P. Kovács, Cs. Somogyi: Bird Friends Group of Vát

In this article, the authors report on the activities of the new ornithologists' group formed this year for the year 2024.

Az idei évben a Madarak és fák napján ünnepelte 2. születésnapját a Madárbarát Kör Vát. Mozgalmas két évet tudhatunk magunk mögött, igyekeztünk sokféle programot szervezni a madárbarátoknak, többek között: madárgyűrzési bemutatók, iskolai-óvodai előadások, solymász bemutató, madártani séták, közösségi téli madáretetés.

A nemesbődi és váti óvodának, valamint a váti általános iskolának is adományoztunk madárodúkat és etetőket, valamint a téli madáretetéshez biztosítottuk és a jövőben is biztosítjuk a napraforgómagot. Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek minél előbb ismereteket szerezhessenek a madarakkal és azok védelmével kapcsolatban.

Az elmúlt évben két dolgot emelnénk ki, ami számunkra nagyon-nagy büszkeség és írhatjuk azt, hogy talán eredmény is. A befektetett munkánk eredményének a gyümölcse. Az egyik ilyen a 3. alkalommal megrendezett Madarak és Fák Napja rendezvény, mely az idei évben a Vas Vármegyei Helyi Értékek Hete programsorozat részeként került megrendezésre a Rózsa-Vát Faluszépítő és Kulturális Egyesülettel karöltve. Nagyon örültünk, hogy a nemesbődi óvoda és a váti általános iskola gyermekei is készültek „Az én kedvenc madaram” rajzpályázatára, több mint 50 db rajz került kiállításra. Szakmai előadást dr. Kóta András tartott „Vas vármegye gólyái” címmel. - És igen itt jön a 3. büszkeségünk, ami tőlünk független,

de az is lehet, hogy a Kör vonzotta be, Vátnak lett egy fiatal fehér gólya párja és az idei évben sikeresen költöttek, egy fiókat felnevelve. - A programra kilátogatott a falu apraja-nagyja, igyekeztünk a gyermekeknek madaras kvízzel kedveskedni, lehetőség volt barkácsolásra, voltak madárbarát eszközök kiállítva. Sőt lelkes támogatóinknak köszönhetően különféle madártojások és házi szárnyasok, díszmadarak is bemutatásra kerültek.

A másik nagyon sikeres és szívet melengető eseményünk az a Váton, közterületen kihelyezett téli madáretetőkön megrendezett madárgyűrűzési bemutató, mely három alkalommal került megrendezésre. Elmondhatjuk, hogy közös madarászattal búcsúztattuk és közös madarászattal kezdtük meg az új évet. Mióta megalakult a Kör azóta van közterületen kihelyezett etetőnk, ahova bárki helyezhet ki eleséget és gyönyörködhet a forgalmas madáretető látványában. Az első gyűrűzésre 2023. december 29-én került sor, majd a program sikerességét látva megismételtük idén január 20-án és február 3-án is. A madarak befogását egy 12 méter hosszú függönyháló segítette, melyet közvetlenül az etető elé helyzetünk ki, néhány órára, ez idő alatt sikerült képet kapni az odajáró madárfajok sokszínűségéről. Majd lebontottuk a hálót, így a délután folyamán újra lehetőségük nyílt a madaraknak a nyugodt zavartalan táplálkozásra. A három bemutató alkalmával 14 faj 239 példányát gyűrűztük meg és a bemutatókon összesen 127 fő vett részt. (erről részletesen az alábbi táblázatban lehet tájékozódni)

Fogott madárfajok	2023.12.29	2024.01.20	2024.02.03	Összesen
citromsármány (<i>Emberiza citrinella</i>)	0	0	12	12
csíz (<i>Spinus spinus</i>)	3	2	0	5
erdei pinty (<i>Fringilla coelebs</i>)	1	1	0	2
fenyőpinty (<i>Fringilla montifringilla</i>)	0	1	0	1
házi veréb (<i>Passer domesticus</i>)	1	0	0	1
kék cinege (<i>Cyanistes caeruleus</i>)	8	6	2	16
meggyvágó (<i>Coccothraustes coccothraustes</i>)	1	0	0	1
mezei veréb (<i>Passer montanus</i>)	8	10	12	30
nádi sármány (<i>Emberiza schoeniclus</i>)	0	0	1	1
süvöltő (<i>Pyrrhula pyrrhula</i>)	0	3	0	3
széncinege (<i>Parus major</i>)	44	36	7	87
tengelic (<i>Carduelis carduelis</i>)	2	5	1	8
vörösbegy (<i>Erithacus rubecula</i>)	1	1	0	2
zöldike (<i>Chloris chloris</i>)	17	44	9	70
Összesen	86	109	44	239

Nagyon örültünk, hogy sok helyről érkeztek a programunkra, volt, aki egészen Győrből utazott el hozzánk, de jöttek például Veszprém vármegyéből is, Kiscsőszi. Eseményünkön nagyon sok kisgyermekes család vett részt. Ilyenkor mindig nagyon boldogok voltunk, hiszen lehetőségünk adódott a környezeti nevelés gyakorlati megvalósítására is. Meséltünk nekik a madarokról, a téli madáretetésről, sőt sokszor olyan kérdéseket is feltettek, amik még számunkra is meglepőek voltak. Bízunk benne, hogy mi is hozzájárultunk ahhoz, hogy a felnövekvő generációt a természet szeretetére és védelmére neveljük.

**A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület első 50 éve
Magyarország épületlakó pókjai. Expedíció a lakásunkban
Magyarország harkályai
(könyvismertetések)**

Gyurác József

ELTE SEK BDPK, Biológiai Tanszék
9700 Szombathely, Károlyi G. tér 4., e-mail: gyuracz.jozsef@sek.elte.hu

J. Gyurác: The first 50 years of the BirdLife Hungary. The building-dweller spiders of Hungary. An indoor expedition. Woodpeckers of Hungary (book reviews)

The book presentation presents the three books in the title. The books were published in 2024.

A 2024-ben megjelent hazai könyvek közül az alábbiakat ajánlom a természetbúvárok könyvespolcaira.

Haraszthy László (szerk.): A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület első 50 éve. Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Budapest. Az MME ötven éves történetét és eredményeit összefoglaló 447 oldalas, 115 fényképet tartalmazó könyvet 100 szerző írta. A könyv 16 fő fejezetből áll: Megalakulás; Döntéshozó testületek, véleményező fórumok, belső ellenőrzés; A szakmai irány meghatározása, Szakosztályok, bizottságok; Operatív irányítás, működtetés; Tagság, kitüntetettjeink; Nemzetközi együttműködés; Monitoring, gyűrzési központ; Veszélyeztetett fajok; Természetvédelem; Környezeti nevelés/oktatás; Belső kommunikáció és képzés; Nyilvánosság, kommunikáció; Helyi csoportok; Kampányok; Források. A Vas Megyei Helyi Csoportból Gyurác József írta az alábbi alfejezeteket: Az MME III. Tudományos Ülése (Szombathely, 1991) 167-168. oldal, Tömördi Madárvárta (Tömörd) 261-262. oldal, Vas Megyei

Helyi Csoport (Chernel István Madártani és Természetvédelmi egyesület) 410-412. oldal. A Helyi csoportok periodikái alfejezetben a Cinege (Vasi Madártani Tájékoztató) és a Vasi Madártani Értesítő kiadványainkról is olvashatunk. A könyv írott és fényképes tartalma tiszteletreméltó megemlékezés mindazokról, akik elhivatott és önzetlen tevékenysége nélkül kevesebbet tudnánk Magyarország madárvilágáról és napjainkra szegényebbek lennénk kulturális és természeti értékeinkben is. Bízom abban, hogy az első 50 év eredményeire építve az MME következő nemzedékei is sikereket érnek el a madárstanban épp úgy, mint a gyakorlati természetvédelem területén. A könyv kőszegi bemutatója megtekinthető itt:

<https://www.youtube.com/watch?v=CHN2lqZMNAY&t=800s>

(Készítette: dr. Heincz Miklós)

Szinetár Csaba – Kovács Gábor (Szombathelyi Arachnológiai Műhely): Magyarország épületlakó pókjai. Expedíció a lakásunkban. Savaria University Press, Szombathely. 60 pókfaj, 350 fénykép, Leírás, Életmód, Honnan érkeztek? Megfigyelési javaslatok, Hol és hogyan keressük? Kapcsolat a főbélővel és az albélőtársakkal, Az együttélés lehetséges árnyoldalai, Ha végképp elfogy a türelem. Ezeket a figyelemfelhívó kulcsszavakat és kérdéseket olvashatjuk annak a lebilincselő könyvnek a hátoldalán, mely az utóbbi évek egyik legizgalmasabb zoológiai alkotása. A szerzőpáros, mester és tanítványa, dr. Szinetár Csaba és Kovács Gábor könyvükkel olyan különleges világ felfedezésére hívja az olvasót, amelynek tagjai, az ember közelében élő (szinantróp) pókok, melyek velünk együtt élnek mindennapjaikat. Ott vannak a kertünkben, udvarunkban, lakásunkban, garázsunkban, mégis alig ismerjük őket, mert biológiai és kulturális okok miatt az emberek többsége számára a „nem szeretem állatok” közé tartoznak. Ezért megfigyelésükre, megismerésükre nem szánunk időt, helyette így vagy úgy kitakarítjuk őket környezetünkből. A pókok nagyon mások, mint a többi állat, négy pár ízelt lábuk és nyolc szemük van. Egyesek kerekhálót, mások tölcsérhálót készítenek rovarzsákmányuk elejtéséhez, de vannak hálót nem szövő pókfajok is, melyek futnak vagy ugranak lehetséges táplálékállataik után. Lehetnek nappal és éjjel vadászók, a kisebb hím pókok udvarolnak, a nagyobb nőstények pedig elfogyaszthatják a hímeiket, de a pókszülők is gondoskodnak utódaikról. Lakókörnyezetünkben élő pókfajok egy része nem őshonos, más kontinensről érkeztek, némelyikük csak az utóbbi években, de már jól érzi magukat nálunk. Csak néhány viselkedés, jelenség, aminek megfigyelése szórakoztató is lehet,

ugyanakkor nem csak a pókok világát ismerjük meg, de segítségükkel jobban megérthetjük a természet egészének felépítését és törvényeit. Ebben segítik az olvasót a szerzők, akik saját, több évtizedes kutatásaik alapján jellemzik az épületlakó pókfajokat. A pókfajok alaktana, életmódja, szaporodása, elterjedése mellett arról is írnak, hogy hogyan váltak a pókok az emberi környezet jellemző tagjaivá, hol és hogyan figyelhetjük meg viselkedésüket, hogyan tudjuk a hasonló fajokat megkülönböztetni. Külön fejezetben foglalkoznak egy-egy pókfaj és az ember („főbérlő”), valamint a velük együtt élő más pókfajok és egyéb élőlények közötti kölcsönhatásokkal. A könyv szövegének a tudományos igényesség, alaposág mellett jellemzője a humorral fűszerezett, érthető, olvasmányos stílus. A pókfajok megismerését színes elterjedési térképek és a pókok valós méretét szemléltető fekete árnyrajzok is segítik. A további ismeretszerzéshez irodalmi hivatkozásokot és a világhálón megadott forrásokat is találunk a könyvben, melyet jó szívvvel ajánlok minden embernek, akik nem zárkóznak el az ismeretlen felfedezésétől.

Gorman Gerard – Haraszthy László (szerk.): Magyarország harkályai. Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, Budapest. Az 544 oldalas, 300 fényképet tartalmazó könyvet 24 szerző írta, közöttük egy vasi szakembert is találunk dr. Németh Csaba személyében, aki a közép és a fehérhátú fakopáncs fejezetének társszerzője. Az egyes harkályfajokat bemutató fejezetekből részletesen megismerhetjük a fajok alaktani jellemzőit, hangját, elterjedését, élőhelyét, állomány nagyságát, költésbiológiáját, táplálkozását, vonulását és/vagy mozgásmintáztat, interspecifikus kapcsolatait, természetvédelmi helyzetüket és társadalmi vonatkozásaikat is. Az Élőhely alfejezeteknél minden fajnál találunk egy QR kódot, melynek segítségével a fajok élőhelyeit bemutató filmhez jutunk, de ugyanitt a hangjukat is meghallgathatjuk. Az egyes fajokat tárgyaló fejezetek mellett a könyv egyéb részeiben olvashatunk a Föld hazánkon kívül élő harkályairól, a harkályok öslénytanáról, anatómiai jellegzetességeikről, vedlésükről, csőrükkel alkotott nyomaikról, a mitológiában, néphagyományokban és művészetekben betöltött szerepéről, valamint a harkályfajokat leíró tudósokról is. A könyv végén megismerhetjük az MME Harkályvédelmi Szakosztályának működését. A kiadvány egyrészt hiánypótló ismeretforrás a harkályok izgalmas és változatos világa iránt érdeklődők számára, másrészt segíti a harkályok élőhelyeinek védelmét is. Nem hiányozhat ez sem a természetkedvelők és természetvédők könyvespolcairól.

Beszámoló az MME és az MME Vas Megyei Helyi Csoport megalakulásának 50. évfordulója alkalmából megrendezett országos és helyi ünnepekről

Gyurácz József

ELTE SEK BDPK, Biológiai Tanszék
9700 Szombathely, Károlyi G. tér 4., e-mail: gyuracz.jozsef@sek.elte.hu

J. Gyurácz: Report on the national and local celebrations of the 50th anniversary of BirdLife Hungary and Vas County Local Group of BirdLife Hungary

The article reports on the programme of celebrations and the list of honoured members.

2024. január 6-án helyi csoportunk hét tagja, dr. Bánhidi Péter, dr. Gyurácz József, Harsányi Krsztián, Illés Péter, dr. Kóta András, Lőrincz Csilla és dr. Németh Csaba vett részt az MME 50 éves jubileuma alkalmából, a Gödöllői Királyi Kastélyban a megrendezett ünnepi közgyűlésen. A köszöntők és a szakmai eredményeket ismertető előadások után egyesületi díjak átadására került sor. A díjakat Bukor Zoltán, az MME elnöke és Haraszthy László elnökségi tag adta át. Helyi csoportunkból dr. Gyurácz József Petényi díjban, Varga László Chernel István emlékéremben, dr. Gyurácz József és dr. Németh Csaba pedig Schmidt Egon emléklakettben részesült a jubileum alkalmával.

„PETÉNYI SALAMON JÁNOS DÍJ-at az MME azon tagjainak ítéli oda, akik kiemelkedő tudományos tevékenységet fejtettek ki.” A kitüntetett laudációja: *„Dr. Gyurácz József 1975-ben lépett be az MME-be, 1994 óta a Vas megyei csoport elnöke, 1991-1996 és 2001–2012 között a Madárgyűrűző és Vonuláskutató Szakosztály vezetőségi tagja volt. Kiemelkedő eredményeket ért a Tömördi Madárvárta létesítésével és több évtizedes üzemeltetésével, az ott gyűjtött adatok példaértékű feldolgozásával, rendszeres publikálásával. Tudományos tevékenysége elválaszthatatlan egyetemi oktatói tevékenységétől. Publikációinak döntő többsége társszerzőkkel készült, ami jól szemlélteti, hogy nemcsak a gyűjtött adatok tudományos feldolgozását, hanem a fiatalok nevelését, a közös munkába történő bevonását is kiemelten kezeli. Az 1991-ben Szombathelyen rendezett III. Tudományos ülésünk fő szervezője volt. 1996 óta szerkeszti a Cinege nevű Vasi Madártani Tájékoztatót, amelynek eddig 27 száma jelent meg. Egyesületen belül és széles körben azon kívül is, tevékenységének köszönhetően neve fogalommá vált. Az MME 2004-ben Chernel István-emlékéremmel tüntette ki. 2000-ben Pro Natura Emléklakettet kapott.”* 2021-ben tevékenységét Pro Natura Díjjal is elismerték.

„CHERNEL ISTVÁN EMLÉKÉREM. Az emlékéremmel az Elnökség az Egyesület azon tagjait tünteti ki, akik kiemelkedő tudományos, gyakorlati vagy társadalmi tevékenységet fejtettek ki, illetve kiváló eredményeket értek el, az Egyesület munkáját és ezen keresztül a madár- és természetvédelem fejlesztését kimagasló módon elősegítették.” A kitüntetett laudációja: *„Varga László 1979 óta aktív tagja az MME-nek. A Vas megyei helyi csoport szervezésében jelentős szerepet vállalt, melynek 1985 és 1989 között elnöke, később alelnöke volt. Számos, madártani folyóiratokban publikált faunisztikai megfigyeléseivel gazdagította hazánk madárvilágáról alkotott ismereteinket. Az első Vas megyei madárgyűrűző vizsgák és madárgyűrűző táborok szervezője volt. A kőszegi erdei iskola vezetőjeként nemzedékeket nevelt a természetvédelem szolgálatára, tanítványai közül sokan váltak az MME aktív tagjaivá.”*

„A Schmidt Egon tiszteletére létrehozott, egyszeri alkalommal odaítélt díjjal az Egyesület elnöksége azokat a személyeket ismeri el, akik hosszú időn át (legalább 20 év) kiemelkedő tevékenységet végeztek. Az értékelésnél figyelembe vették az egyesület céljai érdekében végzett mindennemű tevékenységet, mint a természetvédelmi, tudományos, ismeretterjesztési, környezeti nevelési, szervezet fejlesztési és fenntartási koordinációs munkát.”

2024. január 19-én nagy érdeklődés kísérte az MME Kőszegi Helyi Csoport megalapításának 50. évfordulójára, a Magyar Nyugat Könyvkiadó gondozásában megjelent könyv bemutatóját. Az „Egy sólyom az égre szállt” Válogatás Bechtold István leveleiből címet viselő kiadvány a helyi csoport alapító elnökének, az MME Örökös Tagjának, Kőszeg város egyik jeles, sokoldalú polgárának, Bechtold Istvánnak állít emléket, akinek munkássága mind a város, mind pedig a magyar természetvédelem értékes öröksége. Dr. Gyurác Ferenc, a kiadó vezetője és Báthly Béla, Kőszeg város polgármestere köszöntője után dr. Gyurác József, a könyv szerzője és dr. Németh Csaba az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság igazgatója ismertette a könyv megszületésének körülményeit, tartalmát és jelentőségét. A könyv megismerését követően dr. Bánhidi Péter, Marton Imre, dr. Markovics Tibor, Varga László, Fodor János és Fodor György is megosztotta Bechtold Istvánnal, valamint a helyi csoport kezdetével kapcsolatos emlékeit. A csoport megalapításának helyszínén, a patinás kőszegi evangélikus középiskola dísztermében megrendezett, baráti hangulatú megemlékezésről Illés Péter készített fényképeket.

Február 11-én a madárgyűrűzők Budapesten megrendezett országos jubileumi találkozóján dr. Gyurácz József tartott előadást a Tömördi Madárvárta tevékenységéről.

A Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont 2024. február 17-én 14 órakor adott otthont az MME vasi csoport 2024. évi taggyűlésének és a csoport 50 éves jubileumi rendezvényének. A taggyűlés elfogadta a csoport 2023. évi pénzügyi és szakmai beszámolóját, valamint 2024. évi költségvetési tervét, szakmai programját. Kiemelkedő önkéntes munkájáért elismerő oklevélben és könyvjutalomban részesült Lendvai Imre, Góczán József, Kelemen Tibor, Koszorús Péter, Lepold Ágnes, Ruff Andrea, Szegvári Krisztián, Takács Árpád, Vágfalvi Simon, Vörös Norbert. Varga László itt vette át Haraszthy Lászlótól a Chernel István emlékérmét. Gratulálunk minden díjazottnak!

A jutalmak átadása után Haraszthy László tartott nagyívű előadást az MME 50 éves történetéről és az azt feldolgozó könyvről. Az előadásról dr. Heincz Miklós felvételt készített, ami megtekinthető itt: <https://www.youtube.com/watch?v=CHN2lqZMNAY>.

Az előadás után emléktáblát avattunk a helyi csoport megalapításának helyszínén, a kőszegi evangélikus középiskolában, ahol Illés Péter mondott köszöntőt, dr. Gyurácz József pedig avatóbeszédében emlékezett meg az MME vasi csoportjának 50 éves történetéről. Básthly Béla, Kőszeg város polgármestere az emléktábla megkoszorúzásával fejezte ki tiszteletét és köszönetét a madarász, természetvédő közösségnek.

Széll Kálmán* levele Gyurácz Ferencnek
az „Egy sólyom az égre szállt. Válogatás Bechtold István
leveleiből” című könyvről**

Letter from Kálmán Széll* to Ferenc Gyurácz** of the book "A falcon flew into the sky. A selection from the letters of István Bechtold"

Kedves Feri Barátom!

Szombathely, 2024. május 18–19.

Ezúttal is köszönöm szépen látogatásodat és a könyveket, amik a legjobbkor jöttek, mert éppen befejeztem egy diplomamunka szövegkorrekcióját, bővítését. Úgy érzem, hogy már az ajándék miatt, de korábbi szokásom okán is, a könyvekkel kapcsolatos reflexióimat meg kell osztanom Veled. Talán, mint ember, mint „elvtárs” és nem utolsó sorban, mint kiadó is érdekelhet. Nyomatékosan hangsúlyozom, hogy nem várok rá viszontvéleményt, hacsak amúgy nem akarnál valamire reagálni.

Először választanom kellett, hogy melyikkel kezdjem? Az általad is megszemlélt szegény „halott” cinkém nyomán a madarast választottam, Gyurácz József könyvét olvastam el. Mindkét könyvvel kényelmesen (nem „előírásként”) kb. napi 30–40 oldal volt az engem szórakoztató adag. [...]

Gyurácz József könyve nagyon is olvasmányos, kifogástalan kivitelű, színes képekkel, szép nyomdai munka. Kiemelendőnek érzem, hogy Gyurácz részéről tiszteletre méltó, komoly vállalkozás (önzetlen munka) volt a könyv megírása, amivel megbecsülte, egyúttal emléket is állított Bechtold Istvánnak, aki – a könyvből megtudtam – egy évvel volt nálam fiatalabb. A könyv olvasása kapcsán szinte érzelmi szálak kötnek hozzá. Nem azért, mert – mint meséltem – édesapját ismertem, aki tanárom volt, kitűnő ember, aki – úgy éreztem – szeretett engem, én is őt, de fia leveleit olvasva, fiában is egy rendkívüli ember kontúrja bontakozott ki bennem. Emlékezem, hogy egy szombathelyi előadását én is végighallgattam. Utána bemutatkoztam neki, édesapjára hivatkoztam, s ő örömmel vette apja egy régi tanítványának visszaemlékezését. Rövid ideig diskuráltunk is, később kőszegi munkássága visszhangjaként azóta is sokat hallottam róla.

Érdekesnek találtam, hogy (akár ő maga névalírásában) a könyv elején a „d” betűk a németes gót betűkkel vannak szedve. (Én Kőszegen még tanultam a gót betűket, írtam és olvastam a gót abc szerint írt német könyveket), s Gyurácz könyve elején ez a megkülönböztetés konzekvensen szerepel.

Az 1974–83 közti levelekből egy kedves, megértő, türelmes, udvarias, békés értelmiségi (egyúttal nagy tudású, szerény) ember kontúrja bontakozik ki, aki elkötelezett madarász volt. Mindig tudtam becsülni azokat, akik hobbijukból jó szakemberekké váltak, s szinte annak kötelezték el életüket. Ez kicsit olyan, mint a papi hivatás. (Kevés ember képes erre!) Leveleiből biztos szakértelem, következetesség, jó szándék árad, őt rokonszenvenné teszik. Szinte megható a madárszeretete, ami pl. a 42. oldalon a fecskékkel kapcsolatban is szíven ütött. (Annál inkább is, mert nekem is nagyon hiányoznak a fecskék, s ezt az *Időmérlegben* szóvá is tettem!) Bechtold igazságra törekvő, emberséges hangvételű levelei e madárszeretetével összhangban látszanak lenni. Szinte megható a madárvédelme, imponáló szakmai ismerete a mai "homo technikustól" nagyon távol áll, a mai gyerekek legtöbbje „technocentrikus” és sajnos „természetidegen”. Bechtold segítő készsége többi tulajdonságával összezseng. Elismerésre méltó, hogy kenyérkereső állása mellett, időt nem sajnálva, a madarászatot is fáradhatatlanul, szinte élethivatásként művelte. Nem pénzért, hanem belső szükségből.

A levelekből *sokat tanulhat az olvasó!* Magam is tanultam. (Talán a másvilágon szükségem is lesz a tanultakra, ha addig el nem felejttem!) Igaz, én azt remélem, hogy ott Isten megosztja velünk a titkokat, mindent fogunk tudni! És itt óhatatlanul ki kell térnem egy a napokban „elszenvedett” „megvilágosodásomra”. Közismert, hogy hitünknek, a „kinyilatkoztatásnak” számos titka van. Ilyen pl. a Szentháromság, de akár a túlvilági élet is. A Szentírásban valóban vannak nehezen magyarázható, akár ellentmondásoknak tűnő kérdések. Ezeket, sőt a transzcendens világot is, a materiális tudomány abszurdnak tekinti. De – jutott eszembe – a tudománynak is vannak rejtélyei, meg nem oldott, meg nem magyarázott „titkai”, amiket tudomásul kell vennünk. De akkor miért ne lehetnének a hitnek is titkai, amikkel együtt kell élnünk? A hit nagyrészt a transzcendens világhoz tartozik, amivel a tudomány mit sem tud kezdeni, míg a transzcendens világ elismeri, sőt szimbiózisban él a materiális világgal, és az ezt naggyá tevő tudománnyal.

Bocsánat, de ezt a gondolatot le kellett írnom. Annál is inkább, mert a csíksomlyói mise homíliája még a fülemben van.

Visszatérve Bechtoldra. Sok mindenről értesültem, amit eddig nem tudtam. (De mennyi mindenről nem tudunk, kis senkik!) Meglepett pl. hogy Bechtold mennyi

„preparátort” emleget (sok esetben károsként), én Szombathelyen egyről tudtam. (Emlékezetem szerint Benceleitnernek hívták.) Bechtold a madarakat szinte embernek kijáró szeretettel és tisztelettel kezelte, s úgy gondolom, joggal. Bár a solymászat szenvedélye volt, elsőnek a madarakat jelölte meg. Autodidakta tudása – úgy érzem – sok tanult szakembert felülmúlt. Mint írja: „Fél életemet áldoztam az üldözött ragadozómadár-védelem terjesztésével és magyarázatával”, stb. – s ráadásul ingyen! „A természetvédelem minden állampolgár kötelessége”. Milyen szép és milyen jó volna, ha így is lenne. Itt-ott nemcsak a madarakkal, de más állatokkal kapcsolatos ismereteit is elárulja, s ezzel apja örökébe lépett, akinek nagyon gazdag állatszertára és nagy természetrajzi tudása volt, és szintén rokonszenves, kedves ember volt.

Még folytatni lehetne a méltatást. Nem vagyok a diszciplína szakembere, de joggal feltételezem, hogy a könyvnek a laikusok figyelemfelkeltése mellett madártani tudományos értéke sem lebecsülhető. Én a könyvet a vonatkozó egyetemeken kötelező olvasmányként írnám elő, mert *az állatokat nemcsak ismerni, de szeretni is kell*. Ahogy dr. Németh Csaba az előszóban írja, a madarakat megóvni „mindannyiunk kedves kötelessége”.

Az elmondottak alapján én a könyvet tudománytörténeti szempontból is becsülöm, ami az átlagolvasó számára nem megszokott módon ismerteti, óvja és megszeretteti a madárvilágot. (Szegény apósom jut eszembe, aki – nálunk lakva – nyugdíjas orvosként szinte egész nap a kertet járta, a madarakat figyelte, és volt egy „madárkönyve”, abból őket azonosítani próbálta.) Az utódainknak is fontos lenne a természet jobb ismerete, ezért az iskoláknak, iskolai könyvtáraknak is hasznos lenne a könyv beszerzése. *Az értékes és érdekes munkát – attól félek – főként azok nem olvassák, akiknek erre a legnagyobb szükségük lenne.*

Végül, de nem utolsó sorban Gyurácz Józseftől szép gesztus volt, hogy nem a maga „dicsőségére” írt szakkönyvet, hanem Bechtold Istvánnak állított emléket. Rajta keresztül szólította meg az olvasóközönséget (ha ugyan van még ilyen?). Hogy vette a fáradságot a levelek átnézésre, átfésülésére, leírására. Ami – ha nem jelenik meg – nagy vesztesége lett volna nemcsak a madártannak, de a természetszeretőknek is. A könyvben szinte háttérbe szorul a szerző (Gy. J.), aki könyvével elsősorban nem önmagának szolgált, szerzett hírnevet, hanem a magyar madarászatnak ajándékoz egy önmagában is már történelmi előzményekkel

szolgáló forrásmunkát, amivel hagyományokat őriz, jó szolgálatot tesz, ismereteket terjeszt, és egyben – ugyan szokatlan módon – szórakoztat is.

Magam részéről sokra értékelem a könyvet, s a kiadót(!), hogy egy olyan könyv kiadását vállalta, amiről tudta, hogy nem lesz bestseller, talán túl nagy közönségsikere sem, hacsak nem Kőszegen, ahol – tudom – Bechtoldnak ma is sok „rajongója” van, utca van róla elnevezve, de a kiadó azt is joggal remélhette, hogy aki kézbe veszi, az nem bánja meg olvasását, esetleg további olvasókat ösztönöz.

[...]

Köszönettel, barátsággal és a terjedelem miatt némi lelkiismeretfurdalással, szeretettel ölel:

Kálmán

* Prof. Dr. Széll Kálmán, ny. o. v. főorvos, címzetes egyetemi tanár, Szombathely díszpolgára. Levele az itt közölnél hosszabb, a témánkhöz nem tartozó részek kihagyását a következő módon jelöltük: [...] A közléshez való hozzájárulást ezúton is megköszönjük a levél írójának és címzettjének. (A szerk.)

** Dr. Gyurác Ferenc, irodalomtörténész, a Magyar Nyugat Könyvkiadó alapítója, ügyvezetője

Gyurác József avatóbeszéde az MME Kőszegi Helyi Csoport alapításának 50. évfordulójára készített emléktábla avatása alkalmával

Speech by József Gyurác on the occasion of the unveiling of the commemorative plaque commemorating the 50th anniversary of the founding of the Kőszeg Local Group of BirdLife Hungary

Kedves Emlékezők! Mélyen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Itt állunk az idén 125 éves kőszegi evangélikus középiskola patinás épületében, ahol 50 évvel ezelőtt, BECHTOLD ISTVÁN vezetésével elődeink, két hónappal a Magyar Madártani Egyesület budapesti megalapítása után életre hívták az egyesület Kőszegi Helyi Csoportját. Erre a jeles eseményre és a helyi madarász közösség működésének 50 esztendőjére emlékezve ma emléktáblát avatunk, mellyel nemcsak emlékezni, de emlékeztetni is szeretnénk a jelenben élőket és a jövő nemzedékeit egyaránt. Erre intenek minket gróf SZÉCHENYI ISTVÁN szavai: „Tiszteld a múltat, hogy érthesd a jelent, és munkálkodhass a jövőn.” Meg kell állnunk, fel kell eleveníteni a kezdeteket, hogy a további építkezés alapjai, példamutató személyek és eredményeik ne kerüljenek ki emlékeztünk tárházából.

Az 1974. március 24-én kelt jegyzőkönyv 22 fő jelenlétét rögzítette az MME 8-as számú helyi csoportjának alakuló ülésén, amely az alakuláskor Nyugat- Dunántúl egyetlen MME-szervezete volt. A csoport 1984-ben CHERNEL ISTVÁN nevét vette fel, és rövidesen egész Vas vármegyét behálózó szervezetté fejlődött, a tagok száma jelenleg közel 200 fő. A tagság szervezését és a működéssel kapcsolatos adminisztrációs feladatokat elsősorban a mindenkori elnök és titkár látta el, elnökök voltak időrendi sorrendben: BECHTOLD ISTVÁN, VARGA LÁSZLÓ és GYURÁCZ JÓZSEF, titkárok: TÓTH SÁNDOR, NEMES DÉNES, MARTON IMRE, BÁNHIDI PÉTER, LŐRINCZ CSILLA és KÓTA ANDRÁS. A vasi madarászok közül többen az MME országos vezetésében is vállaltak feladatokat, BECHTOLD ISTVÁN a Solymász Szakosztály elnöke volt, BARBÁCSY ZOLTÁN a Nomenclator (nevezéktani) Bizottság, BÁNHIDI PÉTER az országos elnökség, GYURÁCZ JÓZSEF a Madárgyűrző és Vonuláskutató Szakosztály vezetősége, valamint az országos elnökség, NÉMETH CSABA a Harkályvédelmi Szakosztály vezetőségének tagjaként segítette a madártan és madárvédelem szervezetének működését.

Tisztelt Ünneplők!

A madarak megfigyelésében örömet lelő, a természet harmóniájában megnyugvást kereső ember számára a madártani programok szervezése, levelek írása, az adatok pontos és rendszeres rögzítése bizony sokszor nem szívesen vállalt feladat, ahogy erre Bechtold István is utalt: *„Az ezzel járó sok adminisztráció rengeteg időt elvesz az igazi madárvédelmi, madártani munkából és abból az egy életből, minek folyamán még, hej, de sok mindent el szeretnék végezni.”*, írta egyik 1975-ben született levelében. Azonban be kell látnunk, hogy az egységes módszer alapján gyűjtött és rögzített megfigyelési, madárgyűrzési adatok a madarak és a természeti folyamatok alaposabb megismerését, a célzott fajvédelmi és nevelési programok a társadalmi támogatottság megteremtésével a madarak, valamint élőhelyük hatékonyabb védelmét, hosszú távú megőrzését szolgálják. Ezt látjuk helyi csoportunk 50 éves múltjára visszatekintve is.

Az 1980-as évek madárfaunisztikai ponttérképezése, később a Ritka és Telepesen Fészkelő Madarak, majd a Mindennapi Madaraink Monitoringja, valamint a Madáratlasz Program keretében végzett megfigyeléseink a korábbi felmérésekkel együtt 308 madárfaj előfordulását bizonyították Vas vármegyében 2023-ig. BARBÁCSY ZOLTÁN, TÓTH LÁSZLÓ és ILLÉS PÉTER révén a tüzesfejű királyka, a nílusi lúd és a karmazsinpirók első hazai fészkelését is a mi vidékünkön bizonyítottuk, de

BORBÁS KATALIN, HEINCZ MIKLÓS, KÓTA ANDRÁS, TÓTH KORNÉL és mások is figyeltek meg és fényképeztek a megye madárfaunájára vonatkozóan új madárfajokat. Madárfaunisztikai eredményeinket 1987-ben, 2010-ben és 2020-ban készített megyei madárnévjegyzékekben foglaltuk össze.

1981-től 1997-ig elsősorban Bánhidi Péter vezetésével madárgyűrűző táborokat szerveztünk a megye több pontján. Az 1998-tól működő Tömördi Madárvárta Actio Hungarica programjának vasi madarászai, BÁNHIDI PÉTER, GÓCZÁN ÉVA, GÓCZÁN JÓZSEF, GYURÁ CZ JÓZSEF, JÁNOSA LÁSZLÓ, KOVÁTS PATRIK, ILLÉS PÉTER, NÉMETH CSABA, OTTÓ ERZSÉBET és VARGA LÁSZLÓ más gyűrűzőkkel együtt összesen 136 madárfaj 163520 példányát jelölte meg és 39557 visszafogást ellenőriztek 1998 és 2023 között. A gyűrűzők tevékenységét nagyon sok tagtársunk segítette, többek között DANKOVICS RÓBERT, KELEMEN TIBOR, LENDVAI IMRE, LEPOLD ÁGNES, LŐRINCZ CSILLA, RUFF ANDREA, SZEGVÁRI KRISZTIÁN, VÁGFALVI SIMON és VÖRÖS NORBERT. A madárvártán bizonyítottuk a kékfarkú és a berki nádiposzáta első hazai előfordulását és először gyűrűztünk törpekuvíkot Magyarországon. A madárvárta kutatási eredményeiről rendszeresen jelennek meg tanulmányaink hazai és külföldi tudományos folyóiratokban, de egy angol nyelvű monográfiát (2008) és egy tanulmánykötetet (2018) is készítettünk. 2019-ben a madárvárta elnyerte a „Vas Vármegyei Érték” minősítést.

A vasi táj élővilágának alaposabb megismerése és védelme érdekében a madarak mellett növényfajok, tízlábú rákok, pókok, rovarok, kételtűek, hüllők, kisemlősök, denevérek kutatásával is foglalkoztak helyi csoportunk tagjai és az általuk bevont szakértők. SCHANTL LÁSZLÓ, BARBÁCSY ZOLTÁN és KÓTA ANDRÁS által évente szervezett felmérések alapján 1981 óta pontos adatokkal rendelkezünk a Vas vármegyében fészkelő fehér gólya állomány nagyságáról, változásáról és a fészkek állapotáról. 1996-ban 320, 2023-ban 220 gólyafészket számoltunk, az áramszolgáltatóval és nemzeti park igazgatóságokkal együttműködve segítettük a veszélyeztetett gólyafészkek áthelyezését, magasítását, valamint a veszélybe került fiókák mentését. A fekete gólyák és az erdőkben fészkelő ragadozó madarak biztonságos fészkelése érdekében szükség esetén egyeztettünk az erdőgazdálkodókkal és az állami természetvédelem képviselőivel. 1988-ban 94 településen felmértük a templomtornyokban fészkelő gyöngybaglyokat, az utóbbi években HARSÁNYI KRISZTIÁN irányításával folyik a baglyok és a nappali ragadozó madarak térképezése. Az odúköltő madaraink fészkelési lehetőségeinek

bővítéséhez a megye több pontján odútelepet hoztunk létre. 1996-ban NÉMETH CSABA kezdeményezte a fokozottan védett fehérhátú fakopáncs és kis légykapó Kőszegi-hegységben fészkelő állományainak nyomon követését, melynek eredményei nagyban hozzájárultak a kőszegi erdők védelméhez. 1997-ben indítottuk el, és 2001-ig Szombathelyről szerveztük az országos gyurgyalagvédelmi programot, amelynek eredményeként valós képet kaptunk a gyurgyalag országos állományának nagyságáról, elterjedéséről és az egyes költőtelepeket veszélyeztető tényezőkről. Az új ismeretek alapján elkészülhetett a gyurgyalag fajvédelmi terve. A sérült madarak mentését és gondozását BECHTOLD ISTVÁN és HORVÁTH ILDIKÓ alapozta meg Kőszegen, ma is segítjük a Chernel-kerti Madárvédelmi Mentőközpont munkáját.

Társszervezője voltunk az 1995-ben megrendezett osztrák-magyar „Rába-Őrség” Környezet- és Természetvédelmi Tábornak, amely előkészítette a háromoldalú „Rába-Őrség-Goričko” Natúrpark megalapítását. Kutatási eredményeinkkel és javaslatainkkal hozzájárultunk a Répce menti rétek (1996) és a Csörnöc-patak menti területek (1997) védetté nyilvánításához. Az utóbbi területen a hazánkba visszatérő daru is költött 2021-ben. A tömördi „Nagy-tó” és a vele szomszédos cserjés, füves élőhelyek védelme és hosszú távú megőrzése érdekében 1996-ban megvásároltuk a tó és környékének mintegy 15 hektáros területét, amelynek természetvédelmi célú kezeléséről a helyi csoport tagjai gondoskodnak. A gyepterületek rendszeres gondozásával biztosítjuk az agár sisakoskosbor és más védett növény- és állatfaj helyi állományának tartós fennmaradását. A tómeder 2000-2001. évi kiszáradásakor elvégeztettük a medertisztítási munkákat, amiknek következtében lényegesen javult a tómeder vízmegtartó képessége. 2004-re a tó vízszintje annyira megemelkedett, hogy a vízi élővilág tagjai visszatérhettek. Részt vettünk a 2002-ben megalapított Őrségi Nemzeti Park első kezelési tervének elkészítésében, és ettől kezdve több közös madártani és természetvédelmi programot szervezünk napjainkban is a nemzeti park igazgatóságának munkatársaival.

Kedves Emlékezők!

„Igen dicséretesek munkálkodásai a fiatalok nevelésével kapcsolatban. Tessék elhinni, ez az egyetlen járható út a jövőre nézve!” – írta alapító elnökünk egyik tagtársunknak negyvenkilenc évvel ezelőtt. Madártani és madárvédelmi rajz pályázatokat hirdettünk óvodások, rajz és fogalmazás pályázatokat általános

iskolások részére. Az országos Madarak és Fák Napja vetélkedő megyei fordulóját 1997 óta KELEMEN TIBOR szervezi, LŐRINCZ CSILLA az óvodai programok patronálója. Vas vármegye köznevelési intézményeiben működő Madarász Ovi és Madrász Suli csoportoknak rendszeresen tartunk madárgyűrzési bemutatót a Tömördi Madárvártán. Egy második osztályos diák ezt írta a várta vendégkönyvébe: „*Nagyon sok szép madarat láttunk. Ez volt legboldogabb napunk.*” Azt hiszem, ezzel nincs egyedül. Középiskolások közösségi szolgálatuk, egyetemi hallgatók szakmai gyakorlatuk helyszínéül választják a madárvártát, amelynek kutatási és természetvédelmi tevékenységébe több száz fiatal kapcsolódott be 1998 óta. Számos tudományos diákköri dolgozat, diplomamunka és doktori értekezés is készült a madárgyűrzési adatok felhasználásával. Szombathelyen adtunk otthont az MME III. Tudományos Ülésének 1991-ben, az előadások anyagát önálló kiadványban jelentettük meg. 1986 és 1988 között a Vas Madártani Értesítő, 1996-tól a Cinege, vasi madártani tájékoztató évente megjelenő köteteiben tettük közzé eredményeinket. Az utóbbi évtizedekben hazánkban megjelent nagy madártani könyvek, például a Magyarország madarai, a Magyar madárvonulási atlasz és Magyarország madáratlasza szerzői, szerkesztői és/vagy lektorai között is találunk vasi madarászokat, BARBÁCSY ZOLTÁN, GYURÁCS JÓZSEF és KÓTA ANDRÁS személyében.

Természetesen az említett MME tagokon kívül még nagyon sok önkéntes segítők töltötte szabad idejének nagy részét azzal, és dolgozott azért, hogy szűkebb hazánk, a vasi erdők, rétek, tavak és folyók természeti környezete a jövőben is alkalmas legyen az emberi életre épp úgy, mint minden más teremtmény létezésére. A most avatandó emléktábla egyrészt kifejezi köszönetünket és tiszteletünket elődeinknek, másrészt szolgáljon útmutatásul a következő évtizedek ifjú nemzedékei számára. Ezen gondolatok jegyében, kérem, hogy leplezzük le az emléktáblát, megköszönve mindazoknak, akik hozzájárultak felállításához.

Köszeg, 2024. február 17.

**50 év „A természet szolgálatában”,
az MME Vas Megyei Helyi Csoport
története napilapokban és
folyóiratokban megjelent írások
tükrében**

J. Gyurác: 50 years "In the service of nature", the history of the Vas County Local Group of BirdLife Hungary in the light of articles published in newspapers and magazines

The list of the article includes all publications published in the printed press between 1968 and 2024, the content of which can be linked to the activities of the Vas County Local Group of BirdLifeHungary.

Gyurác József

ELTE SEK BDPK, Biológiai Tanszék
9700 Szombathely, Károlyi G. tér 4., e-mail: gyuracz.jozsef@sek.elte.hu

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Vas Megyei Helyi Csoportja megalakulása óta fontosnak tartja a tudományos ismeretterjesztést és a természetvédelmi szemléletformálást. Ennek érdekében rendszeresen tájékoztatjuk a társadalom szélesebb rétegét a madarakkal kapcsolatos ismeretekről, a madárvédelmi lehetőségekről és az egyesületi rendezvényekről. A tájékoztatás egyik leggyakoribb formája a rádió, tv interjúk és újabban a közösségi oldalakon történő ismeretmegosztás mellett a megyei napilap nyomtatott (Vas Népe) és elektronikus (www.vaol.hu) változatában, valamint más újságokban (pl. Savaria Fórum, Büki Újság, Répcevidék), folyóiratokban (pl. Madártávlat) közzétett hosszabb, rövidebb írások. Ezekből a cikkekből készítettem egy listát, amely 1968 és 2024 között megjelent írásokat tartalmazza. A listában szerepel minden, nyomtatott sajtóban, vagy abban is megjelent cikk, amely tartalmát tekintve köthető a helyi csoport tevékenységéhez, tagjaihoz. A csak elektronikus formában, valamelyik honlapon megjelent írást nem tüntettem fel. A nyomtatva és elektronikusan is elérhető cikk esetében csak az egyik változatot szerepeltettem. A cikk címe, és ha van, alcíme mellett, a sajtótermék nevét, az adott szám megjelenésének idejét (év, hó, nap), a cikk oldalszámát és szerzőjének teljes vagy rövidített nevét tartalmazza a hivatkozás. Ha minden adat ismert egy cikkről, akkor a sorszám után ebben formában olvasható: 1. Foglalkozása: ezermester. Látogatóban Bechtold Istvánnál. Vas Népe, 1968. november 30: 4. Zentai Pál.

Online változat esetén: Gólyákat gyűrűztek Bükön. Három fióka lábára került jelzés.
VAOL, 2023. július 9. Polgár Patrícia

A lista első két cikke még a helyi csoport megalakulása előtti, de jól jelzik, hogy miért is válhatott Bechtold István a helyi csoport első elnökévé 1974 márciusában. A cikkek címét és alcímét olvasva jó áttekintést kapunk a helyi csoport szakmai jelentőségéről és a természetvédelemben betöltött szerepéről. A cikkek megszületésében több tagtársunk közreműködött, akik szakszerű nyilatkozataikkal segítették az újságírók munkáját, vagy maguk írták meg a szöveget. Külön kiemelendő Barbácsy Zoltán, Bechtold István, dr. Bánhidi Péter, Góczán József, dr. Gyurác József, Harsányi Krisztián, Horváth Ildikó, Illés Péter, Kelemen Tibor, dr. Kóta András, Lőrincz Csilla, dr. Németh Csaba és Varga László ezirányú tevékenysége. Az alábbi lista valószínű nem az összes, a témával kapcsolatban megjelent írást tartalmazza, de így is bízom abban, hogy a vasi csoport egész történetét átfogó, közel 400 cikk bizonyítja azt, hogy a helyi madarász közösség 50 éves tevékenysége hatékonyan szolgálta Vas vármegye természeti értékeinek megismerését, megőrzését éppen úgy, mint a lakosság környezettudatosabb életmódjának fejlődését.

1968

1. Foglalkozása: ezermester. Látogatóban Bechtold Istvánnál. Vas Népe, 1968. november 30: 4. Zentai Pál

1970

2. Egy kis kőszegi séta a vármúzeumban. Vas Népe, 1970. június 9. Ilyé

1972

3. Múzeumavatás, Chernel-émlékülés Kőszegen. Vas Népe, 1972. május 21. soós

1974

4. Etessük a madarakat. Vas Népe, 1974. december 24: 5. Bechtold István

1975

5. Táblák a hegyi ösvényen. Vas Népe, 1975. június 11. (Kék)

1976

6. Kőszegi ornitológus a magyar solymászok elnöke. Vas Népe, 1976. január 15: 3. fl
7. A természet védelmében. Vas Népe, 1976. október 23: 5. lakatos

1979

8. Madárkiállítás Kőszegen. Vas Népe, 1979. május. lakatos

1980

9. „Azt mondta nekem, szerrbusz józsi!” „Nem kacsa, - beszél a rábafüzesi kánya”. Vas Népe, 1980. november 1: 5. Tarabó Zoltán

1981

10. Kihúzták a hálót a Királyvölgyben. Vas Népe, 1981. december 30. Lakatos Ferenc

1982

11. Madárkórház a város szélén. Vércsét, héját, egerészölyvet ápolnak itt. Vas Népe, 1982. október 20: 4. Lakatos Ferenc
- 1983**
12. Képes híradás a körmendi madarokról. Vas Népe, 1983. szeptember 14: 5. ismeretlen
- 1984**
13. Környezetvédelmi gyakorlati tábor után. Hányat dobban a békaszív, mennyi zajt tűr a gép? Vas Népe, 1984. július 5: 5. treiber
- 1985**
14. Csökken az állatok élettere. Vas Népe, 1985. március 16: 6. Bánhidi Péter
15. A madarak védelmében. Vas Népe, 1985. december 10. tria
- 1987**
16. A fogoly éve. A madarászok közgyűléséről. Vas Népe, 1987. február 17. thy
17. Erdők, mezők vallatói. Már a századfordulón is kutatták. Vas Népe, 1987. szeptember 2. Treiber Mária
- 1988**
18. A természet ifjú kutatói között. Vas Népe, 1988. augusztus 27: 4. Lakatos Ferenc
- 1989**
19. A természetvédelem szolgálatában. Vas Népe, 1989. november 16: 5. Gyurác József
- 1990**
20. Védett állataink: a csonttollú. Vas Népe, 1990. január 27: 12. Gyurác József
21. Erdőn túli veszedelem. Tér=Kép, 1990. február 8: 28. P. Skoda Irén
22. Lehet eső, lehet hó... Nincs biztos tipp. Vas Népe, 1990. február 23: 4. Lakatos Ferenc
23. Védett állataink: a keresztcsőrű. Vas Népe, 1990. március 23: 12. Gyurác József
24. „Kihalási küszöb” Tér=Kép. 1990. április 19: 26. Gyurác József
25. 125 éve született Chernel István. Vas Népe, 1990. május 10: 5. Gyurác József
26. Védett állataink. 1990 a búbosbanka védelmének éve. Vas Népe, 1990. május 17: 4. Gyurác József
27. Védett állataink: Templomtornyok „szelleme” a gyöngybagoly. Vas Népe, 1990. július 24: 5. Gyurác József
28. Védett állataink. Megmenthető-e a gólya? Vas Népe, 1990. szeptember 29: 10. Gyurác József
29. Alapítvány a madarak gyógyítóinak. Miért nem veszik át a pénzt? Vas Népe, 1990. október 11: 3. b. r.
30. Erdőgazdálkodás, védett növény- és állatfajok. Természetvédelmi Kerekasztal. Vas Népe, 1990. november 16. Vas Megyei Természetvédelmi Kerekasztal
- 1991**
31. Védett állataink: A gatyásölyv. Vas Népe, 1991. január 26: 12. Gyurác József
32. Hárommillió éves tyúk. Szombathelyi ülés madártanról, környezetvédelemről. Vas Népe, 1991. március 5: 1. Gy. J.
33. Védett állataink. A „pelenkázott” madarak. Vas Népe, 1991. május 4: 10. Gyurác József
34. Védett állataink: A fecskefarkú lepke. Vas Népe, 1991. szeptember 7: 13. Gyurác József

35. Természetvédelem = halál? Vas Népe, 1991. november 19: 6. Gyurácz József
 36. Osztrák-magyar nemzeti park az Őrségből? Vas Népe, 1991. november 14. töti
 37. Rába-Csörnóc: új tájvédelmi körzet? Vas Népe, 1991. november 26. thy

1992

38. Védett állataink: Az év madara a vörös vércse. Vas Népe, 1992. január 28: 10. Gyurácz József
 39. Természetvédelem a túlélés stratégiája. Vas Népe, 1992. április 13: 7. Gyurácz József
 40. Madártani tábor Szarvaskenden. Vas Népe, 1992. július 17: 5. töti
 41. Védett állataink: A vízikirály. Vas Népe, 1992. július. Gyurácz József
 42. Madárvonulás a Fekete-tengernél. Vas Népe, 1992. október 19: 6. Gyurácz József
 43. Védett állataink. A „fenyves”. Vas Népe, 1992. november 23: 7. Gyurácz József
 44. Újdonságok az állattanban. Elméleti konferencia a TIT-ben. Vas Népe, 1992. december 4: 5.

1993

45. Uhu. Vas Népe, 1993. február 9: 3. kig
 46. Védett állataink: Énekesmadár, mégis ragadozó. Vas Népe, 1993. március 24: 7. Gyurácz József
 47. Mozgalmak a madarakért. Tizenegy pár uhu, ezer tűzok maradt. Vas Népe, 1993. április 24. Gyurácz József
 48. Kilombók a Vasi Szemlében. Vas Népe, 1993. július 9: 9. Pósfai János
 49. Védett állataink: Az éjszaka szülöttei. Vas Népe, 1993. július. Gyurácz József
 50. Madarászat angol módra. Vas Népe, 1993. augusztus 27: 18. Gyurácz József
 51. Hatáskör, pénz, felelős hivatalnok nélkül. A megyei környezetvédelmi bizottság üléséről. Vas Népe, 1993. november 29: 3. V.V.P./ Pannonpress
 52. Védett állataink: Európa legkisebb madara. Vas Népe, 1993. december 1: 13. Gyurácz József

1994

53. Kisváros. Vas Népe, 1994. január 10: 5. Peltzer Géza
 54. Védett állataink: A madarak Júdása. Vas Népe, 1994. április 8: 10. Gyurácz József
 55. Medertisztítás-károkkal. Vas Népe, 1994. augusztus 8: 9. Bánhidi Péter és társai.
 56. Megfagynak-e a madarak? Vas Népe 1994. október 29. ismeretlen

1995

57. Kell-e nekünk tűzok? 1995 a Természetvédelem éve Európában. Vas Népe, 1995. február 4: 10. Gyurácz József
 58. Biogazdálkodást javasolnak. Őrségi nemzetközi környezetvédelmi tábor. Vas Népe, 1995. augusztus 12: 3. Angyal László
 59. Chernel István Madártani Egyesület. Vas Népe, 1995. december 28: 8. Gyurácz József

1996

60. Figyeld a madarakat! Pályázat – értékes jutalmakkal. Vas Népe, 1996. február 15: 8. ismeretlen
 61. Fekete gólya is van még. Kiállítás a természetről – mától péntekig. Vas Népe, 1996. május 6: 7. Treiber M.
 62. Természet a falakon. Vas Népe, 1996. május 7: 16. Treiber M.

63. A réti cankó is átvonult Tömördön. Madárgyűrűző Tábor meglepetésekkel. Vas Népe 1996. május 16: 16. Treiber M.
64. Madarak. Vas Népe 1996. június 5: 8. Roznár Györgyi
65. Hová lettek a hattyúk a Csónakázó-tóról? Savaria Fórum, 1996. augusztus 2: 14. mj
66. Kutatótábor a Csörnöcnél. Vas Népe, 1996. augusztus 16. ismeretlen
67. Csörnöc-völgyi természetbúvárok. Vas Népe, 1996. augusztus 24: 5. Treiber Mária
68. Vas megye gyöngyszeme: a tömördi „Nagy-tó”. Vas Népe, 1996. október 28: 8. Bánhidi Péter, Gyurácz József
69. Természetvédelmi érdekből cserélt gazdát a tömördi tó. Vas Népe, 1996. november 14: 16. Terstyánszky Krisztina

1997

70. Jó évet zárt a Chernel Egyesület. Cinege: madártani és természetvédelmi lap. Vas Népe, 1997. január 3: 4. Treiber M.
71. Néhány gondolat a Nem elég korán elkezdni című íráshoz. Madártávlat, 1997. január-február: 18. Bánhidi Péter
72. Természetvédő kezekben az egykori Chernel-birtok. Madártávlat, 1997. március-április: 17. Bánhidi Péter, Gyurácz József
73. A nemzeti park nem rezervátum! Vas Népe, 1997. április 4: 12. Zagyva Tibor, Vig Károly, Gyurácz József
74. 1997. a Harkályok Éve. Vas Népe, 1997. április 19: 13. Terstyánszky K.
75. Madármegfigyelők a tömördi tónál. Vas Népe, 1997. május 13: 16. Terstyánszky K.
76. Madárgyűrűzés Tömördön. Hétdombi Hírek, 1997. június: 8. Gángó Roland
77. Pusztuló gyurgyalagok. Vas Népe, 1997. augusztus 13: 12. Gyurácz József
78. Szegényes gólyaileltár. Vas Népe, 1997. szeptember 15: 8. Gyöngyössy Péter
79. Beszédés üzenetek a madarak lábán. Vas Népe, 1997. október 25: 11. Terstyánszky K.
80. A Chernel István Madártani és Természetvédelmi Egyesület tevékenysége. Madártávlat, 1997. szeptember-október: 7-8. Gyurácz József, Bánhidi Péter
81. Pusztuló gyurgyalagok. Madártávlat, 1997. szeptember-október: 9-10. Gyurácz József
82. Oltalmat a gyurgyalagoknak. Magaspartok lakói. Magyar Nemzet, 1997. november 10: 19. gy. j.
83. A gyakorlati madárvédelemről. Vas Népe, 1997. november 12: 13. ismeretlen
84. Madárvárta Tömördön. Vas Népe, 1997. december 11: 4. Terstyánszky K.

1998

85. Madarász közgyűlés. Vas Népe, 1998. január 30: 4. ismeretlen
86. Téli bütyköshattyú-invázió. Vas Népe, 1998. február 6: 12. Krilov I.
87. Madáretetőm madarai. Vas Népe, 1998. február 20: 10. ismeretlen
88. Ágyúval-varjúra. Fészekrombolás a szombathelyi Pelikán-parkban. Vas Népe, 1998. április 1: 16. Gyöngyössy P.
89. Ritka madárvendég Tömördön. Vas Népe, 1998. április 22: 9. Bánhidi Péter, Gyurácz József
90. Apró madarászok a tömördi vártán. Vas Népe, 1998. május 27. Terstyánszky K.
91. Vigyázzunk a gyurgyalagokra. Vas Népe, 1998. szeptember 5: 7. Gyöngyössy Péter

92. Állandó madárgyűrűző tábor lehet Tömördön? Vas Népe, 1998. szeptember 18: 9. Terstyánszky K.
93. A kerti sármány – ritka vendégünk a madárvártán. Vas Népe, 1998. szeptember 26: 9. ismeretlen
94. Nemzetközi madármegfigyelő nap. Vas Népe, 1998. szeptember 26: 9. ismeretlen
95. Országos gyurgyalag-védelmi program 1997-1998. Madártávlat, 1998. november-december: 8. Gyurácz József

1999

96. Tisztújítás a madárvédőknél. Vas Népe, 1999. február 3: 13. Terstyánszky K.
97. 1999: a fehér gólya éve. Vas Népe, 1999. február 3: 13. Terstyánszky K.
98. Nemzeti parkokat Vas megyébe! Vas Népe, 1999. február 3: 13. Keszei Balázs
99. Természet, tudomány. Vas Népe, 1999. február 10. ismeretlen
100. A megye madártana. A Vasi Szemle legújabb számáról. Vas Népe, 1999. március 5: 7. Némethy M.
101. Békamentés Balogunyomnál. Vas Népe, 1999. március 25: 9. Gyöngyössy Péter
102. Madarászovi és madarászsuli. Vas Népe, 1999. április 4: ismeretlen
103. Több száz béka menekült meg Balogunyomnál. Vas Népe, 1999. április 15: 15. ismeretlen
104. Madarak és Fák Napja Körmenten. Vas Népe, 1999. május 12: 4. Dévai
105. Vízirigó Kőszegen. Vas Népe, 1999. május 14. Lepold Zoltán
106. Madarak és emberek. Dr. Gyurácz József adjunktus sikere a kiemelkedő fiatalok pályázatán. Vas Népe, 1999. június 11: 3. Terstyánszky K.
107. Őszi madárgyűrűzés Tömördön. Tíz héten keresztül dolgoznak a madarászok a Nagy-tónál. Vas Népe, 1999. augusztus 31: 4. Terstyánszky K.
108. Hogyan gyűrűzik a madarakat? Savaria Fórum, 1999. szeptember 16. ismeretlen
109. Madarokról az iskolában. Vas Népe, 1999. október 1: 16. ismeretlen
110. Figyeld meg te is a madarakat! Vas Népe, 1999. október 2: 15. ismeretlen
111. Madárháló, madarászhalózat. Vas Népe, 1999. november 9: 5. Terstyánszky K.
112. A természetvédő ornitológus. Büki Újság, 1999. december 23: 16. Galambos Ferencné

2000

113. Az év madara a kerecsensólyom. Vas Népe, 2000. március 11: 9. ismeretlen
114. Békamentés Balogunyomnál. Vas Népe, 2000. április 3: 8. Gyöngyössy P.
115. Szigetelt vezetékek a madarak védelméért. Vas Népe, 2000. május 17: 4. Terstyánszky K.
116. Kárt okozott a zsirai méhészt. Tizenöt gyurgyalag-fészkelőhelyet tömött be és füstölt ki. Vas Népe, 2000. július 27: 5. Terstyánszky K.
117. Országos verseny Dombóváron. Vas Népe, 2000. szeptember 2: 8. Farkas András, Silnicki Ádám, Szabó Bence
118. Figyelők és gyűrűzők. Vas Népe, 2000. szeptember 9: 18. ismeretlen
119. Megkérdeztük. Hogyan lehet részt venni a madármegfigyelő napon? Vas Népe, 2000. szeptember 30: 3. Terstyánszky K.

2001

120. Januári tavasz. Vas Népe, 2001. január 11: 4. tk

121. Elismert kutatók a katedrán. Biostatistika, madárvonulás megfigyelése, póktan, agybank. Vas Népe, 2001. február 5: 7. tk
122. Madártani vetélkedő. Vas Népe, 2001. április 4. ismeretlen
123. Természetvédelem az iskolában. Békamentés, vetélkedő, szemétszedés. Vas Népe, 2001. április 21: 9. ismeretlen
124. A természetről. Vas Népe, 2001. április 28: 9. ismeretlen
125. Megismerni, védeni a természetet. Akadályversenyt rendeztek a madarak és fák napján. Vas Népe, 2001. május 14: 8. ismeretlen
126. Fészek- és tojásgyűjtemény. Vas Népe, 2001. június 14: 1. mt
127. Elkészült a kezelési terv. Befejeződtek az Őrségi Nemzeti Park szakmai előkészítő munkálatai. Vas Népe, 2001. október 27: 9. Gyöngyössy Péter
128. Madaras hétvége. Több százan a World bird fesztivál 2001-en. Vas Népe, 2001. október 27: 9. Gyöngyössy Péter
129. A Ság hegy visszafoglalása. Környezetvédelmi előadóülés. Vas Népe, 2001. november 19: 9. Gyöngyössy Péter
130. Mostoha sorsú madarak. Az időjárás és az emberek kiszolgáltatottjai. Vas Népe, 2001. december 15: 4. ismeretlen

2002

131. Kutató madarászok között. Egyesületi összefogással megtisztult egy fontos élőhely. Vas Népe, 2002. január 16. tk
132. Védett a vetési varjú. Sokakat megtéveszt a sokszor riasztó varjúfellegek látványa. Vas Népe, 2002. február 1: 8. Gyöngyössy Péter
133. A szárazság miatt sok helyen eltűntek a békák. Lápok, mocsaras területek száradtak ki. Vas Népe, 2002. április 15: 9. Gyöngyössy Péter
134. Gyűrűzőtábor. Vas Népe, 2002. július 31. tk.
135. Molnár Lajos emlékkiállítás. Madártávtat, 2002. július-augusztus: 2-3. Szentendrey Géza
136. A dudaszó nem zavarja a madarakat. Vas Népe, 2002. szeptember 14: 10. Terstyánszky Krisztina
137. Hogyan lehet részt venni a madármegfigyelő napon? Vas Népe, 2002. szeptember 14. ismeretlen
138. Először távcső, aztán fényképezőgép. Sürgős feladat a dokumentum értékű természetfotók archiválása. 2002. szeptember 27: 7. tk
139. Egymillió madár. Harminchatezer résztvevő az Európai Madármegfigyelő Napokon. Vas Népe, 2002. október 17. Gyöngyössy Péter

2003

140. Tizenöt mázsa madáreleség. Megjelent a vasi madárvédelem elmúlt évének összefoglalója. Vas Népe, 2003. január 6: 4. tk
141. Védett madarak a városban. Vas Népe, 2003. január 15: 1. tg
142. Összefogás a természetért. Az adatgyűjtés, a felmérés a konkrét természetvédelmi beavatkozásokat szolgálja. Vas Népe, 2003. április 1: 8. Terstyánszky Krisztina
143. Madárcák kis kezekben. A madarász-ovi tagjai nem egyszerűen kirándulnak. Vas Népe, 2003. május 8. VN
144. Madármegfigyelők napja. Az időjárás Vasban nem, kedvezett a programnak. Vas Népe, 2003. október 6: 4. tk

2004

145. Chernel nyomdokain. Múzeum, tanösvény, egyesület viseli az ornitológus nevét. Vas Népe, 2004. május 10. ismeretlen

146. Vasban nem tapasztaltak tömeges elhullást. A vírushordozó madaraknak nem akadály az országhatár. Vas Népe, 2004. augusztus 12: 13. Szendi Veronika

2005

147. Mi kerüljön a madáretetőbe? Vas Népe, 2005. január 28: 10. mm

148. Sűvöltők, csonttollúak. A nagy hideg miatt ritka madarak érkeztek. Vas Népe, 2005. február 15. nm

149. Nagyon fürge – akár röptében a legyet is... Gyurgyalagpopulációt figyeltünk meg a homokbányában. Vas Népe, 2005. június 13: 8. nl

150. Madármegfigyelő napot rendeznek. Vas Népe, 2005. szeptember 29: 4. tk

151. Vonuló madarak kis veszélyt jelentenek. Az ázsiai fajokból ritkán jut el hazánkba egy-egy példány. Vas Népe, 2005. október 19: 5. Németh Adél

152. Átvonuló madarak ezrei a város mellett. A szakember szerint nem hurcolják be a madárinfluenzát. Vas Népe, 2005. november 4: 9. al

153. Madarak az etetőben. Vas Népe, 2005. december 1: 4. tk

154. A kutató figyel a madarak vonulási útvonalát. Vas Népe 2005. december 3: 14. Németh Adél

2006

155. Földünkért aggódnak. A tizenéves korosztály ezúttal nehezebb feladatot kapott a Föld napi pályázaton. Vas Népe, 2006. április 22: 17. Terstyánszky Krisztina

156. Madarászó óvodások. Érzelmileg legközelebb ebben a korban kerülnek a természethez. Szombathelyi Maraton 2006. május 25. ismeretlen

157. Összeköti az élőhelyeket. A Nemzeti Ökológiai Hálózat része a Gyöngyös patak vize, medre. Vas Népe, 2006. szeptember 27: 9. VN

158. Karvalyt láttak a belvárosban. Több ezer madármegfigyelő. Vas Népe, 2006. október 12: 3. tk

2007

159. Királyka a Ladoga-tó mellől. Vas Népe, 2007. február 9: 16.

160. Természetvédelmi nap. Szemetet szedtek, az állat- és növényvilágról beszélgettek. Vas Népe, 2007. április 27: 16. hk

161. Nem csak veréb a madár. Madárvilág Szombathelyen. Savaria Fórum, 2007. július 13: 3. Horváth Eszter

162. Legyengült füstű fecskék. Megyénkben nem jellemző a madarak tömeges pusztulása. Vas Népe, 2007. szeptember 11: 4. vv

163. Riasztót a szélerőművekre! A turbinák környezeti előnyei mellett ismertek azok negatív természetvédelmi vonatkozásai is. Vas Népe, 2007. november 28: 6. Vojnovics Viktória

164. Tíz éve gyűrűznek. A madárvártán folyó munkában sok diák, hallgató vesz részt. Vas Népe, 2007. december 5: 14. vv

2008

165. 100 éve gyűrűzik a madarakat. Kőszegen nyugszik meghonosítója, Vönöczky Schenk Jakab. Vas Népe, 2008. január 18: 12. nm

166. Százestendős a madárgyűrűzés. Vas Népe, 2008. január 19: 17. Némethy Mária

167. Százéves a madárgyűrűzés Magyarországon. Vasárnapi Hírek, 2008. január 20. MTI

168. Madarak, gyűrűk. Centenárium nyitórendezvény a természetvédelmi központban. Vas Népe, 2008. január 21: 3. Némethy Mária

169. „Sajnálom, hogy nem itt lakom” Vönöczky András minden évben meglátogatja kedvenc városát. Vas Népe, 2008. január 25: 10. nm
170. A madarak védelmében. Magyarországon csaknem 50 ezer középfeszültségű oszlop szigetelését végezték el. Vas Népe, 2008. március 19: 6. Takács Gábor
171. Nincs elég tartalékuk a nagy vándorúthoz. Pár nap gondozással felerősíthetők a fecskék. Vas Népe, 2008. október 8: 4. tk
172. Madarak világa lett a golfpálya környéke. A szálloda segít a fajok megismertetésében. Vas Népe, 2008. november 4: 3. tk
173. Gazdag madárvilág. Ritka vándorokat is meggyűrűzhetnek idén. Vas Népe, 2008. november 19: 5. tk

2009

174. Még védettebbek. A varjak zaja és szennye régóta zavarja a városlakókat. Vas Népe, 2009. január 17: 1. Angyal László
175. Héja, sólyom lehet a megoldás. Zavaró a zaj és a szenny – Kiűzik őket a parkból? Vas Népe, 2009. január 17: 5. al
176. Egerészölyvek csapata. Az északról érkező egyedekkel megsokszorozódik a számuk. Vas Népe, 2009. január 21: 14. al
177. Akár át is írhatjuk a biológia tankönyveket. Sok tapasztalattal szolgál a madárgyűrűzés. Vas Népe, 2009. február 9: 4. tk
178. Madarak az egykori Chernel-birtokon. Tavaly volt 100 éves a hazai madárgyűrűzés – Az apró sárgafejű királyka Leningrádból repült idáig. Vas Népe, 2009. augusztus 5: 12. nm
179. Egészséges hét. A diákok szívesen választanák a témaheteket. Vas Népe, 2009. október 28: 15. tk
180. A madarak vonulásáról. A magyarországi atlasz Európában a tizedik. Vas Népe, 2009. november 3: 1. nm
181. Vonuló madarak. A megjelent magyar atlasz Európában a tizedik. Vas Népe, 2009. november 3: 4. Némethy Mária
182. „Madarász már gyerekkorában lesz az ember...” Karácsonyi beszélgetés dr. Gyurácz Józseffel. Büki Újság, 2009. december 21. 10-11. Galambos Ferencné

2010

183. A fecske az év madara. A partifecske állománycsökkenése évente 20 százalékos is lehet. Vas Népe, 2010. január 26: 11. nm
184. A vasi élővilág felmérése folyik. Megyénk is csatlakozott a biodiverzitás évéhez. Vas Népe, 2010. január 27. tk
185. Madarat lehetett fogatni velük. Kerékpáros kirándulás gyűrűzéssel, gulyással. Vas Népe, 2010. február 26: 11. Csonka Vivien
186. Gyűrűk idegenből. A vándormadarakat megviseli az időjárás. Vas Népe, 2010. augusztus 25: 7. Terstyánszky Krisztina
187. Madártani szenzáció. Vas Népe, 2010. október 20: 6. tk

2011

188. Hasznos tudás a környezetről. A gyerekek matricái díszítik a kukásautót. Vas Népe, 2011. január 19: 7. tk
189. Kincseink: a Csörnök. Hétdombi Hírek, 2011. március: 16-17. ismeretlen
190. Madarak Vasban. 284 hitsített faj szerepel a listán. Vas Népe, 2011. március 2: 15. nm
191. Két nap madarakkal. Az országban összesen két helyen gyűrűznek. Vas Népe, 2011. augusztus 10: 16. Koncz Bernadett

2012

192. Kevesebb gólya, több rigó. Rekordok és érdekességek a vasi madárállományban. Vas Népe, 2012. január 26: 5. tk
193. Madarakat gyűrűznek. A vasi madarászok tíz hétig vizsgálják az őszi vonulást. Vas Népe, 2012. augusztus 18: 4. tk
194. Madártani szenzáció a vártán. Vasban eddig még nem gyűrűzött faj, a törpekuvík került a madarászok hálójába. Vas Népe, 2012. augusztus 27: 12. tk
195. Égi vándorokról a szabadegyetemen. Vas Népe, 2012. szeptember 18: 11. ser
196. Vonuló madarak ökológiája. Vas Népe, 2012. október 2: 11. ser
197. Görög mocsárban a vasi madarászok. A fülemülesitke vonulási útját figyelték meg.
198. Vas Népe, 2012. november 6: 4. vk
199. Madarak az etetőn. Hóesésben nehezebben talál táplálékot a cinege, veréb. Vas Népe, 2012. december 11. Varga Krisztina

2013

200. Ezerszámra gyűrűztek. Megjelent a Vasi Madártani Tájékoztató tizenhetedik száma. Vas Népe, 2013. január 3: 5. Némethy Mária
201. Kis légykapó, berkenye. Több lett a védett állat és növény Magyarországon. Vas Népe, 2013. január 3: 4. Némethy Mária
202. Mind itt fészkelnek körülöttünk. Barátposzáta, csilpcsalpfüzike, ölyv és rigó a top 10-ben. Vas Népe, 2013. február 5: 5. vl
203. Védett növény, állat. Új környezetvédelmi, közösségi program indul. Vas Népe, 2013. március 29: 1. Némethy Mária
204. Védetni akarjuk a maradékot! Vas Népe, 2013. március 29: 5. Némethy Mária
205. Madarokról meg fákról. A területi forduló nyertese a Paragvári iskola kiváló csapata. Vas Népe, 2013. április 3: 5. nm
206. Ez az év a gyurgyalagé. Ne irtsák bányászok, méhészek, zugpreparátorok! Vas Népe, 2013. április 5: 6. Némethy Mária
207. A Föld napját ünneplik. Vas Népe, 2013. április 8. vk
208. Ember pusztít madarat. Gondosan kell kiválasztani a szélerőműparkok helyszínét. Vas Népe, 2013. május 2: 6. Némethy Mária
209. Az Abért-tó születése. Már két védett növény és ritka madarak is megtelepedtek. Vas Népe 2013. május 23: 6. Némethy Mária
210. Nem lesz fecske, se víz. 300 millió madár tűnt el az európai élőhelyekről 30 év alatt. Vas Népe, 2013. június 13: 6. Némethy Mária
211. Hallgatók kint, terepen. Életre szóló élmény számukra az első tengeri bűvárkodás. Vas Népe, 2013. július 10: 5. nm
212. A fadoki házfalat rongál. Vas Népe, 2013. július 11: 1. nm
213. A fadoki falat rongál. A harkály a szigetelés miatt „eszi a házakat”. Vas Népe, 2013. július 11: 6. Némethy Mária
214. A sólymok a levegő urai. Tollas lövedékként csapnak le nagy magasból zsákmányukra. vas Népe, 2013. augusztus 1: 6. Némethy Mária
215. Élőhelyeket mutat be az új tanösvény. Vas Népe, 2013. szeptember 23: 12. vk
216. Sok sast mérgeznek meg. A közelmúltban elszaporodtak az értelmetlen bűncselekmények. Vas Népe, 2013. szeptember 26: 6. Némethy Mária
217. Sok védett állat lakóhelye. természetvédők gondozásában van az egykori Chernel-birtok. Vas Népe, 2013. október 3: 6. Némethy Mária

218. Lakoma kismadárból. A mediterrán vadászok mindenre lőnek, ami mozog. Vas Népe, 2013. október 17: 6. Némethy Mária
219. Ne etessük, ne is bántsuk. Egyre agresszívebbek a tavainknál élő hattyúk. Vas Népe, 2013. október 27. Farkas Eszter
220. Madarak mérgezői. Vas Népe, 2013. október 29: 4. nm
221. Aktív kikapcsolódás. Tanösvény, nordic walking és játszópark. Vas Népe, 2013. október 30. fe
222. Ne szállnak el Afrikába. Itt veszeli át a telet egyre több gólya, más madarak sem kelnek útra. Vas Népe, 2013. november 14: 6. nm
223. A vidra félénk állat. Híradás sokféléről a Cinege legújabb számában. Vas Népe, 2013. december 12: 6. Némethy Mária

2014

224. A 2014. év madara lett a túzok. A kisalföldi állomány erősödése biztató, talán Vasba is visszatérnek. Vas Népe, 2014. január 8: 5. nm
225. Egyre több a hódunk. Európa legnagyobb testű rágcsálója hazánkban védett. Vas Népe, 2014. január 10: 4. nm
226. Az év élőlényei, tudományos ülés. Vas Népe, 2014. január 27: 7. mt
227. Ezek az év élőlényei 2014-ben. Földi poszméh, bucó, mocsári teknős, túzok, szibériai nőszirm és mezei juhar. Vas Népe, 2014. január 30: 5. Némethy Mária
228. Madarasok 40 éve. Sokat tettek a természet védelméért. Vas Népe, 2014. február 3: 1. nm
229. Madarasok 40 éve. Elismerő oklevelet kapott a vasi egyesület. Vas Népe, 2014. február 3: 4. Némethy Mária
230. Panelből luxusba. Két épületbe költöznek majd a madarak. Vas Népe, 2014. február 21: 4. nm
231. A tudós. Az idei emlékévek közül az egyik: 100 éve hunyt el Herman Ottó... Vas Népe, 2014. március 1: 9. Némethy Mária
232. Négy évtized a madárvédelemért, a természet szolgálatában. VAOL, 2014. március 10. vaol.hu
233. Új díj az Ablánc. Vas Népe, 2014. április 1: 2. nm
234. A környezettudatos diákok elismerése az Ablánc-díjjal. Büki Újság, 2014. április 18: 13. Gyurácz József
235. Felméri a madárállományt. Vas Népe, 2014. július 14: 3. nm
236. Felméri a gólyákat. Tavaly 460 fióka repült ki a vasi fészkekből. Vas Népe, 2014. július 14: 15. nm
237. Házakat rongáló harkályok. Veszélyben vannak a habosított polisztirollal szigetelt épületek. Vas Népe 2014. szeptember 14: 5. ismeretlen
238. Viktorija rekordot repült. Nagyon ritka madár mifelénk a parlagi sas. Vas Népe, 2014. szeptember 30: 15. nm
239. Berki nádiposzáta először a madárvártán. Vas Népe, 2014. november 11: 2. nm
240. Mentsük meg a gólyákat! Mozgalom indult a hazai természetvédelem megerősítésért. Vas Népe, 2014. december 6: 5. Némethy Mária

2015

241. Három gólyafészkekkel kevesebb. Vas Népe, 2015. február 5: 3. nm
242. Óvni való kincseink. Vas Népe, 2015. február 7. ismeretlen
243. Kukázó varjak. A kék vércséknek köszönhetik a túlélést. Vas Népe, 2015. február 20: 2. nm

244. Madárvonulás fotelből. Tavaly Dinnyésen került kézre egy Angliában gyűrzött füstifecske. Vas Népe, 2015. április 25. Lovász Lilla
245. Kinek kell odú? Mentik a búbos bankákat a megyében. Vas Népe, 2015. május 5: 2. nm
246. Fülemlék éjszakája. Vas Népe, 2015. május 16: 7. nm
247. Érték a Rába, a góte, a haris. Civilek kezdeményezésére ma van a Magyar Természet Napja. Vas Népe, 2015. május 22: 2. nm
248. Lélekkel teljesített hivatás. 150 éve született chernelházi Chernel István – Madártani öröksége ma is nyomon követhető. Vas Népe, 2015. június 13: 10. Némethy Mária
249. Lilla álmai madárszárnyakon szállnak. A médiáról átnyergelt a biológiára, most kutat Vas Népe, 2015. december 27. Tóth Tímea
250. Értékeink a madarak. Chernelről nevezték el az egyik parlagi sast. Vas Népe, 2015. december 29: 13. Gyurác József

2016

251. Egyre kevesebb gólyánk van, tavaly 62 fészek lakatlan maradt. VAOL, 2016. január 10. Némethy Mária
252. Az év madara. A haris lett a győztes az interneten. Vas Népe, 2016. január 12: 16. VN-információ.
253. Faragó Sándor két könyve a kőszegi madarász tiszteletére. Nyugat-magyar Hírlevél, 2016. március 11: 2. Merklin Tímea
254. Több az erdőben fészkelő madár. A hímeknek több táplálék kell, a tojókat könnyebb nevelni. Vas Népe, 2016. május 22. Merklin Tímea
255. Kisgolyát kellett megmenteni. Eredetileg madárgyűrésnek indult a fészeklátogató akció az óvoda tetején. Vas Népe, 2016. június 28: 11. Enzsöl Róbert
256. Bakcsó, guvat, csuszka is került a hálóba - Elkezdődött a nyári-őszimadárgyűrés a Tömördi Madárvártán. VAOL, 2016. augusztus 31. civil tudósító
257. Madármegfigyelő napok Vasban is. Vas Népe, 2016. szeptember 29. tat
258. Fekete sast láttak: 35 év után ismét. Vas Népe, 2016. november 7: 16. bá
259. Csökkenő gólyaállomány és új madárfajok Vas megyében. VAOL, 2016. december 13. Civil tudósító

2017

260. Madarakban gazdag év. Két új fajt regisztráltak 2016-ban Vas megyében. Vas Népe, 2017. január 5. bá
261. Bemutatták az év élőlényeit. Parasztfalók, kuttyogatás és kékülő békák – Sok érdekességre derült fény a múzeumban. Vas Népe, 2017. február 21: 5. esz
262. Vadalma, tengelic. Madarak és fák napja: területi forduló volt. Vas Népe, 2017. március 25: 4. btk

2018

263. Óriás szitakötő és balin év élőlényei között. Vas Népe, 2018. február 23: 4. SZMK
264. Nem a hideg, a hó okozhat gólyagondot. Suri. VAOL, 2018. február 26. Bakos Ágnes
265. Ne etessük a vízimadarakat. Jó tudni: szennyezi a vizet és növeli a szervesanyag-terhelést is. Vas Népe, 2018. július 6: 4. LG
266. Vonulnak a madarak, számolják őket. Európai szintű információgyűjtés. VAOL, 2018. szeptember 20. vaol.hu

267. Távcsővel figyelték a madarakat. Madárbefogást és bemutató gyűrűzést is tartottak szombaton az Abért-tónál. Vas Népe, 2018. október 8: 4. BTK
268. A Madárvárta lakói...1. Répcevidék, 2018. október, VIII. 10: 21. KSzÁ
269. A Madárvárta lakói...2. Répcevidék, 2018. november, VIII. 11: 12. KSzÁ
270. A Madárvárta lakói...3. Répcevidék, 2018. december, VIII. 12: 18-19. KSzÁ

2019

271. Visszatérő gólyák és új madárfajok Vas megyében. VAOL, 2019. január 3. Terstyánszky Krisztina
272. Majdnem négyszáz ragadozót számoltak. Vas Népe, 2019. január 18. VN
273. Eltűnnek egyes madárfajok Európából – Vasban vannak új fészkelők is. Több a fekete rigó, a vörösbegy. VAOL, 2019. február 6. Merklin Tímea
274. Hamarosan visszatér az első fekete gólya Vas megyébe. Most számlálják össze a fészkeket. VAOL, 2019. február 16. Merklin Tímea
275. Éljük békében a madarakkal! – Hasznunk is lehet belőle. Ne bántsuk a fészket! VAOL, 2019. június 6. Polgár Patrícia
276. Vidéken aranyos gerlicék, városban zavaró szárnyasok – Mit lehet tenni ellenük? Galambok mindenhol. VAOL, 2019. június 19. Lakosi Gabriella
277. Huszonegy gólyát jelöltek meg a hétvégén Vas megyében. Gyűrűt kaptak a fiatalok. VAOL, 2019. június 24. Bakos Ágnes
278. Főleg poszátákat, rigókat, vörösbegyeket és cinegéket tudnak meggyűrűzni Tömördön. Madarat lehet fogatni velük. VAOL, 2019. augusztus 2. Merklin Tímea
279. Kevesebb fekete rigó, visszatérő erdei pinty. A Tömördi Madárvárta első idei eredményei. VAOL, 2019. augusztus 28. Merklin Tímea
280. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlát, 2019. ősz: 24-25. Gyurácz József
281. Új madárfaj tűnt fel: törpesármány. Vas Népe, 2019. október 9. MT
282. Kevés gólyánk van – Végeztek az idei számolással: 99 pár költött sikeresen. Állatbarát. VAOL, 2019. október 11. Bakos Ágnes
283. A Vas Népe és a Tömördi Madárvárta is megyei érték lett. VAOL, 2019. október 14. ismeretlen
284. Úgy tűnik, új pihenőhelyre leltek Dozmaton – A vonulás a madarászoknak is szezon. Felfedezték a madarak a tavat. VAOL, 2019. október 19. Gyöngyössy Péter
285. Néhány madár útját ma már interneten is követhetjük. Miért és hova vonulnak? VAOL, 2019. november 5. Gyöngyössy Péter
286. Madáretetési kedvünk ne csak fellángolás legyen. Megismerhetjük őket, szokásaikat. VAOL, 2019. november 14. Polgár Patrícia
287. A Tömördi Madárvárta is Vas megye értéke. Répcevidék, 2019. december IX. 12: 16. KSzÁ
288. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlát, 2019. tél: 28-29. Gyurácz József

2020

289. Pelikán üggyirat. a varjak maradnak. Tanulmány készült a parkban fészkelő madarokról - Nem javasolják az áthelyezésüket. Vas Népe, 2020. január 8. GYP
290. Mi köze az erdei fülesbagolynak a keresztes viperához? VAOL, 2020. január 13. Lakosi Gabriella.
291. A szajkó az erdők univerzális madara: örökös és ültet. Szárnyas kertészek. VAOL, 2020. január 14. Gyöngyössy Péter
292. Nézzük, ne etessük! A sok kenyértől hiánybetegség alakulhat ki vízimadaraknál. Vas Népe, 2020. január 18: 7. GYP

293. Akár a Perinten is feltűnhet az egyik legszebb madarunk. Télen is halászik. VAOL, 2020. január 23. Gyöngyössy Péter
294. Rekordszámú erdei fülesbagoly van Vas megyében! És még nem látták mindet! VAOL, 2020. január 30. vaol.hu
295. Ha nem talál etetőt, a természet is kínál télen eleséget a madárnak. VAOL, 2020. február 2. Gyöngyössy Péter
296. A gyerekek és az apukák együtt készítettek madárodút a Weöres Sándor Óvodában. VAOL, 2020. február 7. Gyöngyössy Péter
297. Táplán a legbagyosabb falu. Több mint harminc fülest számoltak össze önkéntes madarászok. 2020. február 14: 7. GYP
298. Mutatjuk, hol vanna gólyafészkek Vas megyében. Térkép. VAOL, 2020. március 12. ismeretlen
299. Mindenki tehet a természet sokszínűségéért. VAOL, 2020. március 17. Gyöngyössy Péter
300. A madarak sérüléseket szenvedhetnek, de ki is merülhetnek a harcban. Tükörképüket támadják. VAOL, 2020. március 29. Lakosi Gabriella
301. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlat, 2020. tavasz: 23. Gyurác József
302. A tavasz beköszöntével több eleséget találnak a madarak. Óvjuk a fészkeiket! VAOL, 2020. április 22. Polgár Patrícia
303. Összefogás a denevérekért – Vas megyében 22 faj él. Hasznos állatok. VAOL 2020. április 24. Lakosi Gabriella
304. Citrombillegetőt kaptak lencsevégre Vas megyében. VAOL, 2020. április 27. vaol.hu
305. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlat, 2020. nyár: 32-33. Gyurác József
306. Kellemetlen társbérnök – Galambok keserítik meg az egyik szombathelyi lakótelepen élők életét. Semmitől sem riadnak vissza. VAOL, 2020. június 8. Budai Dávid
307. Madárvárta híreiből. Répcevidék, 2020. június 1: 8. KSzÁ
308. Gólyatöcs első fészkelése Bükön. Bükü Újság, 2020. 28. Gyurác József
309. Tömördi Madárvárta (Alapítva 1998). Madárgyűrző Állomások Magyarországon VII. Madártávlat, 2020. ősz: 6-7. Gyurác József, Bánhidi Péter
310. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlat, 2020. ősz: 40. Gyurác József
311. Virágpompában a hegyháti erdők. Az erdei ciklámen hazánkban védett, eszmei értéke szálanként 10 ezer forint. Vas Népe, 2020. szeptember 10: 7. GYP
312. Az őszi vonulás hétvégéje. Európai Madármegfigyelő Napok Vas megyében is. Vas Népe, 2020. október 1. MTI/VN
313. Dobogós lett Magyarország – A seregély, a daru és a nyári lúd vitte a prímet. Madármegfigyelő napok. VAOL, 2020. október 9. Gyöngyössy Péter
314. Új könyvben Vas megye madárvilága. Új kötet. VAOL 2020. október 15. Gyöngyössy Péter
315. Hova tűnt a sok madár? – Olvasónk kétségbeesve érdeklődött, miután eltűntek a kertjéből. Utánajártunk! VAOL, 2020. október 16. Gyöngyössy Péter
316. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlat, 2020. tél: 22. Gyurác József
317. Vas megye madarai. Vas Népe, 2020. november 17. GYP
318. Néhány érdekesség a Madárvárta életéből... Répcevidék, 2020. december, X. 12: 9. KSzÁ

319. A cigánycsuk az év madara. Minden lehetséges területet megművelnek, csökken a sokszínűség. VAOL, 2021. január 10. Gyöngyössy Péter
320. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlat, 2021. tavasz: 30. Gyurác József
321. Az idei év madara a tömördi madárvártán. Répcevidék, 2021. április, XI. 4: 2. ismeretlen
322. Az első hiteles vasi észlelés. vörhenyes fecskét láttak Kőszegen. Ritka madár. VAOL, 2021. május 2. Bakos Ágnes
323. Más költőhely után nézett a felsőcsatári uhu pár. VAOL, 2021. május 15. Gyöngyössy Péter
324. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlat, 2021. nyár: 29. Gyurác József
325. Országos első lett a környezetismereti versenyen a táplánszentkereszti iskola diákja. Madárgyűrűző vizsgát is tenne. VAOL, 2021. július 1. VN
326. Gyurác József az ELTE SEK Biológiai Tanszékének vezetője Pro Natura díjban részesült. VAOL, 2021. július 8. vaol.hu
327. Szenzáció: hat fióka egy gólyafészkekben. Vas Népe, 2021. július 15. GYP
328. Gyurác József: „A tanítványaimra vagyok a legbüszkébb”. Savaria Fórum, 2021. augusztus 3: 1-3. Krizsán Zsuzsanna
329. A természettudós Pro Natura díja. Répcevidék, augusztus XI. 8: 12-13. Sági F.
330. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlat, 2021. ősz: 28. Gyurác József
331. Ki korán kel, halászsast lel. Vas Népe, 2021. október 4. GYP
332. Sirályból kevés volt, nem költött gulipán. Vas Népe, 2021. október 12. GYP
333. Kiszáradhat a Nagy-tó – Több védett állatfaj élőhelye szűnhet meg Tömördön.
Csapadékhiány. VAOL, 2021. október 16. Gyöngyössy Péter
334. Bemutatták a madáratlaszt, amiben Vas megyeiek is közreműködtek. VAOL, 2021. október 17. Gyöngyössy Péter
335. Sötétedéskor óriási fellegként lepik el Szombathely légterét a vetési varjak. VAOL, 2021. november 19. Gyöngyössy Péter
336. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlat, 2021. tél: 21. Gyurác József
- 2022**
337. Szenzációs ez a madarászév. Kiadvány. VAOL, 2022. január 1. GYP
338. A keselyű jól érzi magát. Nem mindennapi látogatót fedeztek fel Körmend határában. Vas Népe, 2022. január 21. GYP
339. Selyemzacskó a fecske nyakán. Vas Népe, 2022. január 21. GYP
340. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlat, 2022. tavasz: 24-25. Gyurác József
341. Vasi fotósok képei is bekerültek a Magyarország ragadozó madarai és baglyai címmel megjelenő könyvbe. Újabb nívós könyv jelent meg. VAOL, 2022. április 2. Gyöngyössy Péter
342. Németországból jött Bozsokra a gólya. Felmérés. VAOL, 2022. május 23.
343. Apad a rábapatyi kavicsbányató - A tömördi tó mégsem szárad ki: a csapadék révén kicsit több benne a víz. Milyen a vízállás? VAOL, 2022. május 31. Gyöngyössy Péter
344. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlat, 2022. nyár: 27. Gyurác József
345. Vasiak a madárvonulási atlaszban. A Tömördi Madárvárta. VAOL, 2022. június 2. Gyöngyössy Péter
346. Kisgolyákat gyűrűztek. Hat település nyolc fészkenél jártak csütörtökön. Vas Népe, 2022. június 24. PP

347. Király Gábor is részt vett a gólyagyűrésen – A sportlétesítménynél élő madarakat is megjelölték. Természetvédelem. VAOL, 2022. június 28. ismeretlen
348. Ön látott már testközelből gólyát? Vas megyében ötszázán már igen. – Íme a gyűrés kulisszatitkai. A nyomkövetés a cél. VAOL, 2022. július 19. Merklin Tímea
349. Négy gólya pusztult el áramütés miatt Szombathelyen – Már kikerült a védőeszköz. A szolgáltató is cselekedett. VAOL, 2022. augusztus 9. Horváth László
350. 8 gólya pusztult el 10 nap alatt Szombathelyen – A madarak megvédése közös feladat. Lépéseket tesznek. VAOL, 2022. augusztus 18. Polgár Patrícia
351. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlat, 2022. ősz: 28-29. Gyurác József
352. A madarak kutatója: bemutatjuk dr. Gyurác József ornitológust. Megyei Prima díj 2022. VAOL, 2022. október 13. Merklin Tímea
353. Megyei ünnepség Körmenten 1956 évfordulóján - Mutatjuk a megyei közgyűlés idei díjazottjait – fotók. VAOL, 2022. október 21. Markó Petra
354. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlat, 2022. tél: 30. Gyurác József
355. Kiválóságok a Prima Gálán - Átadták a díjakat a Weöres Sándor Színházban - Megyei Prima díj 2022. VAOL, 2022. november 4. Merklin Tímea
356. Prima díjas dr. Gyurác József ornitológus, főiskolai tanár. Büki Újság, 2022. november 25: 1. Varga Zsolt
357. Idén is repültek ki daru, héja és gólyafiókák - Vasi madarak sikeres fészkeléséről tájékoztat a Cinege. Sikeres fészkelés. VAOL, 2022. december 17. Merklin Tímea

2023

358. Gólyafészek karbantartást végez az áramszolgáltató Vasban – Szakértővel beszélgettünk. VAOL, 2023. február 2. Cseh-Egyed Bernadett
359. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlat, 2023. tavasz: 32. Gyurác József
360. Fecskepanzió készült Lócsón. VAOL, 2023. március 14. Merklin Tímea
361. Visszatért fészke a bajba került bajánsényei gólya. Röpképtelen volt. VAOL, 2023. április 4. Tóth Judit
362. Chernel nyomába eredtek Tömördön - fotók, videó. VAOL, 2023. április 22. Horváth László
363. Vasiakat is elismertek. VAOL, 2023. május 24. vaol.hu
364. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlat, 2023. nyár: 29-30. Gyurác József
365. Vép gólyák: egy elpusztult, a fészekben mégis egy szülőpár neveli a fiókat – fotó. Súlyosan megsérült. VAOL, 2023. június 12. Tóth Kata
366. Négy idei gólyafióka kapott jelölőgyűrűt Répcelakon. Nagy érdeklődés övezte. VAOL, 2023. június 23. Polgár Patrícia
367. Gyűrűket kaptak a gólyafiókák. Büki Újság, 2023. június 30: 13. Bakos Ágnes
368. Gólyákat gyűrésztük Bükön. Három fióka lábára került jelzés. VAOL, 2023. július 9. Polgár Patrícia
369. A fiatalok indulnak előbb - Vasban több száz gólya készül hosszú vándorútra. Gólyaállomány. VAOL, 2023. augusztus 18. Tóth Katalin
370. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlat, 2023. ősz: 29-30. Gyurác József
371. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlat, 2023. tél: 31. Gyurác József

2024

372. Kitüntetések átadása az MME Emlékülésén, a Gödöllői Királyi Kastélyban 2024. január 6-án. Madártávlat, 2024 tavasz: 4-7. ismeretlen

373. A vasi madártan jeles alakja tiszteletére. VAOL, 2024. január 5. Polgár Patrícia
374. Azt tanulta: kis közösség is véghezvihet nagy dolgokat - Dr. Németh Csabát, az Őrségi Nemzeti Park új igazgatóját kérdeztük. VAOL, 2024. január 17. Tóth Judit
375. Újabb kitüntetést kapott Gyurácz József ornitológus, az ELTE Savaria Egyetemi Központ oktatója. VAOL, 2024. január 18. Csabai Bernadett
376. Dr. Gyurácz József válogatott Bechtold István leveleiből – fotók. Egy sólyom az égre szállt. VAOL, 2024. január 20. Tóth Katalin
377. Ötven éve alakult meg a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Vas Vármegyei helyi csoportja – fotók. Emlékezés és táblaavató. VAOL, 2024. február 18. Tóth Katalin
378. Mi kell a madárnak? - Az etetés abba hagyható, a gondoskodás nem. VAOL, 2024. február 20.
379. 50 éves a Madártani Egyesület. Kőszeg és Vidéke, 2024. március 11: 23. ismeretlen
380. Gólyák Vasban: korán jöttek, előbb kelhetnek a fiókák - Szakértőt kérdeztünk. VAOL, 2024. március 24. Cseh-Egyed Bernadett
381. Megfigyelés: A gólyák szeretik Vas vármegyét, a körmendi és a váti üres fészkeket újra belakták. VAOL, 2024. április 29. Polgár Patrícia
382. Harmadik alkalommal emlékeztek meg Váton a Madarak és Fák napjáról. VAOL, 2024. május 13. Polgár Patrícia
383. Közösségépítő gólyagyűrés. VAOL, 2024. június 19. Horváth Zoltán Szabolcs
384. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlát, 2024. nyár: 28-29. Gyurácz József
385. Vas megyei Helyi Csoport. Madártávlát, 2024. ősz: 29-30. Gyurácz József

**A Chernel István Madártani és Természetvédelmi Egyesület
munkájának támogatói 2024-ben**

- Adójuk 1%-át felajánló személyek
- ELTE Savaria Egyetemi Központ, Biológiai Tanszék
- Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
- Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság

Köszönjük!

Kérjük, támogassa Vas vármegye természetvédelmét adója 1%-ával!

Adószám: 18884351-1-18

**2025. ÉV A BÖJTI RÉCE (*SPATULA QUERQUEDULA*)
VÉDELMÉNEK ÉVE**

Böjti réce (*Spatula querquedula*) és nyílfarkú réce (*Anas acuta*)

Rajz forrása: Chernel István (1899): Magyarország madarai. Budapest

Készült a Balogh és Társa Kft. nyomdájában, Szombathely

1. Dunavirág (*Ephoron virgo*) kikelés előtti lárvája a feltárt lakócsövében. Csákánydoroszló 2024. augusztus 22. (Fotó: Szinetár Csaba)

2. Bütykös hattyú (*Cygnus olor*) és kis hattyú (*C. columbianus*) közepén. Celldömölk, belvíz 2023. december 29. (Fotó: Borbás Katalin)

3. kép. Szirti sas (*Aquila chrysaetos*). Kőszegi-hegység 2024. január 13.
(Fotó: Rácz Attila)

4. kép. Parlagi sas (*Aquila heliaca*). Uraiújfalu 2024. február 22.
(Fotó: Orbán Attila)

5. kép. Parlagi sas (*Aquila heliaca*) Cseh Köztársaságban 2018-ban gyűrűzött és műholdas jeladót is viselő hím példánya. Uraiújfalu 2024. február 23. (Fotó: Borbás Katalin)

6. Fekete sas (*Aquila clanga*) gyűrűzött és műholdas jeladót is viselő példánya. Körmend 2024. november 17. (Fotó: Sövegjártó Máté)

7. Héja (*Accipiter gentilis*). Pápoc 2024. május 11.
(Fotó: Tóth Kornél)

8. kép. Fakó rétihéja (*Circus macrourus*). Bögöt 2024. április 18.
(Fotó: Tóth Kornél)

9. kép. Hamvas rétihéja (*Circus pygargus*) tojó fiókáival. Dobrichov, Stredoeeský a Praha, Cseh Köztársaság 2024. július 2. Gyűrűzve fiókaként Vasegerszegen 2022. július 12-én. (Fotó: J. Studecky)

10. kép. Hamvas rétihéja (*Circus pygargus*) gyűrűzött fiókája. Nárai 2024. július 15. (Fotó: Harsányi Krisztián)

11. kép. Vörös kánya (*Milvus milvus*). Sitke 2024. április 18.
(Fotó: Tóth Kornél)

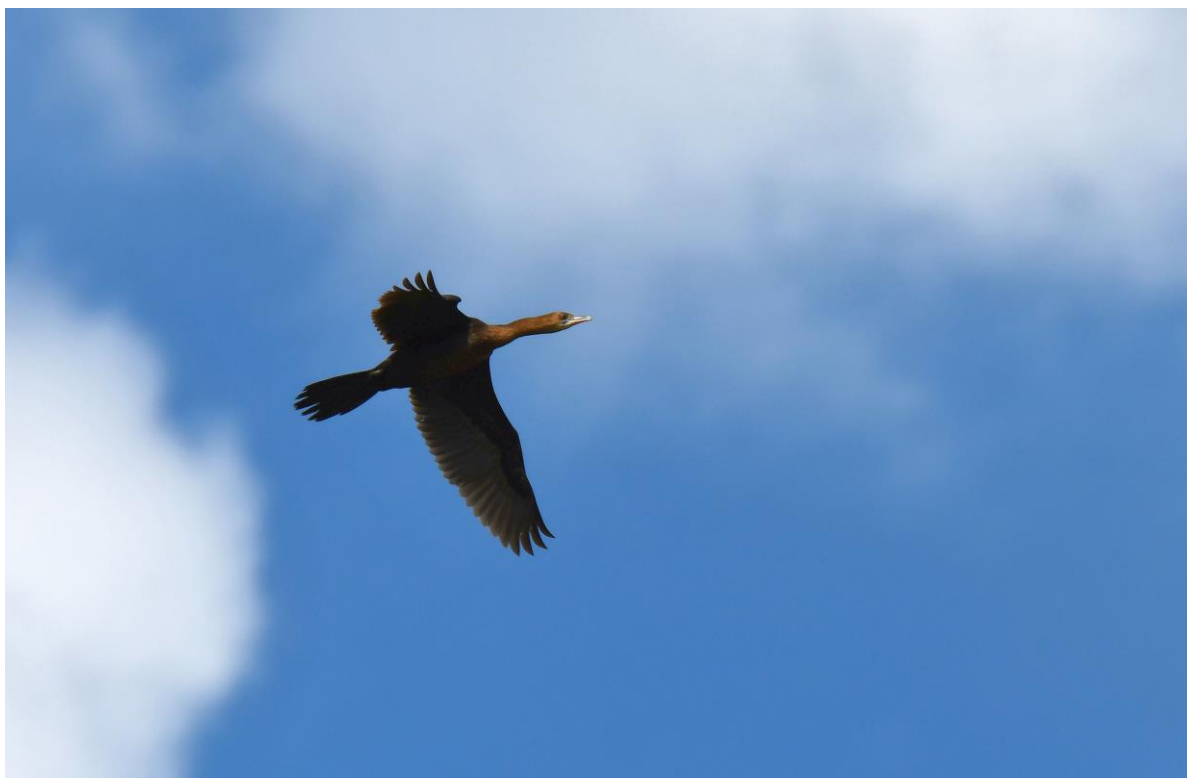

12. kép. Egerészölyv (*Buteo buteo*) gyűrűzött példánya.
Tömördi Madárvárta 2024. augusztus 7. (Fotó: Illés Péter)

13. kép. Kuvik (*Athea noctua*). Zsény 2024. április 18. (Fotó: Tóth Kornél)

14. kép. Kis kárókatona (*Microcarbo pygmaeus*). Rábapaty 2024. július 6.
(Fotó: Tóth Kornél)

15. Billegetőcankó (*Actitis hypoleucos*). Ölbő 2024. május 4.
(Fotó: Tóth Kornél)

16. kép. Szürke cankó (*Tringa nebularia*). Dozmat, víztározó 2024. április 10.
(Fotó: Kelemen Tibor)

17. kép. Sárszalonka (*Gallinago gallinago*).
Dozmat, víztározó 2024. szeptember 4. (Fotó: Kelemen Tibor)

18. Lócsér (*Hydroprogne caspia*). Ölbő 2024. május 4.
(Fotó: Tóth Kornél)

19. kép. Nagy bukó (*Mergus merganser*). Lukácsháza, Abért-tó 2024. február 3.
(Fotó: Kelemen Tibor)

20. kép. Fehér gólya (*Ciconia ciconia*) gyűrűzött példányai. A 2023-ban költő német gyűrűs tojó példány (gyűrűzve Bajorország, Windsfeld 2018) idén egy cseh gyűrűs hímekkel állt párba (2018-ban kelt Dél-Csehországban, Horní Trebonín).
Bozsok 2024. április 8. (Fotó: Kóta András)

21. kép. Búbos cinege (*Lophophanes cristatus*) fészkelése nyírfa odújában. Szombathely, Csónakázó-tó 2024. április 30. (Fotó: Kelemen Tibor)

22. kép. Széncinege (*Parus major*) sikeres fészkelése csatornában. Szombathely, Csónakázó-tó 2024. április 26. (Fotó: Kelemen Tibor)

23. Parlagi pityer (*Anthus campestris*) nászrepülés közben.
Kenyeri 2024. május 11. (Fotó: Tóth Kornél)

24. Erdei pacsirta (*Lullula arborea*). Nyőgér 2024. április 7.
(Fotó: Tóth Kornél)

25. Zsezse (*Acanthis flammea*). Körmend, Rába mente 2024. január 24.
(Fotó: Bedőcs Gyula)

26. kép. Búbosbanaka (*Upopa epops*) gyűrűzött példánya. Tömördi Madárvárta
2024. augusztus 10. (Fotó: Illés Péter)

27. Lappanttyú (*Caprimulgus europaeus*) gyűrűzött példánya.
Tömördi Madárvárta 2024. szeptember 10. (Fotó: Gyurácz József)

28. kép. Mezei pacsirta (*Alauda arvensis*) gyűrűzött példánya.
Tömördi Madárvárta 2024. augusztus 6. (Fotó: Illés Péter)

29. Nagy fülemüle (*Luscinia luscinia*) gyűrűzött (aug. 8., zsír 1, tömeg 23,3 g) és visszafogott (szept. 4., zsír 6, tömeg 37,6 g) példánya. Tömördi Madárvárta 2024. szeptember 4. (Fotó: Gyurácz József)

30. kép. 1998 óta először fordult elő, hogy a gyűrűzés éve után fogtunk vissza egy sisegő füzikét (*Phylloscopus sibilatrix*). A képen látható madarat 2022. június 4-én gyűrűztük, és már akkor is öreg, kottlófolttal rendelkező madár volt. Tömördi Madárvárta 2024. április 20. (Fotó: Gyurácz József)

31. Feketearcú sármány (*Emberiza spodocephala*) első gyűrűzött példánya és első bizonyított előfordulása a Balkánon. Orikum, Albánia 2024. október 23.
(Fotó: Bánhidi Péter)

MEGHÍVÓ

A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Vas Vármegyei Helyi Csoportja és a Magyar Nyugat Könyvkiadó tisztelettel meghívja Önt és kedves családját, ismerőseit

GYURÁ CZ JÓZSEF
„EGY SÓLYOM AZ ÉGRE SZÁLLT”
Válogatás Bechtold István leveleiből

című könyvének bemutatójára.

A bemutató helye és ideje:
 Kőszeg, Árpád tér 1.
 – az evangélikus középiskola díszterme

2024. január 18., csütörtök, 17 óra

Köszöntőt mond:
Básthy Béla polgármester
 A könyvet bemutatja a szerző:
Dr. Gyurá cz József
 elnök, MME Vas Vármegyei Helyi Csoport
 és
Dr. Németh Csaba
 az Őrségi Nemzeti Park igazgatója

A bemutatón megtekinthetők Bechtold István tárgyi hagyatékának egyes darabjai.

MINDEN ÉRDEKLŐDŐT SZERETETTEL VÁRUNK!

- 32.kép. Az „Egy sólyom az égre szállt” c. könyv bemutatójának meghívója
(Készítette: Geosits Zsolt).

33. kép. Dr. Gyurác József és a Petényi Salamon János Díj.
MME50 jubileumi közgyűlés. Gödöllő 2024. január 6. (Fotó: Görögh Zoltán)

34. kép. Dr. Gyurác Ferenc, a Magyar Nyugat Könyvkiadó ügyvezetője köszönti az „Egy sólyom az égre szállt” c. könyv bemutatójának résztvevőit. Az asztalnál ülnek: dr. Gyurác József, dr. Németh Csaba, Básthly Béla.
Kőszeg 2024. január 19. (Fotó: Illés Péter)

35. kép. Dr. Gyurác József bemutatja az *„Egy sólyom az égre szállt”* c. könyvet. Kőszeg 2024. január 19. (Fotó: Illés Péter)

36. kép. Dr. Bánhidi Péter hozzászól a könyv bemutatásához. Mellette ül Lőrincz Csilla és Varga László. Kőszeg 2024. január 19. (Fotó: Illés Péter)

37. kép. Dr. Markovics Tibor hozzászól a könyv bemutatásához. Előtte ülnek: Török Tamás, dr. Szinetár Csaba, Keszei Ildikó, Keszei Balázs, Tóthárpád Ferenc. Kőszeg 2024. január 19. (Fotó: Illés Péter)

38. kép. Fodor János hozzászól a könyv bemutatásához. Mellette ül Fodor György. Kőszeg 2024. január 19. (Fotó: Illés Péter)

39. kép. Marton Imre és Varga László hozzászól a könyv bemutatásához. Kőszeg 2024. január 19. (Fotó: Illés Péter)

40. kép. Dr. Gyurácz József köszönti Haraszthy Lászlót „A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület első 50 éve” c. könyv bemutatóján. Kőszeg 2024. február 17. (Fotó: Illés Péter).

41. kép. Haraszthy László és könyvbemutatójának hallgatósága.
Kőszeg 2024. február 17. (Fotó: Illés Péter).

42.kép. Varga László átveszi a Chernel István Díjat Haraszthy Lászlótól.
Kőszeg 2024. február 17. (Fotó: Illés Péter)

43. kép. Kelemen Tibor és Koszorús Péter átveszi az elismerő oklevelet és a jutalomkönyvet dr. Gyurácz Józseftől. Kőszeg 2024. február 17. (Fotó: Illés Péter)

44. kép. Takács Árpád és Vörös Norbert átveszi az elismerő oklevelet és a jutalomkönyvet dr. Gyurácz Józseftől. Kőszeg 2024. február 17. (Fotó: Illés Péter)

45. kép. Dr. Gyurác József avatóbeszédét hallgatják az emléktábla avatás résztvevői. Kőszeg 2024. február 17. (Fotó: Illés Péter)

46. kép. A felavatott emléktábla a kőszegi evangélikus középiskola lépcsőházában. Kőszeg 2024. február 17. (Fotó: Balogh Lajos)

47. kép. Somogyi Csaba és Kovács Patrik bemutató madárgyűrűzés közben. Vát 2024. január 20. (Fotó: Szigeti-Bakler Ibolya)

48. kép. Kelemen Tibor tájékoztatja a Madarak és Fák Napja verseny résztvevőit. Szombathely 2024. április 12. (Fotó: Gyurácz József)

49. kép. Az ELTE SEK biológiatanár szakos hallgatói élőhely-gondozás közben. Tömördi Madárvárta 2024. május 10. (Fotó: Gyurácz József)

50. kép. Kugler Péter denevéreket határoz hang alapján. Ifjúsági Biodiverzitás Napok, Zsennye 2024. május 16. (Fotó: Szinetár Csaba)

51. kép. Vörös Norbert, Koszorús Péter és dr. Kóta András fehér gólya (*Ciconia ciconia*) fiókák látványgyűrzése közben. Szombathely, Újperint 2024. június 8.
(Fotó: Gyurácz József)

52. kép. A Csányi Alapítvány táborának résztvevői a madárvártán. Tömördi Madárvárta 2024. július 8. (Fotó: Bancsó Sándor)

53. kép. Az MME Ifjúsági Tagozatának vasi tagjai, Vágfalvi Simon, Mesteri Róza és Kovács Patrik madárgyűrűzés közben. Tömördi Madárvárta 2024. augusztus 16. (Fotó: Gyurácz József)

54. kép. A sárvári Gárdonyi Géza Általános Iskola tanítói és diákjai. Tömördi Madárvárta 2024. szeptember 11. (Fotó: Gyurácz József)

55. kép. Göncz István és Koszorús Péter az ikervári óvodások gyűrűjében. Tömördi Madárvárta 2024. szeptember 25. (Fotó: Gyurácz József)

56. kép. Góczán Éva és Surányi Villő az Európai Madármegfigyelő Napokon. Tömördi Madárvárta 2024. október 5. (Fotó: Gyurácz József)